

Výroční zpráva

**o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
v Libereckém kraji za školní rok 2018-2019**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
O STAVU A ROZVOJI VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY
V LIBERECKÉM KRAJI
ZA ŠKOLNÍ ROK 2018/2019**

Projednáno: Zastupitelstvem Libereckého kraje
usnesení č. 128/2020/ZK ze dne 26. 05. 2020.
Zpracovatel: odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
Krajského úřadu Libereckého kraje

Obsah

Obsah.....	3
Úvod.....	5
1. Stav a změny ve vzdělávací soustavě Libereckého kraje.....	6
1.1 Stav rejstříku škol a školských zařízení dle zřizovatelů.....	6
1.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení	7
1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi	7
1.2.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem	8
1.2.3 Změny v rejstříku škol a školských zařízení soukromých a církevních.....	8
1.2.4 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy	9
2. Stav vzdělávací soustavy v segmentech školství	10
2.1 Předškolní vzdělávání	10
2.2 Základní vzdělávání	11
2.3 Střední vzdělávání	16
2.3.1 Příjímání řízení ve středních školách	19
2.3.2 Maturitní zkoušky	20
2.4 Vyšší odborné vzdělávání	21
2.5 Poradenské služby a společné vzdělávání	24
2.5.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	25
2.5.2 Pedagogicko-psychologické poradny.....	28
2.5.3 Speciálně-pedagogická centra	30
2.6 Základní umělecké vzdělávání	31
2.7 Zájmové vzdělávání	33
2.8 Školská zařízení.....	35
2.8.1 Školská výchovná a ubytovací zařízení	35
2.8.2 Zařízení školního stravování	38
2.8.3 Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	38
2.9 Pracovníci ve školství.....	41
2.10 Další vzdělávání	43
3. Další podporované oblasti	44
3.1 Prevence rizikového chování	44
3.2 Výchova k udržitelnému rozvoji a environmentální vzdělávání.....	46
3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova.....	47
3.4 Vzdělávání v cizích jazycích.....	52
3.5 Informační a komunikační technologie.....	55
4. Účast škol v rozvojových a mezinárodních programech	60
4.1 Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu	60

4.2 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje	63
4.2.1 Oblast podpory školství a mládež	63
4.2.2 Oblast podpory sport a tělovýchova	65
4.3 Projekty spolufinancované Evropskou unií	65
4.3.1 Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje	65
4.3.2 Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I.....	67
(projekt NAKAP LK I)	67
4.3.3 Globální granty Libereckého kraje	69
4.3.4 Centra odborného vzdělávání Libereckého kraje	69
4.3.5 Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji	72
4.4 Mezinárodní programy ve školách zřizovaných Libereckým krajem, uznávání zahraničního vzdělání	73
5. Aktivity Libereckého kraje	74
5.1 Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje	74
5.2 Educa My Job Liberec	75
5.3 Stipendijní program Libereckého kraje	75
5.4 Podpora nadaných a talentovaných žáků, soutěže	78
5.5 Olympiáda dětí a mládeže	80
5.6 Den učitelů	81
5.7 Žákovský parlament	82
6. Ekonomická část	83
6.1 Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem	83
6.1.1 Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů	83
6.1.2 Provozní výdaje	83
6.1.3 Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem	84
6.1.4 Výdaje na rozvojové programy	84
6.2 Neinvestiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí ..	85
6.3 Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem	85
6.4 Přímé výdaje na vzdělávání	86
Seznam použitých zkratk	91
Seznam tabulek a grafů v příloze	93

Úvod

Ve smyslu § 10 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání („školský zákon“), v platném znění (dále jen školský zákon) odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje (dále jen OŠMTS KÚ LK) zpracovává Výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji (dále jen „výroční zpráva“).

Podrobnosti k obsahu, schválení a zveřejnění upravuje vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, v platném znění.

Ke zpracování výroční zprávy za školní rok 2018/2019 byly použity především statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení za předmětné období, popř. další údaje zjištěné odborem školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje.

Ekonomická část obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení vztahující se k období kalendářního, resp. rozpočtového roku 2018.

Pro účely přehledu vývoje v jednotlivých segmentech vzdělávání je sledováno období předchozích tří let, tj. zpravidla od školního roku 2016/2017. Tento vývoj je zhodnocen ve vztahu k Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016 (dále jen DZ LK).

Výroční zpráva za školní rok 2018/2019 se zveřejňuje prostřednictvím Informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje www.edulk.cz.

1. Stav a změny ve vzdělávací soustavě Libereckého kraje

Školy a školská zařízení na území Libereckého kraje lze dle zřizovatele rozdělit na:

- školy a školská zařízení zřizovaná obcí,
- školy a školská zařízení zřizovaná krajem,
- školy a školská zařízení, která nejsou zřizována státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen soukromé školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen církevní školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná ministerstvem školství, mládeže, tělovýchovy a sportu.

1.1 Stav rejstříku škol a školských zařízení dle zřizovatelů

Všechny následující údaje o počtech škol se vztahují k 31. 8. 2019.

Ve školním roce 2018/2019 bylo v Libereckém kraji evidováno celkem 347 příspěvkových organizací zřizovaných obcemi, Liberecký kraj zřizoval 57 příspěvkových organizací. Na území Libereckého kraje působilo celkem 34 soukromých škol a školských zařízení a 3 církevní. MŠMT zřizovalo na území Libereckého kraje 3 školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz.

Tabulka 1.1.1 Počet škol a školských zařízení v členění podle zřizovatele v Libereckém kraji

Součást	Obec	Kraj	Soukromé	Církev	celkem
Mateřská škola	215	8	15	1	239
Základní škola	184	10	5	2	201
Střední škola	3	37	9		49
Vyšší odborná škola		6			6
Základní umělecká škola	20				20
Dětský domov		7			7
Domov mládeže a internát		16	1		16
Pedagogicko-psychologická poradna		4			4
Středisko volného času	16			1	17
Školní družina	182	8	5	2	197
Školní klub	17			1	18
Školní jídelna	329	31	24	2	386

1.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení

Změny v rejstříku škol a školských zařízení se uskutečnily v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 a Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020 (dále jen DZ LK a DZ ČR).

1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Ve školním roce 2018/2019 bylo předloženo 61 žádostí o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení.

Převažují žádosti o změny v údajích ředitelů, kterých bylo předloženo celkem 15. Dále obce podávaly žádosti o navyšování kapacit základních škol, školních družin a zařízení školního stravování. Schválením těchto žádostí došlo ke zvýšení kapacit základních škol o 179 žáků, školních družin o 60 žáků a zařízení školního stravování o 329 stravovaných. Základní školy žádaly též o navýšení kapacit oboru vzdělání 79-01-C/01 Základní škola speciální.

Kapacity mateřských škol byly navýšeny celkem o 106 dětí. Obce totiž mnohé mateřské školy rekonstruuji, přistavují třídy nebo budují nová odloučená pracoviště.

Zapisovala se i nová odloučená pracoviště základních uměleckých škol, ovšem bez navýšení kapacit.

Tabulka 1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Typ žádosti	Počet podaných žádostí	Počet schválených žádostí	navýšení kapacity o
Navýšení kapacity MŠ	7	7	106 dětí
Navýšení kapacity ZŠ	7	7	179 žáků
Navýšení kapacity ŠJ	9	9	329 stravovaných
Navýšení kapacity ŠD	6	6	56 žáků
Změny v osobě ředitele	15	15	
Zápis dalšího místa, kde se uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby	8	8	
Snížení kapacity součásti	2	2	28 dětí
Výmaz školy/ školského zařízení	1	1	
Výmaz místa školy/ školského zařízení	4	4	
Změna názvu právnické osoby	1	1	
Celkem podaných žádostí	61	61	

1.2.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Ve školním roce 2018/2019 bylo předloženo 22 žádostí o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Jednalo se o zápisy oborů vzdělání, změny oborových kapacit, změny ředitelů škol, zápisy odloučených pracovišť ad. Podané žádosti byly posuzovány podle DZ LK a DZ ČR.

Žádosti o zápis nových oborů vzdělání:

- Gymnázium, Střední odborná škola a Střední zdravotnická škola, Jilemnice, příspěvková organizace požádala o zápis oborů vzdělání 53-41-H/01 Ošetrovatel a 53-41-M/01 Zdravotnický asistent
- Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace požádala o zápis oboru 29-51-H/01 Výrobce potravin se zaměřením na sladovnictví
- Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace i Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace zapsaly nově vzniklý obor vzdělání 53-41-M/03 Praktická sestra za dosavadní obor 53-41-M/01 Zdravotnický asistent

Žádosti o navýšení kapacit středních škol:

- Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace
- Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace
- Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Turnov, Skálava

Jmenování nových ředitelů:

- Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace - Ing. Miroslav Kudrna (od 1. 1. 2019)
- Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426, příspěvková organizace - Ing. Petr Veselý (od 1. 7. 2019)
- Gymnázium a Obchodní akademie, Tanvald, Školní 305, příspěvková organizace - RNDr. Jan Kohoutek (od 1. 8. 2019)
- Gymnázium, Frýdlant, Mládeže 884, příspěvková organizace - Mgr. Pavel Čumpelík (od 1. 8. 2019)
- Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace - Mgr. Jiří Janás (od 1. 8. 2019)

1.2.3 Změny v rejstříku škol a školských zařízení soukromých a církevních

Soukromé školy a školská zařízení podaly ve školním roce 2018/2019 deset žádostí o změny ve školském rejstříku. Jednalo se o žádosti o školských zařízeních do rejstříku, změny kapacit škol a školských zařízení, úpravy kapacit oborů vzdělání či změny jejich forem.

Střední škola Kateřinky – Liberec, s. r. o. navýšila kapacitu oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost na 190 žáků a snížila kapacitu domova mládeže DM na 130 lůžek.

Euroškola Česká Lípa střední odborná škola s. r. o. změnila formu vzdělávání nástavbového studia z dálkové na kombinovanou v oboru vzdělání 64-41-L/51 Podnikání.

Česko-anglická Montessori mateřská škola Život hrou, s. r. o. navýšila kapacitu na 45 dětí.

Základní škola Na horu se sídlem v Jilemnici otevřená k 1. 9. 2018 podala žádost o zápis školní družiny s kapacitou 40 žáků.

1.2.4 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrástava, Školní 438 navýšil kapacitu dětského domova i základní školy na 16 žáků a lůžek.

2. Stav vzdělávací soustavy v segmentech školství

2.1 Předškolní vzdělávání

Ve školním roce 2018/2019 poskytovalo předškolní vzdělávání celkem 239 mateřských škol, ve kterých se vzdělávalo celkem 15078 dětí.

Oproti předchozímu školnímu roku došlo k mírnému nárůstu v počtu dětí v běžných třídách a v počtu běžných tříd. K poklesu došlo, stejně tak jako v předchozích letech, v případě počtu dětí ve speciálních třídách a v počtu speciálních tříd. Stejný trend zaznamenala i průměrná naplněnost, která v případě běžných tříd vzrostla o 0,87 % a v případě speciálních tříd klesla o 0,89 %. Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání byla poměrně vyvážená a stabilní. Výraznější nárůst v počtu dětí zaznamenala pouze věková kategorie 2letých dětí, a to o 4,39%, a věková kategorie 6leté o 11,11 %.

V případě věkové kategorie dětí pětiletých, nemělo stejně tak, jako v předchozím školním roce, zavedení povinného předškolního vzdělávání žádný vliv na počet dětí v této věkové kategorii ani ve školním roce 2018/2019.

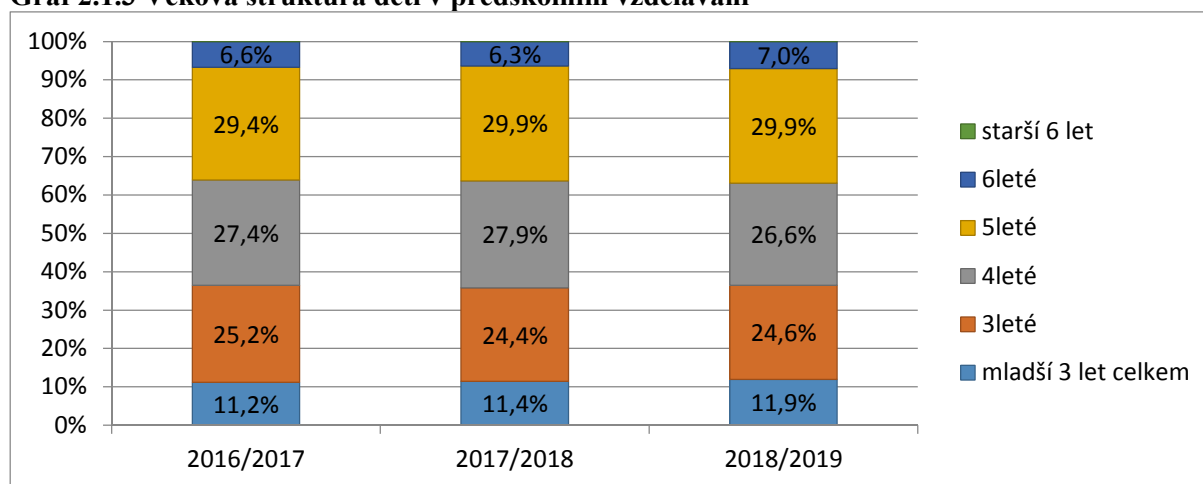
V návaznosti na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2012 lze konstatovat, že byly dodrženy stanovené zásady a kritéria rozvoje vzdělávací soustavy v uvedeném segmentu. Podrobné údaje dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.1.2 v příloze**.

Tabulka 2.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v předškolním vzdělávání

	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
TŘÍDY			
Běžné třídy	639	637	639
Speciální třídy	39	37	34
Třídy celkem	678	674	673
DĚTI			
Děti v běžných třídách	14765	14606	14738
Děti ve speciálních třídách	413	386	340
Děti celkem	15178	14992	15078
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
Naplněnost v běžných třídách	23,1	22,9	23,1
Naplněnost ve speciálních třídách	10,6	10,4	10,0
Naplněnost celkem	22,4	22,2	22,4

Zdroj: rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT výkazy k 30. 9. 2018.

Pozn.: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující předškolní vzdělávání všech zřizovatelů.

Graf 2.1.3 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

2.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách (dále též „ZŠ“), a to jednak v oboru 79- 01-C/01 Základní škola, který poskytuje stupeň základní vzdělání, jednak v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální, který poskytuje stupeň základy vzdělání. Základního vzdělání lze dosáhnout též absolvováním nižšího stupně víceletého gymnázia. Pro žáky, kteří v rámci povinné školní docházky nezískali stupeň základního vzdělání, existuje možnost jej získat v kurzu pro získání základního vzdělání.

V základních školách všech zřizovatelů, včetně základních škol speciálních, bez žáků nižšího stupně víceletých gymnázií se vzdělávalo 41 025 žáků (tabulka 2.2.1).

Tabulka 2.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

TŘÍDY/ŽÁCI/NAPLNĚNOST	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
TŘÍDY			
Běžné třídy	1822	1852	1860
Speciální třídy	201	203	198
Třídy celkem	2023	2055	2058
ŽÁCI			
Žáci v běžných třídách	38120	38944	39339
Žáci ve speciálních třídách	1711	1699	1686
Žáci celkem	39831	40643	41025
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
Naplněnost běžných tříd	20,9	21,0	21,2
Naplněnost speciálních tříd	8,5	8,4	8,5
Naplněnost celkem	19,7	19,8	19,9

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

V posledních pěti školních rocích je stále patrný nárůst počtu žáků vstupující do základního vzdělávání, ale lze již sledovat doznívání této „demografické vlny“ – zatímco mezi roky 2015 až 2017 přibývalo meziročně přes tisíc žáků, v tomto školním roce je to jen necelých 400. Tento vývoj není v rámci Libereckého kraje rovnoměrný – nejvíce poslední dva roky přibýlo žáků v rámci obce s rozšířenou působností Česká Lípa (meziročně 128 žáků) a Liberec (meziročně 198 žáků), naopak ubývá žáků v obcích s rozšířenou působností Nový Bor, Semily a Tanvald. Naprosto specifická je situace v České Lípě, kde nárůst počtu žáků v základních školách je z velké části vykrýván žáky-cizinci, a to zejména Mongoly (více v kapitole 3.3).

Pro samotné město Liberec byla zpracována demografická projekce (materiál Přehled základních škol zřizovaných statutárním městem Liberec a kritéria jejich srovnání vydaný odborem školství a sociálních věcí Statutárního města Liberec v říjnu 2019) s předpokládaným vrcholem v roce 2019.

Změny v počtech tříd a žáků neměly výrazný dopad na hodnotu průměrné naplněnosti tříd, ta se dlouhodobě ustálila v rozmezí 20 až 21 žáků na třídu v běžných třídách a 8,4-8,5 ve speciálních třídách.

Počty tříd, žáků v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.2.2 v příloze**.

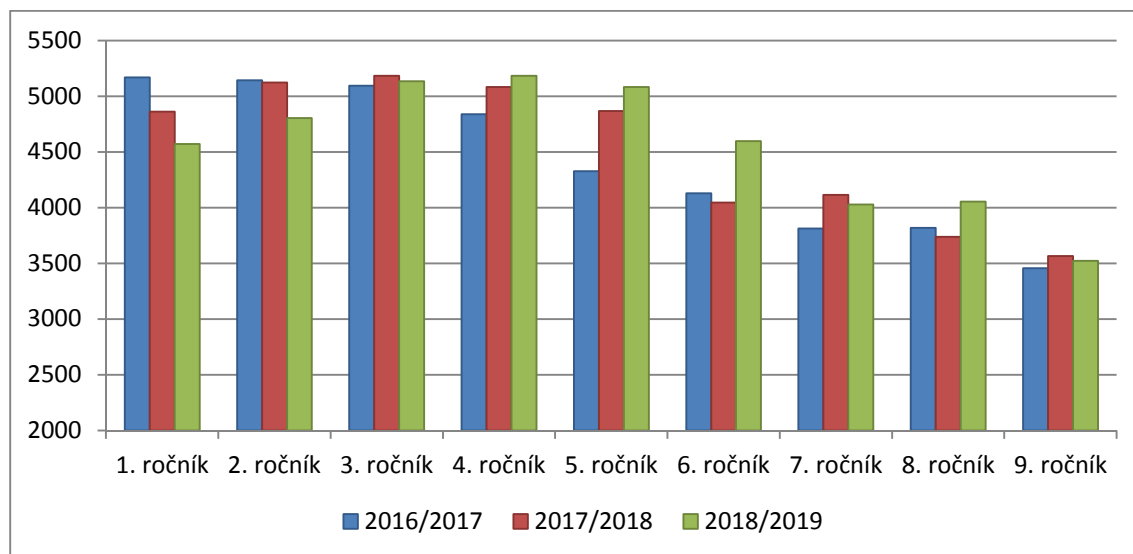
Tabulka 2.2.3 Vývoj počtu žáků v ročnících

Žáci	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
1. stupeň	24608	25159	24808
2. stupeň	15223	15484	16217
Celkem	39831	40643	41025
Žáci	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
1. ročník	5168	4860	4572
2. ročník	5143	5121	4803
3. ročník	5094	5184	5135
4. ročník	4838	5082	5183
5. ročník	4328	4866	5082
6. ročník	4127	4046	4596
7. ročník	3812	4113	4028
8. ročník	3817	3739	4054
9. ročník	3457	3564	3522
10. ročník	47	68	50

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Graf 2.2.4 Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících

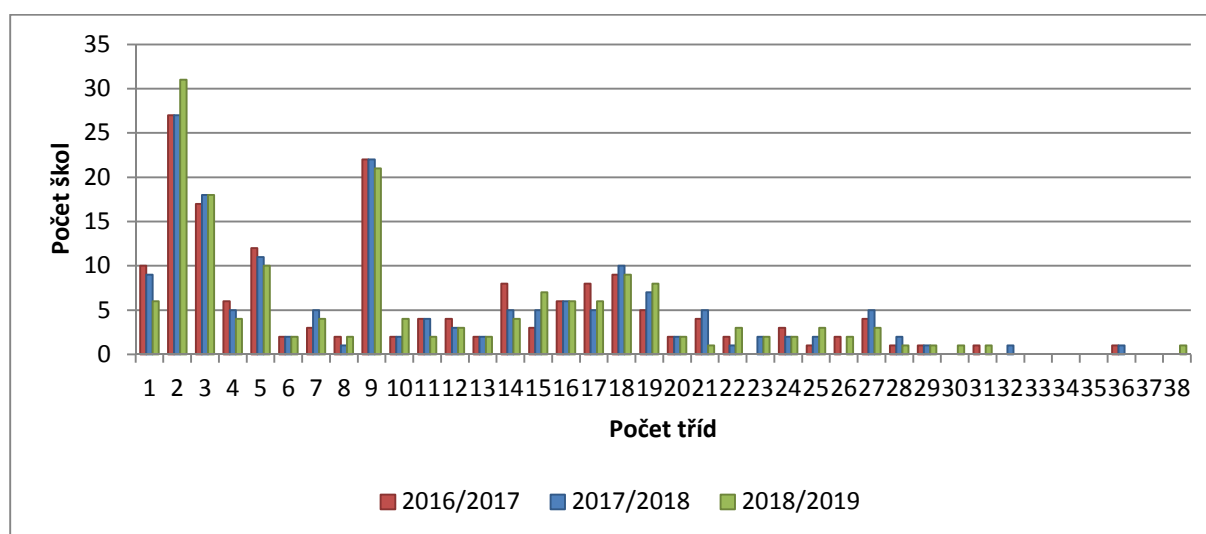
Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Nástup silných ročníků v předcházejících letech se projevuje v rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících. Početně nejsilnější ročníky se pomalu přesouvají na poslední ročníky prvního stupně – třetí, čtvrtý a pátý ročník – školní docházku ukončují početně nejslabší ročníky – osmý a devátý ročník – které budou přecházet do středního vzdělávání. Na přechodu mezi pátým a šestým ročníkem je patrný úbytek žáků způsobený odchodem žáků do víceletých gymnázií (více níže v textu).

Více podrobností o počtech tříd a žáků v jednotlivých ročnících v členění podle obcí s rozšířenou působností je v **tabulce 2.2.5 v příloze**.

Graf 2.2.6 Četnost škol podle počtů tříd

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

V grafu 2.2.6 je znázorněna četnost běžných základních škol podle počtu tříd. Situace je shodná s předcházejícím školním rokem, ze 172 subjektů, tj. míst, ve kterých je poskytováno vzdělávání, má 69 škol (40 %) pouze ročníky prvního stupně, z těchto škol jsou nejčetnější školy se dvěma třídami (31 škol, tj. 18 % škol), meziročně přibýly čtyři. Počet úplných základních škol s devíti třídami zůstává stejný, těch je v kraji 21 (tj. 12 %). Další početnou skupinou jsou základní školy se 14 až 19 třídami, tzn. úplné základní školy se dvěma třídami v ročníku. Největší základní škola má 36 tříd (Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant), jde však o jeden právní subjekt s třemi místy, ve kterých je poskytováno vzdělávání (tři školy s jedním ředitelstvím), následuje Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733 s 31 třídami, Základní škola, Liberec, Dobiášova 851/5 s 29 třídami a Základní škola U Lesa Nový Bor s 28 třídami.

Školský zákon umožňuje i jiné způsoby plnění povinné školní docházky, a to docházkou do školy v zahraničí, do české školy zřízené při zastupitelském úřadě, nebo docházkou do zahraniční školy sídlící na území České republiky (§ 38 školského zákona). Základní vzdělání lze také uskutečňovat formou individuálního (nepřesně nazývaného „domácího“) vzdělávání (§ 41 školského zákona). Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanovuje krajský úřad se souhlasem zákonného zástupce takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučení lékaře a poradenského zařízení (§ 42 školského zákona).

Žáků plnících povinnou školní docházku v zahraničí dlouhodobě přibývá, tímto způsobem se vzdělávalo 338 žáků (meziroční nárůst o 55 žáků). Z hlediska celého základního vzdělávání jde o 0,80 % všech žáků, ale podle signálů z praxe je začleňování žáků vracejících se ze škol ze zahraničí často obtížné kvůli odlišnostem vzdělávacích systémů či skutečnosti, že žák v zahraničí školu vůbec nenavštěvoval. Možnost individuálního vzdělávání byla novelou školského zákona rozšířena i na druhý stupeň, žáků takto se vzdělávajících bylo 99 (tj. 0,20 % všech žáků). Počet žáků vzdělávajících se dle § 42 zůstává v podstatě stejný.

Tabulka 2.2.7 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

Způsob plnění povinné školní docházky	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
§ 38 (vzdělávání v zahraničí)	270	283	338
§ 41 (individuální vzdělávání)	65	83	99
§ 42 (žáci s hlubokým mentálním postižením)	8	9	7
Celkem	343	375	444

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Sledovaným jevem je počet žáků odcházejících ze ZŠ na víceletá, převážně osmiletá gymnázia. Téměř všechna gymnázia v kraji otevřela po jedné třídě osmiletého gymnázia (přehled gymnázií obsahuje kapitola o středním vzdělávání). Podíl počtu žáků přijatých k osmiletému studiu k počtu žáků pátého ročníku základního vzdělávání se dlouhodobě mírně snižuje na úroveň pod 7 %, v šestiletém studiu je dlouhodobě otevírána pouze jedna třída, takže podíl žáků zůstává na hodnotě 0,7 %.

Tabulka 2.2.8 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

Žáci odcházející	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
do 6letého gymnázia	0,77 %	0,76 %	0,71 %
do 8letého gymnázia	6,94 %	7,19 %	6,51 %

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Základní školy při zdravotnických zařízeních

Liberecký kraj je zřizovatelem dvou základních škol při zdravotnických zařízeních, a to:

Základní škola a Mateřská škola při dětské léčebně, Cvikov, Ústavní 531, příspěvková organizace,

Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace.

V těchto školách se mohou vzdělávat žáci se zdravotním oslabením nebo dlouhodobě nemocní, kteří jsou umístění v příslušném zdravotnickém zařízení.

Přípravné třídy základních škol

Přípravné třídy jsou v Libereckém kraji zřizovány výhradně v základních školách, a to se souhlasem krajského úřadu. Přípravné třídy patří do předškolního vzdělávání a jsou určeny pro děti rok před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Přednostně jsou určeny dětem, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. O zařazování žáků do přípravné třídy ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení. Ve školním roce 2018/2019 bylo otevřeno 6 tříd v těchto základních školách:

Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace (2 třídy),

Základní škola Nový Bor, náměstí Míru 128, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,

Základní škola, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace,

Základní škola, Liberec, Kaplického 384, příspěvková organizace,

Základní škola a Mateřská škola, Hrádek nad Nisou - Loučná, příspěvková organizace.

Kurzy pro získání základního vzdělání

Ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona umožňuje občanům, kteří nezískali základní vzdělání v době plnění povinné školní docházky, doplnit si základní vzdělání v kurzu pro získání základního vzdělání. V rámci Libereckého kraje otevírá každoročně tyto kurzy Základní škola, Liberec, ul. 5. května 64/49, příspěvková organizace. Kurz úspěšně absolvovali tři účastníci.

2.3 Střední vzdělávání

Ve středních školách všech zřizovatelů se vzdělávalo ve školním roce 2018/2019 celkem 15 583 žáků. Oproti školnímu roku 2017/2018 došlo ke zvýšení počtu žáků o 121, tj. o 0,8 %. V tabulce 2.3.1 jsou uvedeny počty žáků v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání. Největší nárůst žáků ve školním roce 2018/2019 je patrný v oboru vzdělání kategorie M a kategorie K 4leté.

Tabulka 2.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ	ŠKOLNÍ ROK					
	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	Denní	Ostatní	Denní	Ostatní	Denní	Ostatní
Střední vzdělání - C	53		44		40	
Střední vzdělání s výučním listem - E	547		500		489	
Střední vzdělání s výučním listem - H	3358	61	3215	50	3192	58
Střední vzdělání - J	16		13		15	
Střední vzdělání s maturitou - K 4leté	1429		1443		1543	
Střední vzdělání s maturitou - K 6leté	172		170		159	
Střední vzdělání s maturitou - K 8leté	2355		2371		2312	
Střední vzdělání s maturitou - L0	672		685		663	
Střední vzdělání s maturitou - L5	354	373	329	275	363	257
Střední vzdělání s maturitou - M	6228	81	6272	95	6419	73
Celkový součet podle formy vzděl.	15184	515	15042	420	15195	388
CELKEM ZA VŠECHNY FORMY	15699		15462		15583	

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Obory vzdělání kategorie C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

Obory vzdělání kategorie E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

Obory vzdělání kategorie L0 (obory s výučním listem i maturitou), kategorie M (s maturitou) a kategorie K (všeobecné vzdělání – gymnázia) – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie N – obory vyššího odborného vzdělání.

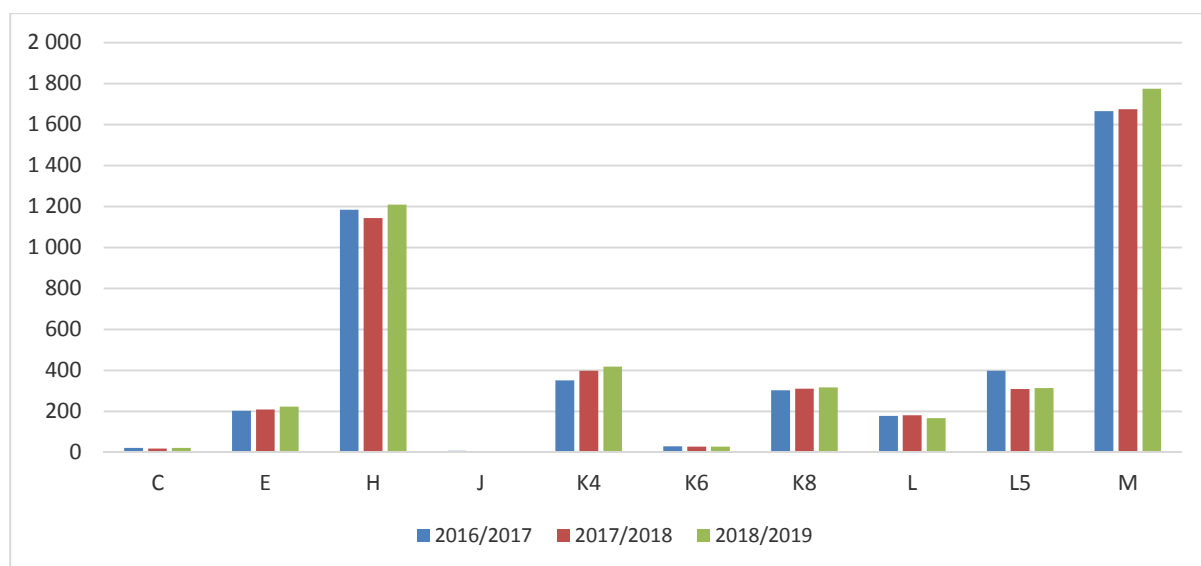
V tabulce 2.3.2 jsou uvedeny počty nově přijatých žáků v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání. Ve školním roce 2018/2019 se v Libereckém kraji v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených výučním listem vzdělával nejvyšší počet žáků v kategorii H, v porovnání se školním rokem 2017/2018 vzrostl počet žáků o 5,8 %. Ve sledovaném období se vzdělávalo v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou nejvíce žáků v kategorii M a K. Počet žáků kategorie M vzrostl o 6 % a počet žáků kategorie K v porovnání s loňským rokem vzrostl o 3,7 %. Ve školním roce 2018/2019 oproti školnímu roku 2017/2018 vzrostl počet žáků kategorie L5 v prvních ročnících o 1,3 %. Grafické znázornění vývoje počtu žáků nově přijatých do prvního ročníku středního vzdělávání ve všech formách studia naleznete v grafu 2.3.3.

Tabulka 2.3.2 Žáci nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

	ŠKOLNÍ ROK		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Střední vzdělání - C	23	19	23
Střední vzdělání s výučním listem - E	203	210	224
Střední vzdělání s výučním listem - H	1 184	1 144	1 210
Střední vzdělání - J	8	4	7
Střední vzdělání s maturitou - K 4leté	352	398	419
Střední vzdělání s maturitou - K 6leté	30	29	29
Střední vzdělání s maturitou - K 8leté	304	311	317
Střední vzdělání s maturitou - L0	179	182	167
Střední vzdělání s maturitou - L5	398	310	314
Střední vzdělání s maturitou - M	1 666	1 674	1 775
Celkový součet	4 347	4 281	4 485

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Graf 2.3.3 Počty žáků nově přijatých do 1.ročníků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání ve všech formách vzdělávání

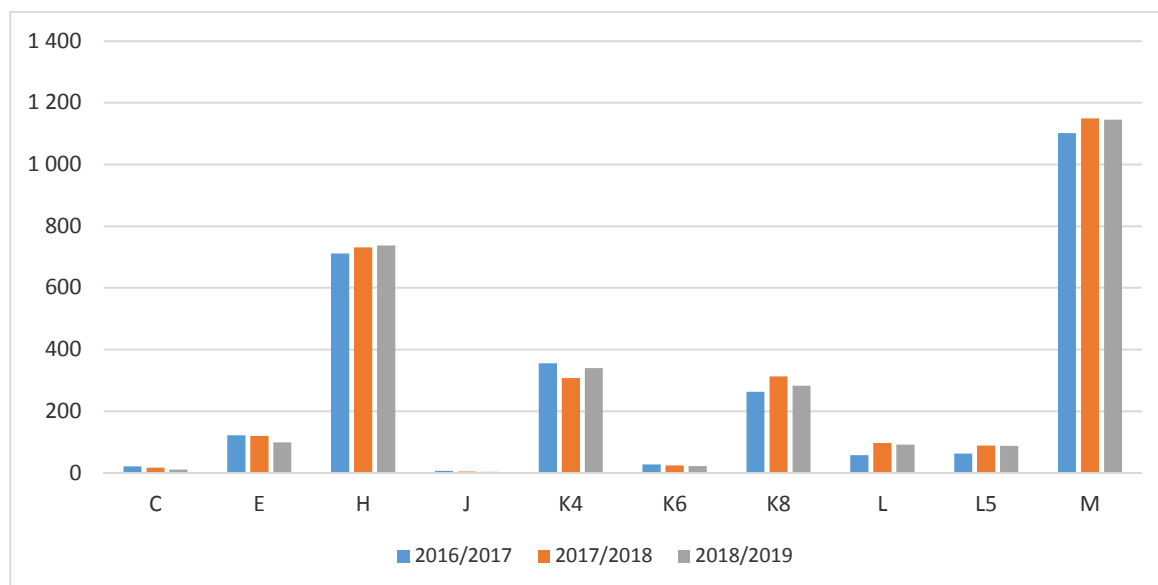
Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Počet absolventů středního vzdělání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia je uveden v tabulce 2.3.4. V Libereckém kraji se ve sledovaném období snížil počet absolventů v kategorii E (o 17,5 %) a došlo ke zvýšení počtu absolventů kategorie H o 0,8 %. Ve školním roce 2018/2019 se snížil počet absolventů kategorie M o 0,3 %. Celkový počet absolventů kategorie K zůstal zachován, přičemž počet absolventů kategorie K 4leté se zvýšil o 10,4 %, počet absolventů kategorie K 6leté se snížil o 8,3 % a počet absolventů kategorie K 8leté se snížil o 9,6 %. Oproti loňskému školnímu roku došlo ke snížení počtu absolventů oboru vzdělání kategorie L5 o 2,2 %. Vývoj počtu absolventů podle kategorií dosaženého vzdělání v porovnání s předchozími školními roky je znázorněn v grafu 2.3.5.

Tabulka 2.3.4 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

	ŠKOLNÍ ROK		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Střední vzdělání - C	21	17	11
Střední vzdělání s výučním listem - E	122	120	99
Střední vzdělání s výučním listem - H	711	731	737
Střední vzdělání - J	6	4	3
Střední vzdělání s maturitou - K 4leté	355	308	340
Střední vzdělání s maturitou - K 6leté	27	24	22
Střední vzdělání s maturitou - K 8leté	263	313	283
Střední vzdělání s maturitou - L0	57	97	92
Střední vzdělání s maturitou - L5	63	89	87
Střední vzdělání s maturitou - M	1 102	1 149	1 145
Celkový součet	2 727	2 852	2 819

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

Graf 2.3.5 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

Zdroj: zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku.

V souvislosti s nastavenými cíli a odpovídajícími opatřeními Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016-2020 byly ve školním roce 2018/2019 nadále podporovány vybrané obory vzdělání s výučním listem pro žáky středních škol zřizovaných Libereckým krajem, a to formou stipendijního programu.

Ve sledovaném období byly preferovány odborně zaměřené návstavy s ohledem na potřeby trhu práce. Nastavený podíl nově přijatých žáků do návstavného studia oboru Podnikání byl zachován.

2.3.1 Přijímací řízení ve středních školách

Ve školním roce 2018/2019 se konaly v Libereckém kraji jednotné přijímací zkoušky, které měly celorepublikový charakter. Jednalo se o přijímací zkoušky, které připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

Jednotné přijímací zkoušky probíhaly formou písemných testů ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a Matematika a její aplikace. Testování byli uchazeči, kteří se hlásili do oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou včetně nástavbového studia ve všech formách vzdělávání a uchazečů o obor Gymnázium se sportovní přípravou. V případě umělecky zaměřených oborů s talentovou zkouškou se jednotná zkouška nekonala.

Testování probíhalo dle jednotného testovacího schématu s předem stanovenými časy pro jednotlivé vzdělávací obory.

Termíny testování vycházely z platných právních předpisů a jejich přehled je rozepsán v tabulce 2.3.6.

Tabulka 2. 3. 6 Termíny testování

Testované obory vzdělání	Termíny testování /rok 2019/			
	1. termín	2. termín	1. termín	2. termín
4leté obory včetně nástavbového studia	12. 4.	15. 4.	13. 5. NT	14. 5. NT
6leté a 8leté obory (gymnázia)	16. 4.	17. 4.	13. 5. NT	14. 5. NT

Zdroj: OŠMTS KÚ LK.

** NT – náhradní termín*

Test ze vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace trval 70 minut a uchazeči mohli získat maximálně 50 bodů. Test ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura trval 60 minut a maximální bodový zisk činil 50 bodů.

Testování probíhalo pouze v prvním kole přijímacího řízení, a to ve dvou řádných termínech prvního kola a dvou termínech náhradních. Podíl výsledků testů v rámci všech stanovených kritérií činil nejméně 60 %, v případě přijímacího řízení do oboru vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou nejméně 40 %. Uchazečům se do celkového hodnocení započítával pouze lepší výsledek každého z písemných testů.

Pro další kola přijímacího řízení mohl ředitel školy využít výsledky jednotné zkoušky z kola prvního. Pokud tak učinil, stanovil pro další kola náhradní způsob hodnocení pro uchazeče, kteří v prvním kole zkoušky nekonali.

Kromě jednotné přijímací zkoušky mohl ředitel školy stanovit také tzv. školní přijímací zkoušku. Některé střední školy tuto zkoušku zařadili do přijímacího řízení.

2.3.2 Maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky konali žáci ve školním roce 2018/2019 ze dvou povinných zkoušek, a to z předmětu český jazyk a literatura, cizí jazyk nebo matematika. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky a volili z nabídky předmětů cizí jazyk nebo matematika.

Profilová část maturitní zkoušky se skládala ze dvou nebo tří povinných zkoušek stanovených rámcovým vzdělávacím programem. Nabídka povinných a nepovinných zkoušek byla určena ředitelem školy podle rámcového a školního vzdělávacího programu. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky, které byly stanoveny ředitelem školy. Do nabídky nepovinných zkoušek mohl ředitel školy zařadit i výběrovou zkoušku Matematika+.

Ve školním roce 2018/2019 se přihlásilo k maturitní zkoušce v jarním zkušebním období celkem 2 455 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 2 216 žáků a z tohoto počtu uspělo u maturitní zkoušky 72,9 % žáků. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 2 207 žáků a uspělo 78,3 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 2 219 žáků a úspěšných bylo 89,0 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z cizího jazyka, tj. 92,4 % a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 79,0 %.

V podzimním zkušebním období se přihlásilo k maturitní zkoušce celkem 738 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 676 žáků a z tohoto počtu uspělo u maturitní zkoušky 57,7 % žáků. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 560 žáků a uspělo 55,9 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 328 žáků a úspěšných bylo 72,9 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z českého jazyka a literatury, tj. 63 % a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 35,6 %.

Maturitní zkoušku ve zkušebním období 2019 vykonalo úspěšně ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura celkem 92,1 % žáků, ze zkušebního předmětu matematika 85,8 % žáků a ze zkušebního předmětu cizí jazyk celkem 94,6 % žáků.

Krajský úřad Libereckého kraje obdržel ve školním roce 2018/2019 celkem 69 žádostí o přezkoumání průběhu a výsledku maturitní zkoušky, tj. o 31 žádostí více než ve školním roce 2017/2018. Oproti loňskému roku byl značný nárůst žádostí o přezkoumání výsledku písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura. Krajský úřad obdržel celkem 52 žádostí o přezkoumání výsledku písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura oproti 32 žádostem v předcházejícím zkušebním období. Krajskému úřadu při posuzování žádostí poskytuje součinnost Česká školní inspekce a Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání. Rozhodnutím krajského úřadu došlo ke změně výsledku zkoušky u tří žádostí o přezkoumání výsledku zkoušky konané formou písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura.

Neúspěšnost žáků u zkoušky konané formou písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura byla způsobena velmi slabou úrovní zpracování. Ve většině případů žáci neprokázali zvládnutí nejzákladnějších jazykových prostředků, jejich práce neměly požadovanou úroveň znalostí a žáci nepoužívali funkčním způsobem jazykové prostředky. Zejména při zpracování slohového útvaru vypravování postrádaly písemné práce potřebnou dynamiku, dramatičnost a ve většině případů se jednalo spíše o popis děje. Písemné práce obsahovaly chyby v psaní přímé řeči, velké množství chyb v interpunkci a pravopisných chyb, vyskytovaly se syntaktické nedostatky ve větné stavbě, nevhodně volené výrazy a žáci

prokazovali v písemném projevu chudou slovní zásobu. Neúspěch žáků u písemné zkoušky z cizích jazyků byl zapříčiněn nevhodným zpracováním textu, který neodpovídal zadání a nesrozumitelností textu vlivem závažných chyb. Žáci většinou neprokázali ovládnutí nejzákladnějších jazykových prostředků a funkcí, například nerozlišovali mezi přítomným, minulým a budoucím časem, neuměli vytvořit minulý čas, nedodržovali slovosled ve větě, používali slova nevhodná pro daný kontext. Velmi často se objevovaly nesrozumitelné myšlenky, závažné lexikální a gramatické chyby a chyby ztěžující porozumění textu. Krajský úřad na základě zjištěných skutečností ve většině případů potvrdil výsledek zkoušky.

2.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2018/2019 působilo v Libereckém kraji 6 vyšších odborných škol, které zřizoval Liberecký kraj. Všechny vyšší odborné školy byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy.

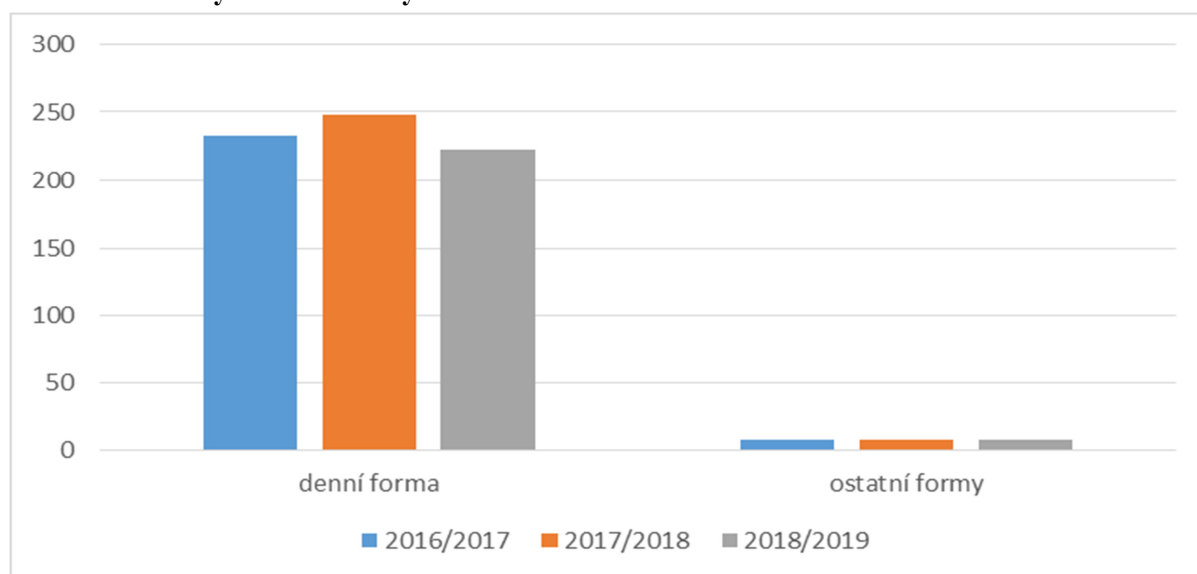
Tabulka 2.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve vyšších odborných školách

		2016/2017	2017/2018	2018/2019
Počet škol		6	6	6
Počet studentů	denní forma	233	248	222
	ostatní formy	8	8	8
	celkem	241	256	230

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Vyšší odborné školy navštěvovalo ve školním roce 2018/2019 230 studentů, tj. o 26 studentů méně, než v předchozím školním roce. Celkový počet studentů se dostal ještě níže, než ve školním roce 2016/2017. Trend poklesu zájmu o vyšší odborné vzdělávání tak i nadále přetrvává. Počet vyšších odborných škol v kraji zůstává i nadále stejný. Počet studentů ve vyšším odborném vzdělávání dokládá graf 2.4.2.

Graf 2. 4. 2 Počty studentů ve vyšším odborném vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

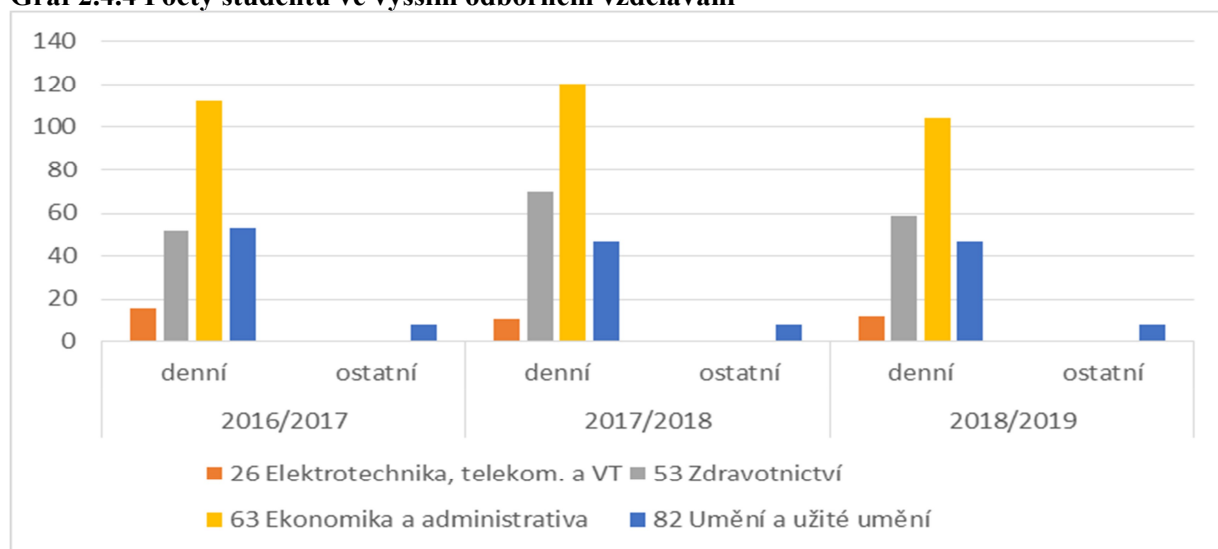
Tabulka 2.4.3 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů		2016/2017	2017/2018	2018/2019
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	16	11	12
53	Zdravotnictví	52	70	59
63	Ekonomika a administrativa	112	120	104
82	Umění a užitě umění	61	55	55

Zdroj: OŠMTS KÚLK.

Početní zastoupení v jednotlivých skupinách oborů vzdělání je patrné z tabulky 2. 4. 3. Z hlediska zastoupení jednotlivých skupin oborů vzdělání vykazoval nejvyšší počet studentů ve školním roce 2018/2019 tradičně obor 63 Ekonomika a administrativa, a to 104 studentů. Meziročně v této skupině oborů došlo k poklesu o 16 studentů. V dalších skupinách nedošlo oproti předchozímu školnímu roku k výrazným změnám, vyjma skupiny 53 Zdravotnictví, ve které došlo k poklesu o 11 studentů. Počty studentů dle jednotlivých skupin dokládá graf 2.4.4.

Graf 2.4.4 Počty studentů ve vyšším odborném vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Tabulka 2.4.5 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2016/2017	2017/2018	2018/2019
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	0	0	12
53	Zdravotnictví	16	18	23
63	Ekonomika a administrativa	46	56	47
82	Umění a užitě umění	26	13	20
Celkem		88	87	102

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Vyšší odborné školy v Libereckém kraji nabízely celkem 9 vzdělávacích programů ze 4 skupin oborů vzdělání. Rozložení struktury skupin oborů vzdělání a počty studentů, kteří se vzdělávali v prvních ročnících vyšších odborných škol, zobrazuje tabulka 2.4.5.

V prvních ročnících vyššího odborného vzdělávání se ve školním roce 2018/2019 vzdělávalo 102 studentů, což představovalo nárůst o 15 studentů oproti předchozímu školnímu roku. Ve srovnání s předchozím meziročním srovnáním, kdy počet přijatých studentů byl téměř totožný, se jedná o výrazný nárůst. Z celkového pohledu je však zřejmé, že početní stavy studentů v prvních ročnících kopírují trend v celém segmentu vyššího odborného školství.

Největší zájem o studium a rovněž největší počet přijatých studentů do prvního ročníku vyššího odborného vzdělávání zaznamenaly již tradičně obory skupiny 63 Ekonomika a administrativa, a to 47 studentů. Celkově ale došlo k meziročnímu poklesu o 9 studentů.

Nárůst, i když mírný, zaznamenaly všechny další skupiny oborů. Přijaté studenty vykázala i skupina 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, ve které po dva předchozí školní roky nebyl žádný student a nyní je jich 12. Tato skupina zaznamenala největší meziroční nárůst.

Tabulka 2.4.6 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2016/2017	2017/2018	2018/2019
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	5	11	0
53	Zdravotnictví	16	15	13
63	Ekonomika a administrativa	22	19	14
82	Umění a užité umění	12	7	8
Celkem		55	52	35

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Počet absolventů vyšších odborných škol je uveden v tabulce 2.4.6. Vyšší odborné vzdělávání ukončilo ve školním roce 2018/2019 celkem 35 studentů, což představuje oproti předchozímu školnímu roku úbytek o 17 studentů.

Nejvyšší počet absolventů zaznamenala skupina oborů 63 Ekonomika a administrativa (14 absolventů), což představuje zhruba 40 % všech absolventů vyšších odborných škol v Libereckém kraji. Meziročně tato skupina oborů vykázala pokles o 5 absolventů. Druhý nejvyšší počet absolventů vykazovala skupina oborů 53 Zdravotnictví, a to 13. V této skupině došlo také k poklesu oproti předchozímu školnímu roku, a to o 2 absolventy.

Nejnižší počet absolventů byl zaznamenán ve skupině oborů 82 Umění a užité umění, a to 8. V této skupině je však počet absolventů srovnatelný s předchozím školním rokem. Ve skupině 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika neabsolvoval žádný student.

Opatření DZ LK v tomto segmentu byla naplněna částečně. Cíl zachovat síť vyšších odborných škol byl naplněn. Počty vyšších odborných škol se nesnižují, a to navzdory dlouhodobému poklesu zájmu ze strany studentů.

Podpora oborů vyšších odborných škol, které budou umožňovat prostupnost na vysoké školy, bude moci být naplněna v případě, že vyšší odborné školy budou žádat o nové obory vzdělání, které tuto prostupnost či navazující studium umožní. Stejně tak podpora technicky zaměřených oborů. Nové technicky zaměřené obory zapsány nebyly.

Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě stagnuje a příliš se nerozvíjí co do další nabídky vzdělávacích programů. Ve školním roce 2018/2019 byl zapsán obor 53-41-N/51

Diplomovaná dětská sestra, dále proběhla úprava formy vzdělávání u oboru 26-41-N/08 Průmyslová elektrotechnika, a to z denní na kombinovanou. Ukončen a za dobíhající byl označen obor 26-47-N/15 Počítačové systémy. Do budoucna se oborová nabídka rozšíří o další obor ze skupiny 53 Zdravotnictví, a to 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant (od 1. 9. 2020).

Úzká spolupráce se zaměstnavateli je podporována dlouhodobě.

Opatření uvedená v DZ ČR pak předpokládají, že do profesně orientovaných programů budou moci vstoupit také osoby s mistrovskou zkouškou, nebo zavedení modulového systému výuky ve vyšších odborných školách a v jeho rámci umožnit kreditní systém hodnocení studentů. Tato opatření byla plánována na roky 2019 a 2020. Nebyla však naplněna.

Jako další opatření k podpoře vyššího odborného vzdělávání bylo stanoveno zavedení modulového systému výuky. Toto opatření má být naplněno v roce 2020 a cílem je podpora modernizace metod hodnocení studentů tak, aby byly v souladu s metodami vzdělávání.

Nejasné postavení a cíle ve vzdělávací soustavě, složité vnímání ze strany veřejnosti či nízká prostupnost programů vyšších odborných škol a škol vysokých vede ke stagnaci celého segmentu.

Segment vyššího odborného vzdělávání vykazuje dlouhodobý pokles zájmu ze strany studentů. Absolventi středních škol raději upřednostní studium na vysoké škole, ačkoliv vyšší odborné školy mnohdy připravují absolventy lépe prakticky než školy vysoké, mají silné vazby na zaměstnavatele a regiony, silnou odbornou profilaci studia a v neposlední řadě sdílí zázemí a kapacity škol středních.

Vyšší odborné vzdělávání tak bude třeba transformovat, má-li být i v budoucnu zachováno ve vzdělávacím systému.

2.5 Poradenské služby a společné vzdělávání

Poradenské služby v Libereckém kraji poskytují školská poradenská zařízení (dále jen „ŠPZ“). Jejich činnost je dána vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Ve školním roce 2018/2019 se ŠPZ potýkala s různými překážkami. Mimo jiné s administrativní zátěží nebo s personálním obsazením pracovišť. V oblasti administrativy je problémem časově zdlouhavé předávání dokumentace ze ŠPZ jiných krajů do ŠPZ Libereckého kraje. Také „klientská turistika“ v rámci krajů ČR je nejen administrativním, ale i finančním problémem.

V oblasti personální je dlouhodobě řešena poptávka po odborných pracovnících, zejména po psychologích, kteří jsou v sektoru školství finančně a administrativně demotivováni. Pozitivně je hodnocen vznik nového pracoviště k 1. 9. 2019 ve Speciálně pedagogickém centru (dále jen „SPC“) při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, p. o. Toto nové pracoviště je zaměřeno na péči pro klienty s poruchou autistického spektra. Díky vzniku tohoto pracoviště došlo k výraznému odblokování činnosti SPC Turnov, které bylo do konce srpna 2019 zcela zahlceno péčí nejen o klienty s různými vadami, ale i klienty s diagnostikou PAS. Dalším pozitivem je aktivita ŠPZ Libereckého kraje v oblasti získávání finančních prostředků z dotačních projektů nebo programů. Za příznivou skutečnost lze označit všeobecnou, přátelskou spolupráci mezi pedagogicko-psychologickými poradnami (dále jen „PPP“) a SPC Libereckého kraje.

2.5.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami prostupuje všemi úrovněmi vzdělávacího systému. Je realizováno ve školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením nebo formou individuální či skupinové integrace v běžných školách. Forma vzdělávání je zvolena na základě individuálního posouzení pracovníky školských poradenských zařízení, PPP a SPC. Postup škol při poskytování služeb žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními stanoví vyhláška č. 27/2016 Sb.

V Libereckém kraji jsou dostupné školy se zaměřením pro děti a žáky s vadami řeči, sluchu, tělesným i mentálním postižením, kombinovanými vadami či autismem. Specifikem tříd je výuka se sníženým počtem dětí nebo žáků a trvalá součinnost s odbornými poradenskými zařízeními či využívání asistentů pedagoga při výuce.

V průběhu integrace je dítěti, žákovi, studentovi, rodičům i ostatním pedagogům poskytována odborná péče PPP, SPC, školních metodiků prevence, výchovných poradců, školních speciálních pedagogů, případně školních psychologů.

Předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Celkový počet dětí v MŠ vzrostl za poslední rok o 86 dětí. Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v roce 2018 celkově doznaly poklesu (za poslední rok o 58 dětí). Ve speciálních třídách počty dětí klesají. Zároveň byl zaznamenán za poslední rok i pokles počtu dětí v běžných třídách o 9 dětí.

Tabulka 2.5.1 Děti se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v mateřských školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentálně postižené	11	12	10	13	14	14
Sluchově postižené	11	6	13	9	9	6
Zrakově postižené	24	8	21	6	15	4
S vadami řeči	238	35	218	35	214	36
Tělesně postižené	32	13	13	13	11	11
S více vadami	29	5	58	10	42	4
S vývojovými poruchami	27	15	17	23	13	25
Autisté	39	15	36	11	19	11
Bez rozlišení postižení ve ST	2	-	0	-	0	-
Celkem	413	109	386	120	337	111

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Celkový počet žáků v ZŠ za poslední rok vzrostl o 382 žáků. Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v roce 2018 celkově doznaly nárůstu (za poslední rok o 363 žáků). Ve speciálních třídách počty žáků lehce klesají. Zároveň byl zaznamenán za poslední rok nárůst počtu žáků v běžných třídách o 376 žáků.

Tabulka 2.5.2 Žáci se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v základních školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	941	108	909	155	835	160
Sluchové postižení	28	41	24	35	13	24
Zrakové postižení	2	44	3	41	3	38
Vady řeči	142	206	135	246	125	282
Tělesné postižení	37	60	24	50	13	48
S více vadami	256	14	345	103	436	131
Vývojové poruchy učení	180	1013	144	1426	116	1700
Vývojové poruchy chování	10	316	19	404	36	463
Autismus	108	76	79	60	9	50
Bez rozlišení postižení ve ST	7	-	17	-	100	-
Celkem	1711	1878	1699	2520	1686	2896

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Střední a vyšší odborné vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Celkový počet žáků v SŠ za poslední rok vzrostl o 153 žáků. Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v roce 2018 celkově doznaly poklesu (za poslední rok o 196 žáků). Ve speciálních třídách počty žáků klesají. Zároveň byl zaznamenán za poslední rok i pokles počtu žáků v běžných třídách o 41 žáků. V případě vyššího odborného vzdělávání nebyl evidován žádný student s hendikepem.

Tabulka 2.5.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	254	23	240	19	138	14
Sluchové postižení	5	7	2	7	1	10
Zrakové postižení	2	6	3	11	1	6
Vady řeči	1	5	2	10	5	12
Tělesné postižení	22	19	14	11	4	5
S více vadami	16	2	13	9	35	6
Vývojové poruchy učení	88	219	80	295	25	261
Vývojové poruchy chování	0	6	12	14	17	24
Autismus	24	9	18	9	3	6
Celkem	412	296	384	385	229	344

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka 2.5.4 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Mateřské školy – děti celkem	15178	14992	15078
Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	687	759	606
z počtu se SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	522	506	448
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	413	386	337
se zdravotním postižením v běžných třídách	109	120	111

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka 2.5.5 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Základní školy – žáci celkem	39831	40643	41025
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	3754	4954	5630
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	3589	4202	4482
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	1711	1682	1586
se zdravotním postižením v běžných třídách	1878	2520	2896

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Tabulka 2.5.6 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15184	15042	15195
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	715	858	706
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	708	769	573
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	412	384	229
se zdravotním postižením v běžných třídách	296	385	344

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

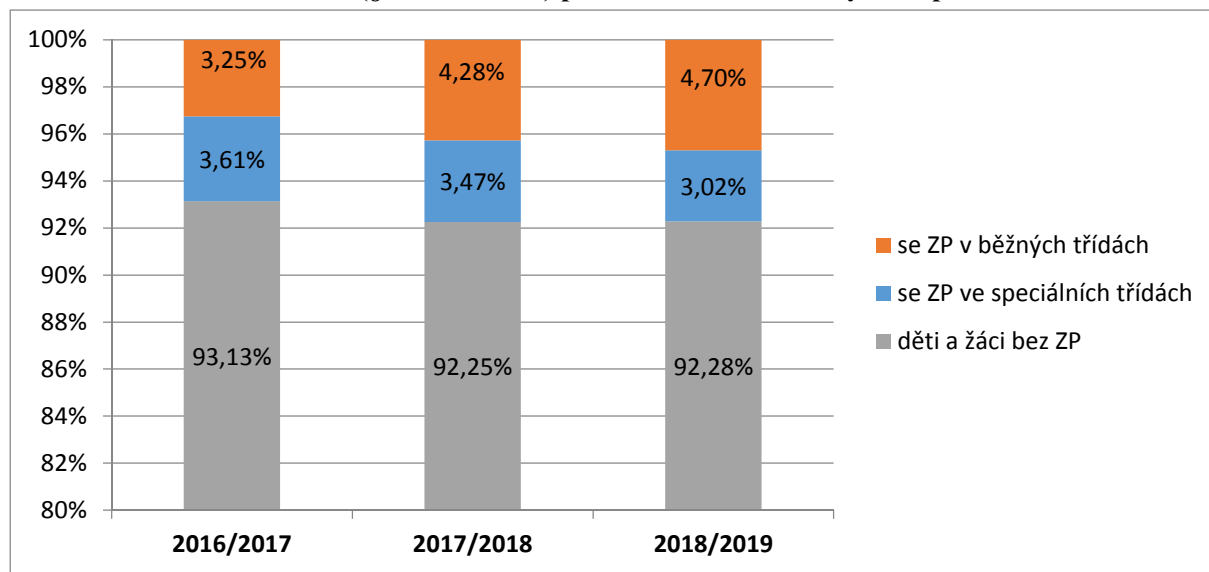
Tabulka 2.5.7 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ, ZŠ a SŠ

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Děti a žáků v LK celkem	70193	70677	71298
Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	5156	6571	6942
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	4819	5477	5503
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	2536	2452	2152
se zdravotním postižením v běžných třídách	2283	3025	3351
děti a žáci bez zdravotního postižení	65374	65200	65795
Děti a žáci bez speciálních vzdělávacích potřeb	65037	64106	64356

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Z výše uvedených dat vyplývá, že pokračuje příznivý demografický vývoj a celkový počet žáků se na školách oproti roku 2016 zvýšil o 1 105 žáků. Ve speciální péči došlo celkově od roku 2016 ke zvýšení počtu o 1786 žáků. Pozitivní je stoupající tendence individuální integrace. Ve všech typech škol se snižuje počet skupinově integrovaných žáků ve prospěch žáků individuálně integrovaných v běžných třídách.

Graf 2.5.8 Děti a žáci se ZP (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší zastoupení v počtu dětí a žáků v běžných a speciálních třídách mají žáci bez zdravotního postižení (92,28 %), následují děti a žáci se zdravotním postižením v běžných třídách (4,70 %) a nejméně jsou zastoupeny děti a žáci se zdravotním postižením ve speciálních třídách (3,02 %).

2.5.2 Pedagogicko-psychologické poradny

Tato ŠPZ participují na vzdělávacím procesu aktivní, odbornou činností v těch případech, kdy je vzdělávací proces nějakým způsobem znesnadněn. Hlavní součástí aktivit PPP je přímá práce s dětmi a žáky škol a školských zařízení ve věku od tří let do ukončení středního, resp. vyššího odborného vzdělání, a s jejich rodiči, a to zejména formou individuální péče, ale i formou skupinové práce. Na základě doporučení PPP je volena nebo upravována vzdělávací cesta žáků. Při vedení dětí a žáků PPP aktivně ovlivňují proces přijímání a upevňování poznatků, postojů a hodnotové orientace (volba vhodného učebního stylu, rodinná terapie apod.). Poskytují kariérové poradenství, aktivně se podílí na činnostech v systému primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže. Součástí tohoto systému jsou krajský školský koordinátor prevence, čtyři oblastní (okresní) metodici prevence PPP, školní metodici prevence, výchovní poradci, speciální pedagogové a psychologové v jednotlivých školách. PPP rovněž napomáhají při rozvoji pedagogicko-psychologických kompetencí učitelů. Pedagogickými pracovníky v PPP jsou psychologové a speciální pedagogové, kromě nich se na odborných činnostech podílejí také sociální pracovníci. Činnost PPP se realizuje zejména ambulantně a návštěvami pracovníků ve školách a školských zařízeních.

V Libereckém kraji působí čtyři PPP, v každém okrese jedna:

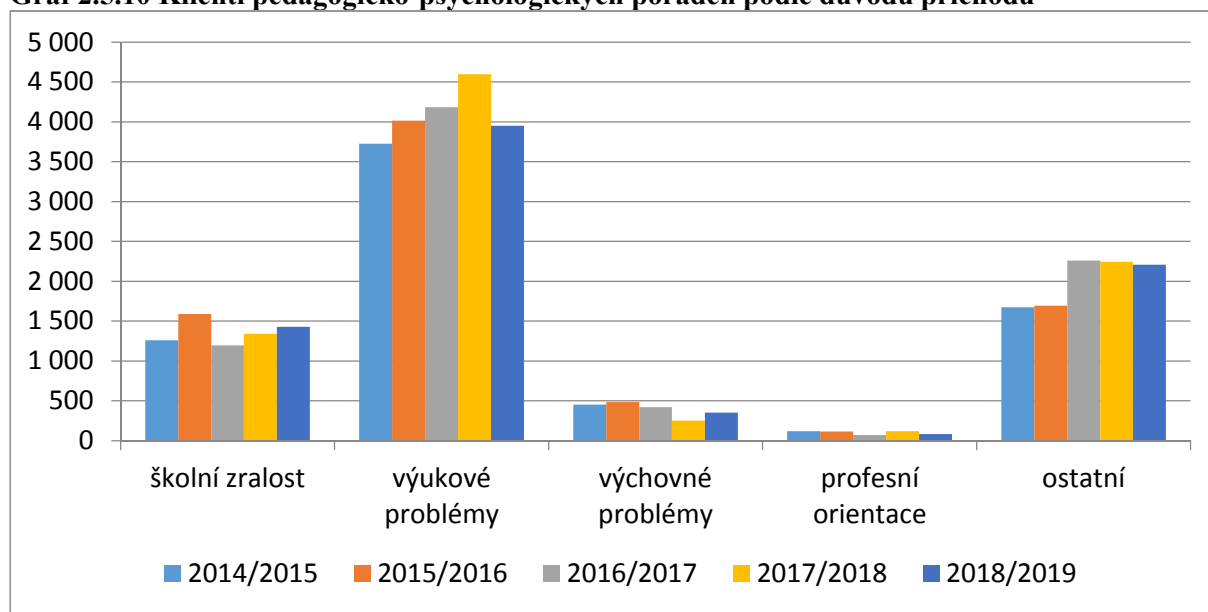
- Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum, Semily, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace.

Tabulka 2.5.9 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

Klienti	2016/2017	2017/2018	2018/2019
MŠ a MŠ speciální	1 771	1 713	1 688
Přípravná třída / stupeň	10	9	21
ZŠ – 1. stupeň	x	x	x
ZŠ – 2. stupeň	x	x	x
ZŠ – celkem	5 340	6 079	5 453
SŠ	648	732	831
Konzervatoř	1	2	2
VOŠ	3	9	7
Rodiče a jiní	356	7	18
Celkem	8 129	8 551	8 020

Zdroj: MŠMT - výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce.

Z výše uvedeného přehledu klientů PPP vyplývá, že mírně poklesl počet klientů MŠ o 25 dětí, a klesl i počet klientů ZŠ o 626 žáků. Vzrostl počet klientů ze SŠ o 99 žáků a rovněž vzrostl počet klientů z kategorie rodiče a jiní o 11 osob. Celkově se snížil počet klientů PPP o 531 osob.

Graf 2.5.10 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

Zdroj: MŠMT - výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce.

Graf ukazuje snížení počtu klientů přicházejících s výukovými problémy, bylo vyšetřeno více klientů z důvodu posouzení školní zralosti a méně klientů z důvodu profesní orientace. Přibýlo klientů s výchovnými problémy a mírně ubylo klientů přicházejících z ostatních důvodů.

2.5.3 Speciálně-pedagogická centra

Speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník tvoří základní odborný tým speciálně pedagogického centra. Dle druhu a stupně zdravotního postižení klientů jednotlivých SPC může být tým doplněn dalšími odbornými pracovníky. Obsahem činnosti tohoto týmu je zabezpečovat speciálně pedagogickou, psychologickou a další potřebnou podpůrnou péči klientům se zdravotním postižením a poskytovat jim odbornou pomoc v procesu pedagogické a sociální integrace ve spolupráci s rodinou, školami, školskými a dalšími zařízeními a odborníky. Činnost je zaměřena zejména na podporu klientů v předškolním věku v péči rodičů (zákonných zástupců), na podporu klientů integrovaných do škol a školských zařízení, na podporu klientů s těžkým a kombinovaným zdravotním postižením, kteří nemohou docházet do školy, zpravidla ve věku od tří do devatenácti let.

Na území Libereckého kraje působí SPC jako součást základních škol:

- SPC při Základní škole a mateřské škole logopedické, Liberec, příspěvková organizace – pro sluchově postižené a děti s narušenou komunikační schopností (vady řeči),
- SPC při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace – pro tělesně postižené a pro děti s poruchami autistického spektra,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole při nemocnici, Liberec, Liberec 5, Tyršova 1, příspěvková organizace – pro zrakově postižené,
- SPC při Základní škole, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace – pro mentálně postižené nebo souběžné postižení více vadami,
- SPC při Pedagogicko-psychologické poradně Semily, příspěvková organizace – pro děti s poruchami autistického spektra a s mentálním postižením.

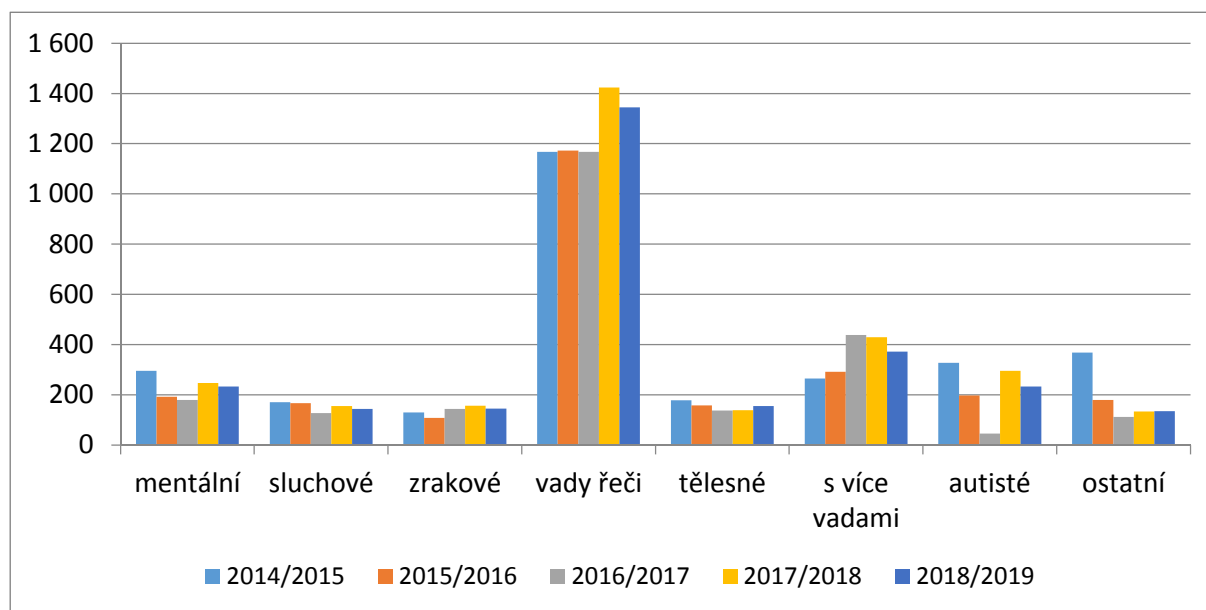
Tabulka 2.5.11 Přehled klientů speciálně pedagogických center

Klienti		2016/2017	2017/2018	2018/2019
z běžných tříd	MŠ	426	468	474
	PT	9	20	14
	ZŠ	786	1004	958
	SŠ	103	132	146
	KON	1	2	2
	VOŠ	4	2	1
ze speciálních tříd a škol	MŠ	378	416	311
	PS	20	19	20
	ZŠ	527	775	673
	SŠ	44	72	75
	KON	1	1	0
Rodiče a školsky nezařazení		51	67	87
Celkem		2350	2978	2761

Zdroj: MŠMT - výkaz Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce.

Z výše uvedeného přehledu klientů SPC vyplývá, že ve školním roce 2018/2019 došlo k celkovému snížení o 217 klientů.

Graf 2.5.12 Klienti speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: MŠMT - výkaz Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce.

Z grafu je viditelné snížení počtu klientů s vadami řeči, mentálním, sluchovým a zrakovým postižením. Snížený počet je zřejmý u klientů s více vadami a s poruchami autistického spektra. Na stejné úrovni je počet klientů s ostatními důvody a lehce stoupl počet klientů s tělesnými vadami.

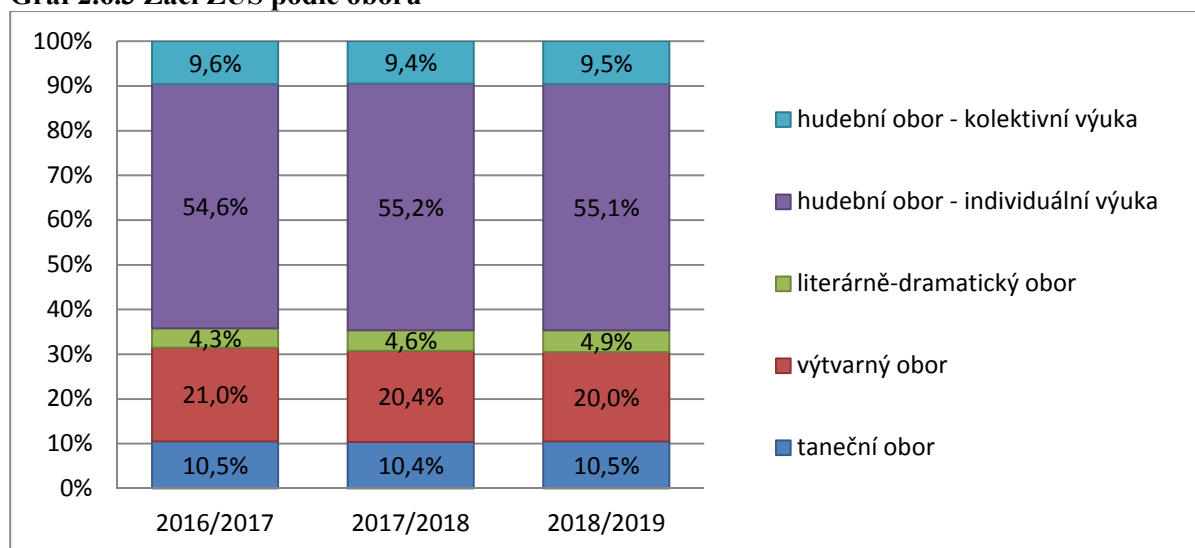
2.6 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. Na území Libereckého kraje působí 20 základních uměleckých škol (dále též jen „ZUŠ“), všechny jsou zřizovány obcemi. Převažují samostatné ZUŠ, dvě (Liberec Jablonoňová a Frýdlant) jsou organizačně spojeny se základní školou. Přehled škol včetně dalších míst poskytovaného vzdělávání (odloučených pracovišť), která vcelku efektivně zpřístupňují možnost uměleckého vzdělávání mimo tradiční centra je popsán v **tabulce 2.6.1 v příloze**.

Počet zapsaných účastníků v základním uměleckém vzdělávání činil 9 624 žáků, využití celkové kapacity škol se dlouhodobě pohybuje kolem 93 %. Podrobnosti jsou obsaženy v **tabulce 2.6.2 v příloze**. Jsou základní umělecké školy, ve kterých je kapacita již řadu let plně naplněna (např. Jilemnice, Jablonec nad Jizerou, Český Dub, Jablonné v Podještědí, Turnov) a školy s volnou kapacitou (Cvikov 69 %, Mimoň 77 %). Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 v kritériích rozvoje považuje kapacity základního uměleckého vzdělávání v kraji za dostatečné, a proto byly žádosti o navýšení kapacit krajským úřadem zamítnuty, výjimkou je navýšení kapacity pro Základní uměleckou školu, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace, a to pro odloučené pracoviště v Hrádku nad Nisou (k 1. 2. 2019 o 100 míst).

Procentuální rozložení celkového počtu žáků mezi jednotlivé obory zůstalo proporcionálně beze změny, nejvíce žáků je zapsáno v hudebních oborech s individuální či skupinovou výukou (65 % ze všech zapsaných žáků ZUŠ), následuje výtvarný obor s 20 % a taneční obor s 10 % zapsaných žáků (viz graf 2.6.3).

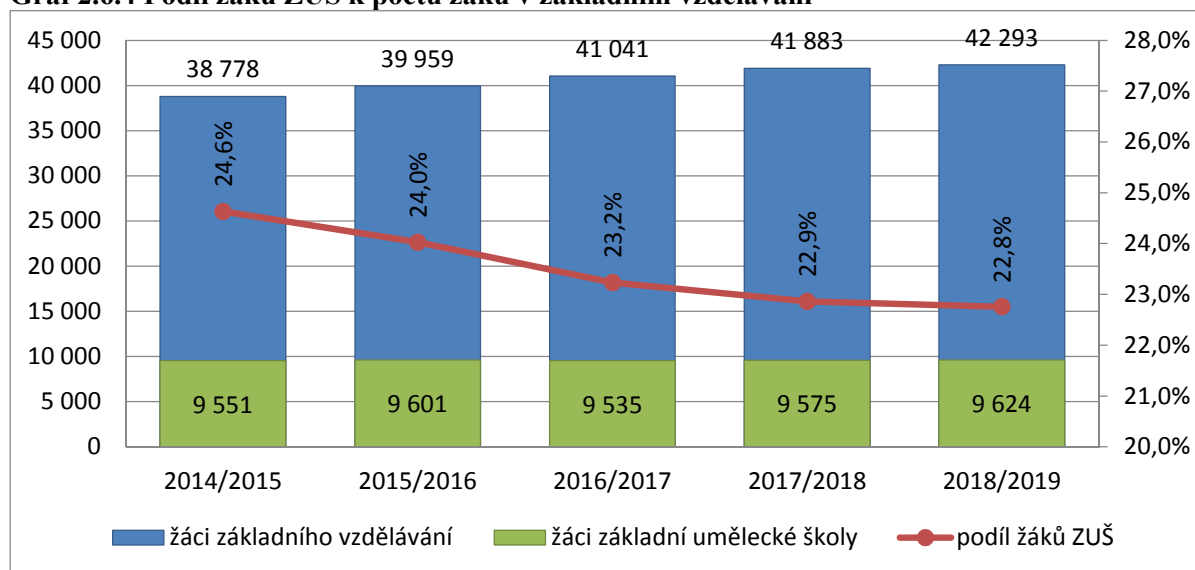
Graf 2.6.3 Žáci ZUŠ podle oboru

Zdroj dat: zahajovací výkaz S 24-01 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Počty žáků, kteří se účastní základního uměleckého vzdělávání, se meziročně výrazně nezměnily. Podíl počtu žáků docházejících do ZUŠ vůči počtu všech žáků v základním vzdělávání se snižuje – kapacity ZUŠ zůstávají stejné. Tento stav je dán s pozitivním demografickým vývojem v základním vzdělávání. (viz graf 2.6.4).

Graf 2.6.4 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkaz S 24-01 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Při porovnání kapacit ZUŠ v rámci České republiky v jednotlivých krajích, vyjádřené jako podíl kapacit na populaci ve věku 6-18 let, vykazují kraje výrazné rozdíly (od 15 % v Ústeckém kraji po 29 % v Karlovarském kraji, přičemž průměrný podíl napříč kraji činí 20 %). Vzhledem k primárnímu zaměření ZUŠ není žádoucí další nárůst kapacity ZUŠ v krajích, ve kterých je podíl nabízených kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6-18 let v porovnání s ostatními kraji nadprůměrný. (Zdroj: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023).

2.7 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních, a to ve střediscích volného času (SVČ), školních družinách (ŠD) a školních klubech (ŠK). ŠD a ŠK působí především v rámci základních škol, základních škol speciálních a víceletých gymnázií. SVČ pracují zpravidla jako samostatný subjekt.

Střediska volného času

Na území Libereckého kraje působilo 17 středisek volného času. Kromě Střediska volného času Narnie v Liberci, které zřizuje Jednota bratrská, jsou všechna střediska zřizována obcemi. Přehled středisek volného času je uveden v **tabulce 2.7.1 v příloze**.

Zájmová činnost ve střediscích volného času probíhá formou pravidelných činností, příležitostných akcí, nabídkou spontánních aktivit či pořádáním pobytových, putovních nebo příměstských táborů. Střediska volného času se v rámci péče o nadané děti a žáky ve spolupráci se školami a krajským úřadem podílejí na organizaci soutěží a přehlídek. Počty zájmových útvarů a účastníků jsou uvedeny v tabulce 2.7.2.

Tabulka 2.7.2 Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Středisek	17	17	17
Zájmových útvarů	849	899	849
Účastníků zájmových útvarů	9 181	9705	9925
Účastníků v odděleních – průměrný počet	10,8	10,8	11,7
Žáků základního vzdělávání	41041	41883	42293
Účasti žáků základního vzdělávání na zájmovém vzdělávání	22,4 %	23,2 %	23,6 %

Zdroj: zahajovací výkazy OŠMTS.

Pozn.: údaje k zájmovým útvarům se vztahují k 30. 10. daného školního roku.

V rámci kraje se snížila nabídka zájmových útvarů, přibýlo však účastníků do nich docházejících.

Školní družiny a školní kluby

Zájmové vzdělávání je poskytováno i v zařízeních jako je školní družina a školní klub. Školní družina je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy, činnost školního klubu je určena přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia.

V rejstříku škol a školských zařízení bylo k 1. dubnu 2018 zapsáno 216 školních družin a školních klubů, z toho počtu jich obce zřizují 209, Liberecký kraj osm, registrované církve zřizují čtyři a ostatní právnické osoby (tzv. soukromé školy) tři školní družiny nebo kluby. Počty účastníků zájmového vzdělávání a počty oddělení ve školních družinách a školních klubech jsou uvedeny v tabulce 2.7.3.

Údaje o počtech účastníků zájmového vzdělávání a počtech oddělení v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.7.4 v příloze**.

Tabulka 2.7.3 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách

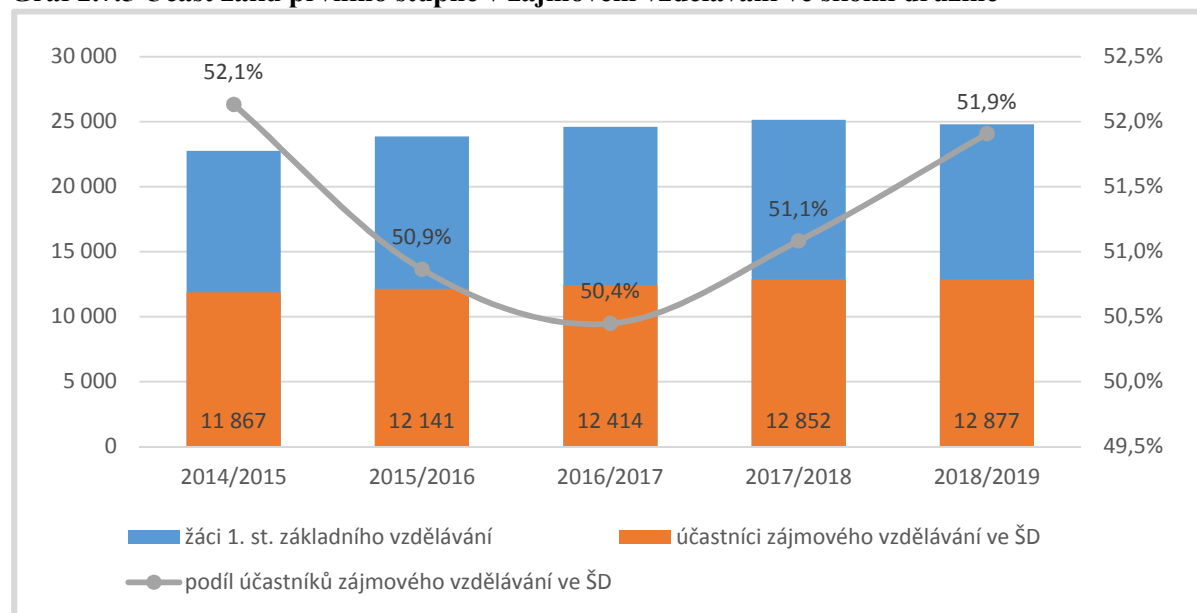
	Školní rok		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině	12414	12852	12877
Oddělení	486	498	504
Žáků 1. stupně základní školy	24608	25159	24808
Účasti žáků prvního stupně ve ŠD	50,4 %	51,1 %	51,9 %

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 10. daného školního roku.

Pozn.: údaje za školní rok 2017/2018 – počty účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině a počty oddělení byly zpětně upraveny, neboť bylo zjištěno duplicitní vykazování ve výkazech Z 2-01.

Se stoupajícími počty žáků přijímaných k základnímu vzdělávání se zvyšuje i celkový počet školních družin. Ve školní družině určené přednostně žákům 1. stupně není dlouhodobě uspokojována poptávka všech uchazečů o zařazení do ŠD, zejména u žáků 4. a 5. ročníků.

Kapacity ŠD se absolutně nesnižují, ale v případě, že nastoupí do 1. ročníku víc žáků, než odejde z 5. ročníku, se procento nepřijatých žáků relativně zvyšuje. Proto školy ve svých dokumentech (vnitřní řád a ŠVP) upravují kritéria pro přijímání účastníků, aby jich mohly přijmout tolik, kolik umožňuje kapacita (např. jen žáky 1. – 3. ročníku), případně se ředitelé škol snaží řešit nedostatek míst zpravidla navýšením kapacity školní družiny. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 v kritériích rozvoje stanovil, že kapacity školních družin lze navyšovat tak, aby umožňovaly docházku 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy.

Graf 2.7.5 Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 10. daného školního roku.

2.8 Školská zařízení

2.8.1 Školská výchovná a ubytovací zařízení

Na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2018/2019 provozováno 17 školských výchovných a ubytovacích zařízení, z toho 15 domovů mládeže a dva internáty. 14 domovů mládeže zřizoval Liberecký kraj a jsou součástí středních škol, jeden domov mládeže zřizovala soukromá osoba a je rovněž součástí střední školy.

Celková lůžková kapacita domovů mládeže činila 2 009 lůžek a internátů 168 lůžek. Ubytování žáci a studenti obsadili 1 384 lůžek, jiných osob bylo ubytováno 20.

Lůžková kapacita domova mládeže, který zřizovala soukromá osoba, činila 130 a ubytování žáci obsadili 127 lůžek.

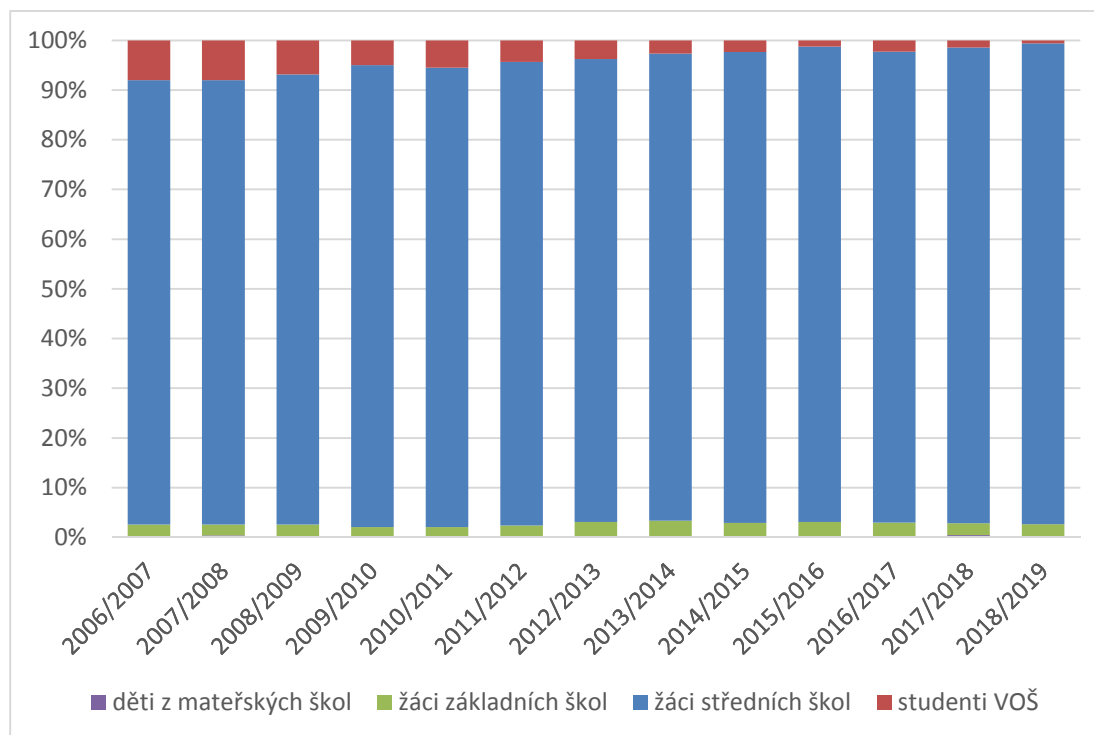
Tabulka 2.8.1 Počty ubytovaných žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)

		2016/2017	2017/2018	2018/2019
Počet ubytovaných žáků/studentů	MŠ	3	7	2
	ZŠ	40	36	38
	SŠ	1355	1432	1462
	VOŠ	33	22	9
Počet ubytovaných jiných osob		3	18	20
Celkem dětí, žáků a studentů		1431	1497	1511
Celkem ubytovaných		1434	1515	1531

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Největší podíl ubytovaných v domovech mládeže a internátech představovali tradičně žáci středních škol. Počet těchto ubytovaných se meziročně zvýšil o 30 žáků. Počet ubytovaných studentů vyšších odborných škol meziročně poklesl, a to o 13 studentů. Celkově se meziročně zvýšil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů o 14 ubytovaných a meziroční nárůst všech ubytovaných činil 16 ubytovaných. Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle druhu školy uvádí graf 2.8.2.

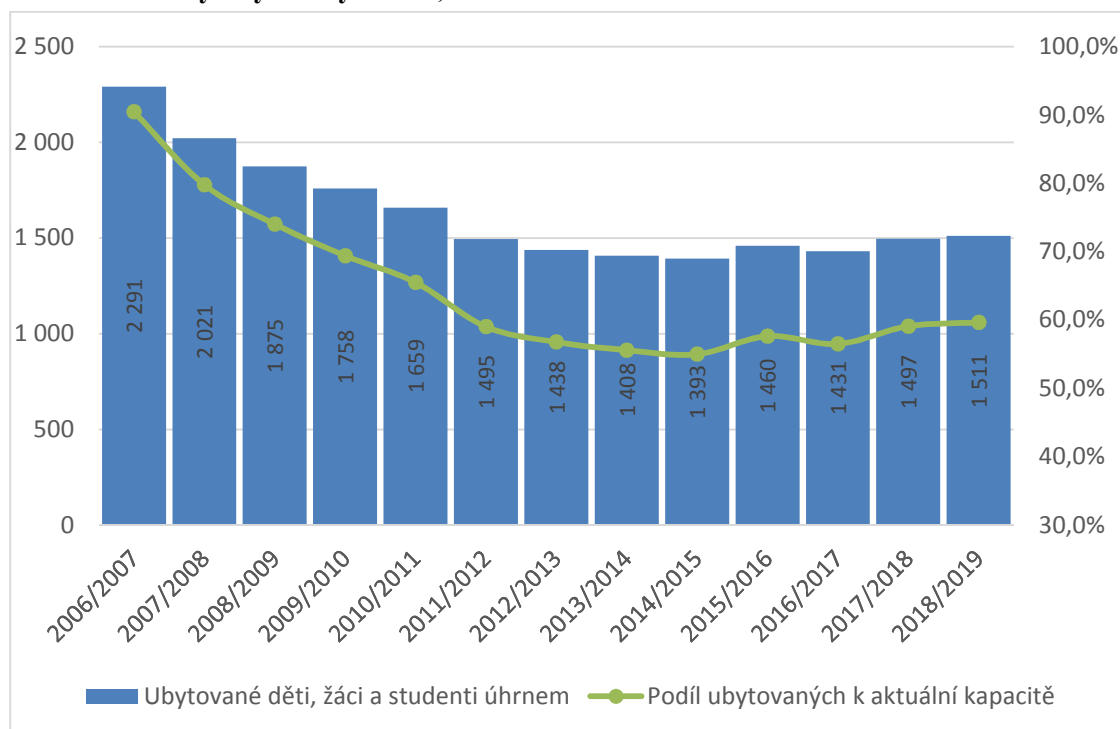
Graf 2.8.2 Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle druhu školy

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Ve školním roce 2018/2019 tak došlo opět ke zvýšení zájmu o ubytování ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních. Vývoj počtu ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji zachycuje graf 2.8.3.

Graf 2.8.3 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech v LK

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT.

Ve školním roce 2018/2019 byly ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních ubytovány i děti z mateřské školy. Ubytování byli rovněž žáci základních škol. Uvedení žáci byli ubytováni převážně v internátu a jedná se zpravidla o žáky se zdravotním či mentálním postižením.

Žáci a studenti ubytovaní ve školských ubytovacích zařízeních byli rozděleni do tzv. výchovných skupin. Ve školním roce 2018/2019 bylo v domovech mládeže a internátech zřízeno 66 výchovných skupin, do kterých bylo rozděleno 1 511 žáků a studentů. Meziročně se počet výchovných skupin nezměnil.

Tabulka 2.8.4 Počty výchovných skupin a žáků a studentů

	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Výchovné skupiny celkem	64	66	66
Výchovné skupiny pouze VOŠ	1	0	0
Výchovné skupiny – žáci podle § 16 odst. 9	7	8	7

Zdroj: OŠMTS KÚ LK.

Ve školním roce 2018/2019 bylo vykázáno 66 výchovných skupin, žádná výchovná skupina nebyla složena pouze ze studentů VOŠ a žáci podle § 16 odst. 9 tvořili 7 skupin.

Cíle DZ LK se podařilo naplnit jen částečně. Došlo ke snížení kapacit školských výchovných a ubytovacích zařízení, resp. k technické úpravě kapacit, ale stav segmentu stále neodpovídá reálným potřebám segmentu středního a vyššího odborného školství. Kapacity zařízení, zejména domovů mládeže, jsou stále vysoce nad reálnými potřebami. Domovy mládeže a internáty byly naplněny cca z 60 %, volných míst tak bylo více jak 1022.

Zájem o ubytování ze strany žáků a studentů v těchto zařízeních byl sledován od školního roku 2006/2007, jak dokládá graf 2.8.3. Z dlouhodobého hlediska byl zaznamenán sestupný trend zájmu o ubytování. Tento pokles zájmu trval do školního roku 2014/2015, kdy počet ubytovaných dosáhl nejnižšího čísla, a to 1 393 ubytovaných. V následujících letech pak došlo k nárůstu ubytovaných a ve školním roce 2018/2019 činil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů 1 511.

Dle předpokladů ve střednědobém vývoji počty ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních budou dále mírně stoupat (vztaženo ke školnímu roku 2018/2019). Dramatický nárůst zájmu o ubytování však nepředpokládáme. Segment školských výchovných a ubytovacích zařízení je provázán se segmentem středního vzdělávání. Vývoj počtu ubytovaných v těchto zařízeních tak do značné míry kopíruje vývoj počtu žáků, kteří do segmentu středního vzdělávání vstupují.

Kapacity školských výchovných a ubytovacích zařízení budou i nadále dostatečné. Na počet ubytovaných působí různé faktory, např. demografický vývoj, rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, ekonomická síla rodičů, slevy na jízdném, apod.

2.8.2 Zařízení školního stravování

V Libereckém kraji bylo ve školním roce 2018/2019 celkem 387 zařízení školního stravování. V rejstříku škol a školských zařízení bylo zařazeno celkem 293 školních jídelen, dvě školní jídelny – vývařovny a 92 školních jídelen – výdejen. Kapacity zařízení školního stravování byly navyšovány a nová místa zapisována v souladu s kritérii a zásadami rozvoje vzdělávací soustavy v daném segmentu.

V zařízení školního stravování se ve školním roce 2018/2019 stravovalo celkem 57 608 zapsaných stravovaných (dětí, žáků a studentů). V uvedeném školním roce došlo k opětovnému nárůstu, a to v případě počtu zapsaných stravovaných z mateřských škol o 0,51 %, ze základních škol o 1,89 % a ze středních škol o 2,59 %.

Stravovací služby poskytované v zařízeních školního stravování ovlivňuje nejen platná právní úprava, ale i zvyšující se nároky na kvalitu a pestrost poskytovaných stravovacích služeb.

Tabulka 2.8.5 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)

Strávníci (dětí, žáci a studenti) celkem	2017/2018	2018/2019
z mateřských škol	15011	15087
ze základních škol	33465	34096
z nižšího stupně 6-8letých gymnázií	843	893
ze středních škol	7320	7517
z vyšších odborných škol	14	11
ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	3	4
Celkem (dětí, žáci, studenti)	56656	57608
z toho v režimu dietního stravování	22	23
Pracovníci škol a školských zařízení	7813	8091
Cizí strávníci	4952	5398

Zdroj: zahajovací výkazy MŠMT

2.8.3 Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Dětský domov (dále také „DD“) pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od tří do nejvýše osmnácti let. Do dětského domova se rovněž umísťují nezletilé matky spolu s jejich dětmi. Pobyt dítěte po dovršení zletilosti je možný, pokud je svěřenci soudně prodloužena ústavní výchova do devatenácti let a také v případě, pokud se dítě připravuje na budoucí povolání a požádá písemně o dobrovolné prodloužení pobytu ředitele DD. Dále může zařízení poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do dvaceti šesti let, a to za podmínek sjednaných ve smlouvě mezi nezaopatřenou osobou a DD.

Liberecký kraj zřizuje celkem sedm dětských domovů. Tento počet zůstal beze změn, stejně tak i lůžková kapacita (230 míst):

- Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Dubá - Deštná 6, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola, Krompach 47, příspěvková organizace.

Dále jsou v Libereckém kraji zřízeny tři zařízení Ministerstva školství mládeže, tělovýchovy a sportu. Konkrétně jde o tato zařízení:

- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438.
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89.
- Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec.

V Libereckém kraji působí středisko výchovné péče, jež je součástí příspěvkové organizace Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, s pobočkami v Liberci, Frýdlantu a České Lípě.

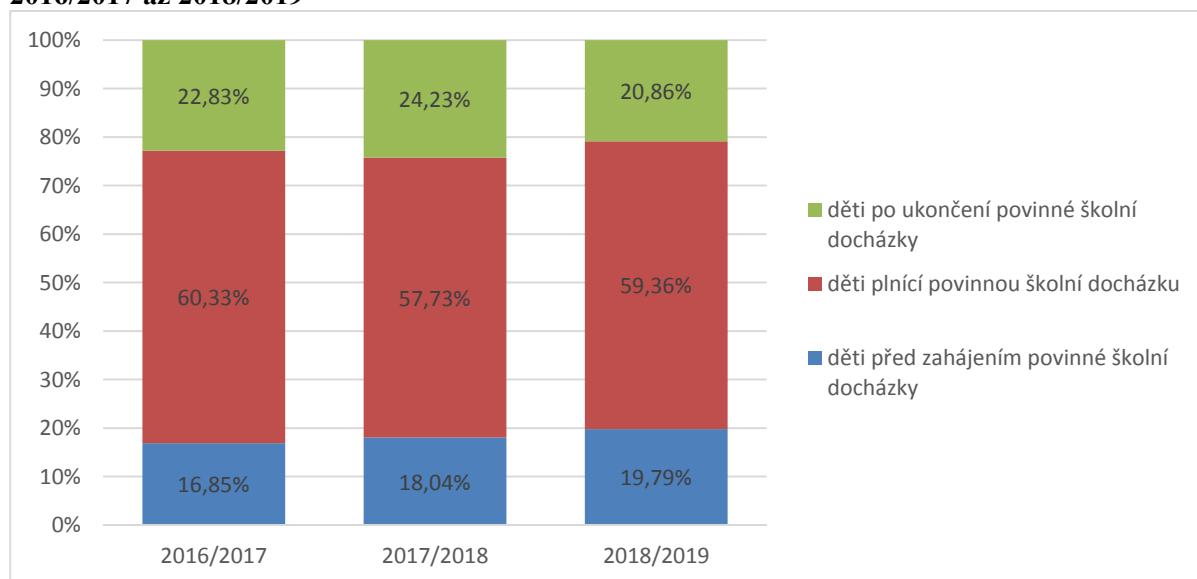
Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují normálnímu fungování rodin. Všechny dětské domovy se zapojují do aktivit ve městech, kde sídlí. Děti navštěvují školská zařízení a volnočasové aktivity mimo domovy.

Ve školním roce 2018/2019 bylo k 31. 10. 2018 umístěno v dětských domovech 187 dětí. V období od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2019 bylo nově přijato 52 dětí převážně ve věku, který odpovídá předškolnímu a základnímu vzdělávání. Naopak DD opustilo 50 dětí, z toho 11 do pěstounské péče.

Dětské domovy se starají také o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Celkem je takových dětí umístěno 56. Nejčastějším důvodem speciálních vzdělávacích potřeb je zdravotní postižení podle § 16 odst. 9 školského zákona, zejména pak postižení mentální, které se týká 54 dětí.

Z níže uvedeného grafu 2.8.6 vyplývá, že nejvyšší zastoupení v počtu umístěných dětí je vykazováno každoročně u dětí plnících povinnou školní docházku (59,36 %), následují děti po ukončení povinné školní docházky (20,86 %) a nejméně jsou v tomto typu zařízení zastoupeny děti před zahájením povinné školní docházky (19,79 %).

Graf 2.8.6 Věkové rozložení dětí z dětských domovů v Libereckém kraji ve školním roce 2016/2017 až 2018/2019

Zdroj: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Ve všech dětských domovech zřizovaných Libereckým krajem bylo k 31. 10. 2018 zaměstnáno 80 pracovníků. Konkrétní strukturu pracovníků a počet fyzických osob zachycují následující tabulky.

Tabulka 2.8.7 Odborní pracovníci podle stavu k 31. 10. 2018

	Fyzické osoby	z toho spec. ped.	Přepočtené úvazky
Speciální pedagogové	2	2	2
Vychovatelé	59	30	58
Asistenti pedagogů	2	0	2
Psychologové	0	0	0
Zdravotničtí pracovníci	0	0	0
Sociální pracovníci	7	0	5,1
Ostatní odborní pracovníci	10	0	10

Zdroj: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. 2018.

Pozn.: nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Tabulka 2.8.8 Odborní pracovníci dětských domovů podle stavu k 31. 10. v časové řadě

	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Fyzické osoby	77	79	80
Přepočet na plně zaměstnané	74,6	76,6	77,1

Zdroj: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Pozn.: nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Meziročně došlo k nárůstu o jednoho pracovníka, v přepočtu na plně zaměstnané činil nárůst 0,5 úvazku. Počty odborných pracovníků jsou v meziročních srovnáních stabilní.

2.9 Pracovníci ve školství

Vývoj počtu pracovníků v jednotlivých typech škol a školských zařízeních je v současném systému financování regionálního školství přímo závislý zejména na počtu výkonů, tj. počtu dětí, žáků, studentů, ubytovaných, klientů a naplněnosti skupin, tříd a oborů. Školní rok 2018/2019 byl posledním takto financovaným školním rokem, od ledna 2020 se spouští reforma financování. Kvalita samotné výuky se odvíjí od kvalifikovanosti pedagogů.

Z tabulky 2.9.1 je patrné, že za poslední rok došlo k mírnému nárůstu počtu učitelů. Pozvolný nárůst počtu je zaznamenán především na 2. stupni základních škol.

Meziročně se zvýšil podíl učitelů bez kvalifikace z 5,22 % na 6,03 %. Nejvíce je tomu tak na vyšších odborných školách. V určitých oborech (aprobacích) přetrvává nedostatek učitelů jako takových a to zejména v těch, ve kterých nacházejí pedagogové výrazně lépe ohodnocenou práci mimo školství. Příkladem jsou učitelé jazyků, fyziky, specializovaných technických předmětů, informačních technologií. Obecně je známo, že mimo obor odchází pracovat více než polovina absolventů pedagogických fakult.

Tabulka 2.9.1 Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)

Druh vzdělání	ŠKOLNÍ ROK								
	2016/2017			2017/2018			2018/2019		
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace	
		počet	podíl v %		počet	podíl v %		počet	podíl v %
Mateřská škola	1 266	73,2	5,78	1257,5	25,6	2,00	1259,2	27,7	2,16
Přípravný stupeň ZŠ speciální	4	0	0,00	5	1	2,00	5	1	2,00
Přípravná třída ZŠ	9	2	22,22	5	0	0,00	6	0	0,00
1. stupeň ZŠ	1 395,20	87,8	6,29	1423	108,7	7,64	1421,3	116,6	8,20
2. stupeň ZŠ	1 333,80	90,9	6,82	1352,8	94,9	7,02	1393	116	8,32
Střední škola	1 417,80	58,9	4,15	1422,2	55,3	3,89	1422,7	69,9	4,91
VOŠ	33,9	4,5	13,27	33,6	1,5	4,46	31,8	3,3	10,37
Celkem	5 459,80	317,3	5,81	5 499	286,8	5,22	5539	334,5	6,03

Zdroj: MŠMT, Výkaz o ředitelství škol, oddíl X

Tabulka 2.9.2 zachycující vývoj pedagogických pracovníků od roku 2016 nabízí detailnější pohled na kvalifikovanost pedagogů ve středních a vyšších odborných školách.

Tabulka 2.9.2 Učitelé středních a vyšších odborných škol podle předmětů (přepočtení na plně zaměstnané)

Učitelé (interní a externí)	ŠKOLNÍ ROK								
	2016/2017			2017/2018			2018/2019		
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace	
		počet	podíl v %		počet	podíl v %		počet	Podíl v %
Pro všeobecně vzdělávací předměty	786,1	18,5	2,35	782,9	16	2,04	785	25,3	3,22
Pro odborné předměty	390,7	27,5	7,04	399,6	27,4	6,86	406,8	27,7	6,80
Pro praktické vyučování	275,4	17,2	6,25	273,1	13,4	4,90	262,7	20,3	7,72
Celkem	1 452,2	63,2	4,35	1455,7	56,7	3,90	1454,5	73,3	5,03

Zdroj: MŠMT, Výkaz o ředitelství škol, oddíl XI

Tabulka 2.9.3 zachycuje věkovou skladbu pedagogických pracovníků (včetně externistů) od roku 2016 do 2019 ve školách zřizovaných krajem tak, jak ji uvedly školy ve svých výročních zprávách. V detailnějším pohledu je zřetelné, že největší podíl přepočtených na plně zaměstnané se vyskytuje u věkové struktury 51 let – důchodový věk a to 40 %. Dále je možné konstatovat, že mírně vzrůstá počet pedagogických pracovníků ve věku 41 – 50 let. Stejný procentní podíl vykazuje věková kategorie důchodový věk a v rámci kolísajících odchylek i kategorie do 30 let. Tabulka dokládá již dlouholetý trend stárnutí pedagogického sboru.

Tabulka 2.9.3 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Počet pedagogických pracovníků ve věku	ŠKOLNÍ ROK					
	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	Počet	Podíl v %	Počet	Podíl v %	Počet	Podíl v %
< 30 let	71,4	5	57,37	4	60,29	4
31 - 40 let	275,0	20	250,36	19	244,49	18
41 - 50 let	355,1	26	395,9	29	404,38	30
51 let - důchodový věk	545,3	40	539,5	40	547,37	40
Důchodový věk	104,1	8	111,05	8	108,27	8
Celkem	1 350,9	100	1354,18	100	1364,79	100

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem.

2.10 Další vzdělávání

Vedle dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků poskytují především střední školy řadu kurzů. Jednotlivé kurzy jsou pořádány dle odborného zaměření školy a poptávky po odborných kurzech. Nabízeny jsou kurzy zaměřené na ekonomii, pedagogiku, kurzy právní, sociální či zdravotnické, kurzy v oblasti poskytování služeb, všeobecně vzdělávací, ale i zájmové, technické či umělecké.

Specifickou kategorií v oblasti dalšího vzdělávání je ověřování profesních kvalifikací. Ve školním roce 2018/2019 bylo ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, celkem 9 středních škol zřizovaných Libereckým krajem, které se staly autorizovanou osobou pro ověřování profesních kvalifikací. V různých oblastech (například obrábění CNC strojů, zpracování teplých a studených pokrmů, obrábění materiálů, stavební práce, pěstební a chovatelské činnosti a další) tak školy nabízely celkem 123 dílčích profesních kvalifikací. Zájemci o kvalifikace využívají v průběhu školního roku nabízených možností doplnění vzdělání různě intenzivně.

Tabulka 2.10.1 Přehled škol nabízejících uznávání profesních kvalifikací

Škola	Počet profesních kvalifikací
Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola Turnov, Zborovská 519	14
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707	29
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29	16
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3	16
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213	15
Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316	3
Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426	1
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387	29
Celkem	123

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem.

V rámci Střední odborné školy a mateřské školy, Na Bojišti 15, Liberec, příspěvková organizace, působí Centrum vzdělanosti Libereckého kraje. Organizace se zabývá oblastí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, organizací kurzů celoživotního vzdělávání či realizací projektů a jinou činností související s dalším vzděláváním.

3. Další podporované oblasti

3.1 Prevence rizikového chování

Specifickou primární prevenci rizikového chování na Krajském úřadu Libereckého kraje koordinuje od roku 2010 krajský školský koordinátor prevence (dále jen „KŠKP“). Zároveň je členem Protidrogové komise rady Libereckého kraje a Pracovní skupiny prevence kriminality Libereckého kraje.

Struktura systému primární prevence:

- MŠMT – oddělení institucionální výchovy a prevence,
- KÚ LK – KŠKP,
- Okresní úroveň – v rámci pedagogicko-psychologických poraden (dále jen „PPP“) participují na aktivitách v oblasti specifické primární prevence rizikového chování čtyři oblastní metodičky prevence (dále jen „OMP“),
- Jednotlivé školy – školní metodici prevence (dále „ŠMP“).

KŠKP se podle možností zúčastňuje schůzek s OMP jednotlivých okresů, předává informace z oblasti primární prevence na poradách ředitelů jednotlivých obcí s rozšířenou působností, na schůzkách s pracovníky obcí s rozšířenou působností, kteří mají ve své gesci oblast školství a také na poradách ředitelů škol zřizovaných Libereckým krajem. KŠKP se zúčastňoval vzdělávání a porad organizovaných Národním ústavem pro vzdělávání a oddělením institucionální výchovy a prevence MŠMT.

V průběhu školního roku 2018/2019 proběhlo několik schůzek krajského školského koordinátora primární prevence s oblastními metodičkami prevence z pedagogicko-psychologických poraden.

Metodičky prevence jednotlivých PPP organizují aktivity v oblasti specifické primární prevence rizikového chování a pravidelná setkávání se ŠMP na různá témata z této oblasti, poskytují konzultace rodičům, učitelům, individuálně pečují o klienty se specifickými poruchami chování, úzkostmi, poruchami emocí, řeší se školami aktuální problémy, navštěvují školy, provádějí krizové intervence, pracují s třídními kolektivy, podílejí se na harmonizačních dnech škol, pořádají odborné semináře, dny prevence atd.

V Libereckém kraji je 204 základních škol a 49 středních škol, v nichž podle statistických výkazů k 30. 9. 2019 pracuje 190 školních metodiků prevence, z nichž 84 pobírá specializační příplatek a u nichž lze předpokládat, že mají ukončené specializační studium. Skutečný počet ŠMP nelze ze statistických výkazů zjistit, protože pohled ředitelů na jejich vyplnění se různí. Podle evidence oblastních metodiků prevence v PPP je v Libereckém kraji celkem 232 ŠMP.

Funkce ŠMP je převážně ustanovena na plně organizovaných základních školách, na málotřídních školách tuto funkci zastávají většinou kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol.

Většina škol měla zpracované preventivní programy, školní metodici prevence byli součástí školního poradenského pracoviště. Většina škol má zpracované krizové plány pro základní typy rizikového chování.

Ve školním roce 2018/2019 bohužel poklesl počet vyplněných výkazů preventivních aktivit. Tyto výkazy jsou spravovány Klinikou adiktologie a Národním ústavem pro vzdělávání. Celkem bylo vyplněno 109 výkazů, což znamená, že je vyplnilo 43,08 % z celkového počtu 253 škol.

Tabulka 3.1.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit

Školní rok	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Vyplněných výkazů	12	46	155	109

Zdroj: SEPA (Systém evidence preventivních aktivit)

Z vyplněných výkazů preventivních aktivit základních škol vyplynulo, že ŠMP v základních školách ve školním roce 2018/2019 nejvíce řešili špatné vztahy mezi žáky, a to především v 3., 4., 5., 6. a 7. ročnících, dále pak závažné přestupky proti školnímu řádu, a to především v 6., 7., 8. a 9. ročnících a užívání tabáku, rovněž v 6., 7., 8. a 9. ročnících, přičemž zvyšující se tendence užívání tabáku je již evidována od 4. ročníku. Jako znepokojivý lze označit i počet případů opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování, a to v 6. a 7. ročnících.

Z výkazů preventivních aktivit středních škol vyplynulo, že ŠMP středních škol nejvíce řešili užívání tabáku, a to hlavně v prvních ročnících, dále pak záškoláctví, rovněž nejvíce v prvních ročnících a závažné přestupky vůči školnímu řádu, opět s nejvyšším počtem tohoto jevu v prvních ročnících.

Tabulka 3.1.2 Výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	Počet případů MŠ	Počet případů ZŠ	Počet případů SŠ a VOŠ
Špatné vztahy mezi žáky	42	999	113
Závažné přestupky vůči školnímu řádu	1	464	143
Užívání tabáku	0	369	1 031
Záškoláctví	1	220	298
Podezření na skryté záškoláctví	1	187	124
Slovní či fyzické útoky na pracovníky škol	0	184	78
Vyloučení jednotlivců z kolektivu, ostrakizace	3	240	46
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického	6	317	39
Užívání alkoholu	0	188	81
Sebepoškozování a autoagrese	0	96	25
Kyberšikana	0	145	82
Rizikové chování ve sportu	0	56	7
Kriminální chování (přestupky, provinění, TČ)	0	88	27
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality	0	98	7
Užívání konopných látek (marihuana, hašiš)	0	48	44
Užívání dalších návykových látek (extáze, pervitin)	0	8	8
Nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry)	0	147	26
Poruchy příjmu potravy	0	48	31
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte	0	43	6
Projevy rasismu či xenofobie	3	58	23
Rizikové chování v dopravě	0	55	1

Zdroj: SEPA (Systém evidence preventivních aktivit).

Z výkazů preventivních aktivit lze rovněž vysledovat, že většina ŠMP působí ve funkci deset a více let, následování jsou metodiky působícími ve funkci dva až tři roky. Většina z nich vykonává zároveň funkci třídního učitele. 53 % z nich má specializační studium a 34 % ho

nemá. V akreditovaném studiu k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence je 10% pedagogů. 3% ŠMP se nevyjádřila.

Také ve školním roce 2018/2019 všichni ŠMP uvádějí, že by pro svoji práci potřebovali více času, tedy snížení přímé vyučovací povinnosti. Dále uvádějí, že by potřebovali lepší spolupráci s rodiči, více finančních prostředků na preventivní programy a méně administrativní zátěže.

Většinu preventivních programů poskytují školám nestátní organizace, komerční subjekty, školy samy, Policie ČR a městské policie. Financovány jsou především z rozpočtu škol, žáky samotnými a pomocí dotací.

Liberecký kraj vyčleňuje ve svém rozpočtu účelový zdroj finančních prostředků v rámci kapitoly 92604 v programu 4.3 z Dotačního fondu Libereckého kraje. Tento zdroj slouží k zabezpečení aktivit v oblasti Specifické primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních. V roce 2018 byly poskytnuty Libereckým krajem finanční prostředky ve výši 616.704 Kč a v roce 2019 to bylo již 1.025.862 Kč. Primární prevence rizikového chování byla v roce 2019 podporována také částkou ve výši 100.000 Kč z kapitoly 914 04 a projektem „Bezpečné klima ve školách v Libereckém kraji“, který Liberecký kraj podpořil částkou 30.000 Kč.

Liberecký kraj podporoval v roce 2019 primární prevenci rizikového chování třemi způsoby:

- Dotací – alokovanou částkou ve výši 300.000 Kč z Dotačního fondu Libereckého kraje na program s názvem Specifická primární prevence rizikového chování s evidenčním číslem: 4.3.
- Dotací – alokovanou částkou ve výši 100.000 Kč z kapitoly 914 04 na primární prevenci rizikového chování.
- Krajským projektem „Bezpečné klima ve školách v Libereckém kraji“ s evidenčním číslem: PRCH-KP-0002/2019. Na tento projekt poskytlo MŠMT dotaci výši 300.000 Kč, Liberecký kraj poskytl na projekt dotaci ve výši 30.000 Kč.

3.2 Výchova k udržitelnému rozvoji a environmentální vzdělávání

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen „EVVO“) byla ve školním roce 2018/2019 po odborné a metodické stránce garantována odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje.

Praktickou ekologickou výchovu zajišťoval odbor prostřednictvím své příspěvkové organizace Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK). Stěžejní činností organizace STŘEVLIK byly pobytové výukové programy pro školní kolektivy. Školy a školská zařízení se mohly také objednávat na několikahodinové výukové programy. V nabídce byly blokové programy a pobytové programy cílené pro věkovou kategorii dětí z mateřských škol, žáky prvního a druhého stupně základních škol i žáky středních škol.

Kapacitní možnosti střediska byly v hodnoceném období naplněny s velkým časovým předstihem. V období s tradičně nižším zájmem škol (především 1. čtvrtletí roku) byla kapacita střediska plně vytížena tzv. „Ozdravnými pobyty s ekologickým výukovým programem“ dětí z oblastí se sníženou kvalitou ovzduší, na které mohly školy čerpat dotace v rámci Národního programu Životní prostředí.

STŘEVLIK se také intenzivně věnoval přípravě a realizaci programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, především pak pro učitelky mateřských škol. Svou nabídkou se snažil doplňovat program Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec Divizna, nejvýznamnější organizace v oblasti DVPP v Libereckém kraji. Ve spolupráci s pracovníky

Libereckého kraje zajišťovala organizace realizaci projektu Mrkvička - sítě mateřských škol zabývajících se environmentální výchovou. V květnu proběhlo tradiční setkání zapojených mateřských škol. Během roku byly připraveny tři semináře a proběhly tři tištěné rozesílky informačních materiálů.

Pro základní a střední školy byla environmentální výchova zajišťována především prostřednictvím projektu MRKEV (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy), který byl koordinován Městským střediskem ekologické výchovy při ZOO Liberec Divizna. Celkem čtyři tištěné rozesílky informací (časopis pro ekogramotnost Bedrník, tematické publikace a aktuální informační materiály) byly doplněny různorodou nabídkou seminářů.

Prostřednictvím příspěvkové organizace STŘEVLIK bylo v tomto období realizováno několik ekologických výukových projektů, které byly podpořeny z fondů Evropské Unie. Probíhala realizace projektů Kmotří potoků a Předcházení vzniku odpadů v Libereckém kraji a okrese Görlitz.

V rámci Kalendáře akcí rezortu životního prostředí, zemědělství a rozvoje venkova Libereckého kraje bylo během školního roku 2018/2019 realizováno celkem 32 akcí. Jednalo se o akce s celokrajskou působností (Ekologická olympiáda, krajské konference k EVVO v mateřských a základních školách, soutěž Zlatý list,...) i s mikroregionálním významem (především ekodny po rodiny s dětmi). Akce v rámci kalendáře akcí byly opět směřovány do všech částí Libereckého kraje. Kalendář akcí pro rok 2019 byl vzhledem k velmi pozitivní zpětné vazbě připraven podruhé ve zcela jiném formátu než v letech předchozích. Nástěnný kalendář velikosti A5 s důrazem na představení aktivit prostřednictvím fotografií a QR kódy odkazující na tematické články byl doplněn hlavním informačním médiem - webovým portálem <http://www.kalendar-akci-lk.cz>.

Mezi vůdčí organizace v Libereckém kraji patřily vedle organizace STŘEVLIK především Vlastivědné muzeum, galerie v České Lípě a Zoologická zahrada Liberec. Jedná se o příspěvkové organizace, což zajišťuje jejich finanční stabilitu a umožňuje jim dlouhodobou koncepční práci. Z neziskových organizací dosahovaly v hodnoceném období velmi dobrých výsledků zejména Středisko ekologické výchovy Český ráj a Geopark Ralsko o. p. s.

K podpoře environmentální výchovy v Libereckém kraji opět významnou měrou přispěl tematický program v rámci Dotačního fondu Libereckého kraje, program 8.1 Podpora ekologické výchovy a osvěty, v jehož rámci bylo rozděleno 2.227.917 Kč. Do programu bylo přijato celkem 49 žádostí, podpořeno pak bylo 24 projektů s nejvyšším bodovým hodnocením.

Informace o dění v oblasti environmentální výchovy byly poskytovány prostřednictvím internetového portálu www.ekovychovalk.cz.

3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova

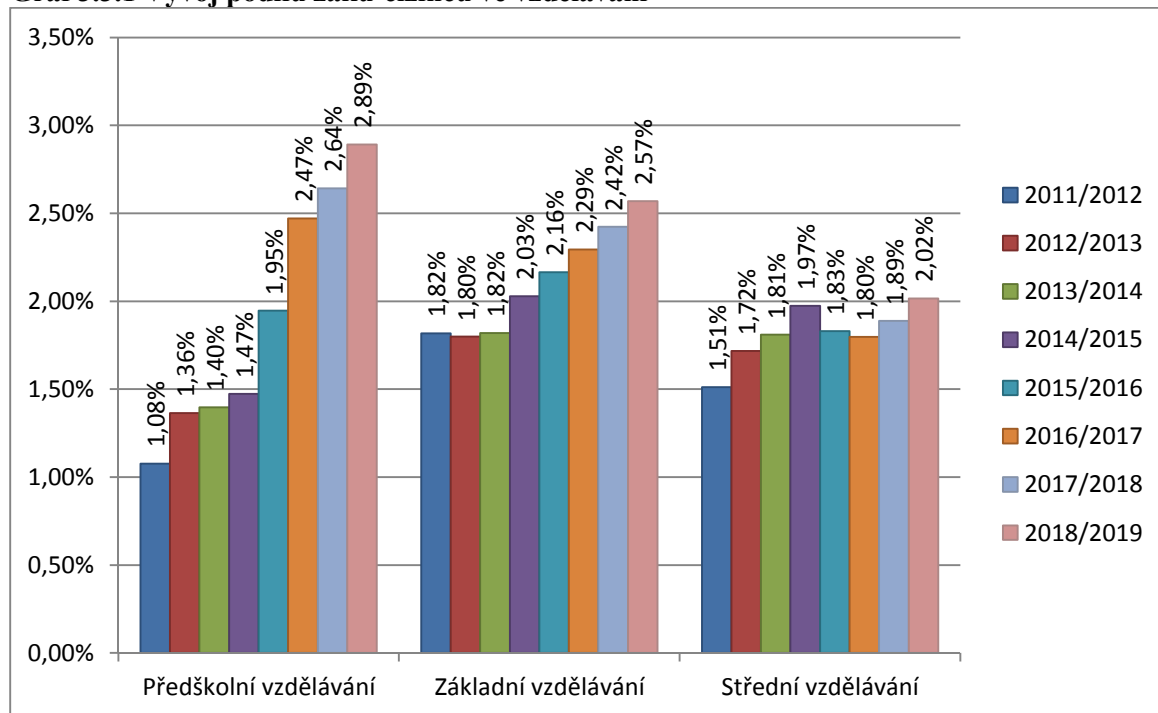
Povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Povinná školní docházka se dále vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Vzdělávání žáků-cizinců probíhá v souladu se školským zákonem, kde je v § 20 stanoveno, že občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Občané ostatních zemí mají

přístup ke vzdělávání a školským službám za určitých podmínek stanovených školským zákonem.

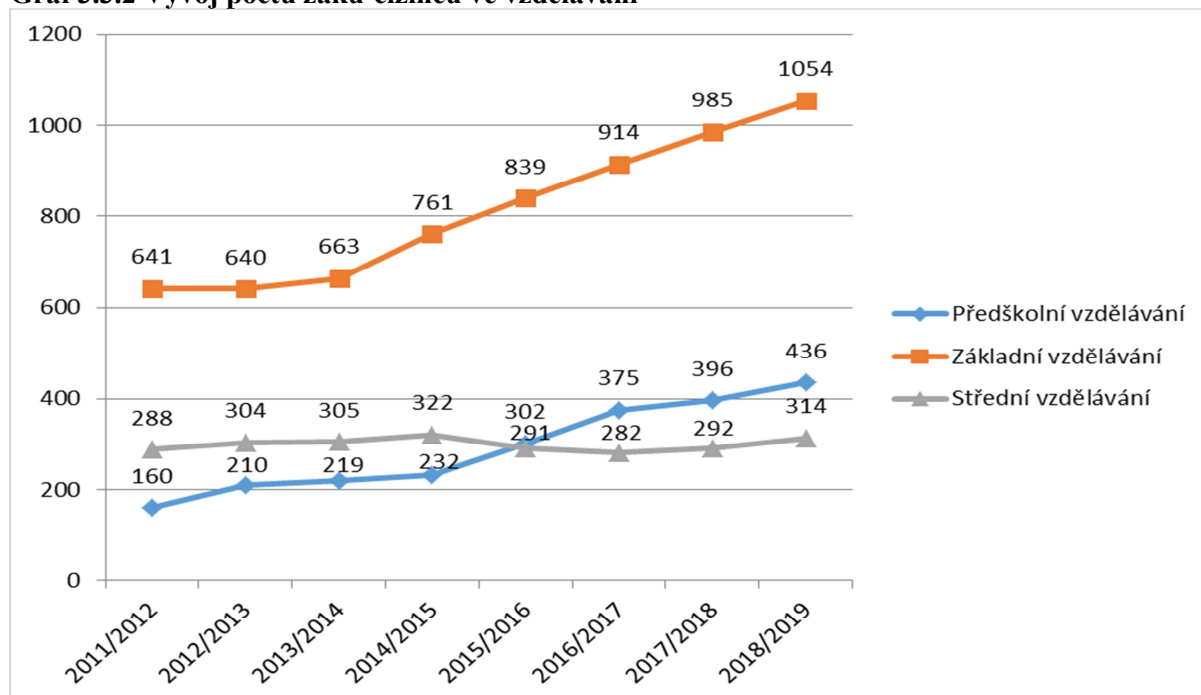
Ve vztahu ke všem účastníkům předškolního, základního a středního vzdělávání, tj. celkem 71 686 dětí a žáků (v předškolním vzdělávání 15 078 dětí, v základním vzdělávání 41 025 žáků a ve středním vzdělávání 15 583 žáků) představují žáci-cizinci kolem dvou procent všech účastníků vzdělávání (předškolní vzdělávání 2,89 %, základní vzdělávání 2,57 %, střední vzdělávání 2,02 %).

Graf 3.3.1 Vývoj podílu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Graf 3.3.2 Vývoj počtu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Dlouhodobé směřování je zřejmé – od školního roku 2015/2016 přibylo dětí-cizinců v mateřských školách a žáků-cizinců v základních školách takřka dvojnásobně. Lze předvídat, že jde o dlouhodobý a nezvratný proces, na něj bude muset vzdělávací soustava reagovat.

Pokud jde o zemi původu dětí a žáků cizinců, tak jako v ostatních částech republiky jsou nejpočetněji zastoupeny děti z Vietnamu, Ukrajiny a Slovenska, zvláště v Libereckém kraji je početná komunita Mongolů na Českolipsku. Některé základní školy v České Lípě vykazují 8 % žáků-cizinců.

Pokud budeme vycházet z četnosti dotazů ředitelů základních škol k začleňování žáků-cizinců do vzdělávání, tak je zřejmé, že deklarovaná podpora začleňování zakotvená v právních normách (§ 20 školského zákona) a metodických doporučeních MŠMT není dostačující a v mnoha případech nevytváří ředitelům škol dostatečné zázemí pro řešení složitých praktických situací, a to zejména při začleňování žáků-cizinců do příslušného ročníku, při vstupu žáka-cizince do závěrečných ročníků vzdělávání, případně situace, kdy žák-cizinec a jeho zákonní zástupci nejsou vůbec schopni se dorozumět v českém jazyce apod. Je zřejmé, že nutnou podmínkou alespoň částečně úspěšného začlenění žáka-cizince do výuky je funkční znalost českého jazyka.

Tabulka 3.3.3 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání

Stupeň vzdělávání	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
Školní rok	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019
Země původu									
Bulharsko	4	6	12	27	27	35	4	3	1
Česko	14803	14596	14642	38917	39658	39971	15416	15170	15269
Kazachstán	1	1	0	12	9	8	20	12	10
Moldavsko	12	22	15	36	41	49	7	8	9
Mongolsko	80	84	98	58	91	118	15	16	20
Německo	0	1	0	3	7	6	2	5	3
Polsko	4	4	9	20	22	23	4	4	7
Rumunsko	5	8	10	15	18	23	5	6	5
Rusko	11	6	6	27	26	28	13	10	15
Slovensko	47	58	59	224	227	222	64	67	70
Ukrajina	99	101	99	317	334	336	87	95	114
Vietnam	93	89	104	119	122	129	38	45	44
Ostatní cizinci	19	16	24	56	61	77	23	21	16
Celkem cizinci	375	396	436	914	985	1054	282	292	314

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

K podpoře začleňování žáků-cizinců do vzdělávání mohou školy využít těchto možností, a to buď jednotlivě, nebo v kombinaci:

- bezplatná příprava k začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka (v rozsahu nejméně 70 vyučovacích hodin po dobu nejvýše 6 měsíců školního vyučování po sobě jdoucích) podle § 20 odst. 5 školského zákona a v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky,
- prostřednictvím rozvojových programů vyhlašovaných ministerstvem školství,
- s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

Krajský úřad Libereckého kraje ve spolupráci se zřizovateli určil pět základních škol, ve kterých je na území kraje poskytována bezplatná příprava k začlenění dětí-cizinců ve věku plnění povinné školní docházky do základního vzdělávání. Třídy pro jazykovou přípravu podle potřeby otevírají tyto základní školy:

Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,
Základní škola s rozšířenou výukou jazyků Liberec, Husova 142/44, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, 5. května 76, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálova 600, okres Semily.

Za roky provozování bezplatné jazykové přípravy v základních školách, lze zobecnit tyto zkušenosti, nejprve pozitivní:

- jazyková příprava je určena všem žákům-cizincům, kteří vstoupí do základního vzdělávání,
- síť škol poskytujících bezplatnou jazykovou přípravu je dostatečná a rovnoměrně rozložená,
- výuka je v určených školách zajišťována zkušenými pedagogy, kteří zpravidla absolvovali dvousemestrální zdokonalovací kurz k výuce češtiny jako cizího jazyka,
- určené školy poskytují jazykovou přípravu dlouhodobě, takže jsou již dostatečně vybaveny učebnicemi a učebními pomůckami.

Negativní zkušenosti:

- určené školy se nacházejí ve větších městech, takže jsou pro část žáků-cizinců docházejících do škol v menších obcích nedostupné, je nutno si uvědomit, že žák-cizinec se dopoledne vzdělává ve své kmenové škole, kde se kvůli počáteční jazykové bariéře obtížně začleňuje, a v odpoledních hodinách by měl odjíždět na kurz pořádaný určenou školou,
- garantovaný rozsah 70 hodin výuky v průběhu šesti měsíců je pro žáky s výrazně odlišného kulturního a jazykového prostředí nedostatečný.

K rozvojovým programům vyhlašovaným ministerstvem školství

Na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, částečnou úhradu zvýšených nároků na práci s žáky-cizinci při jejich výuce a další aktivity škol při integraci těchto žáků vyhlašuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozvojové programy.

V období od září do prosince 2018 dobíhal rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č.j.: MSMT-24277/2017) určený na podporu dětí a žáků-cizinců v povinném

předškolním a základním vzdělávání. Do rozvojového programu se zapojilo 13 mateřských a základních škol převážně šlo o školy z Českolipska a Novoborska.

Pro období od 1. ledna do 31. prosince 2019 navazoval rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č.j.: MSMT- 28 283/2018) vyhlášený v říjnu 2018 a dotace školám převedena v dubnu 2019. Rozvojový program byl určen na podporu dětí a žáků - cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání, včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

Žádost o dotaci v celkové výši 2 128 294 podalo celkem 26 mateřských a základních škol:
Základní škola Dr. Miroslava Tyrše, Česká Lípa, Mánesova 1526, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola Mírová 81, Mimoň, příspěvková organizace,
Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola T. Ježka Ralsko - Kuřívody, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálova 600, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pasířská 72, příspěvková organizace,
Mateřská škola Železný Brod, Slunečná 327, příspěvková organizace,
Mateřská škola " V zahradě " Liberec, Žitavská 122/68, příspěvková organizace,
Základní škola Rovensko pod Troskami, příspěvková organizace,
Mateřská škola, Česká Lípa, Bratří Čapků 2864, příspěvková organizace,
Mateřská škola, Česká Lípa, Severní 2214, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola Malá Skála, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, Kaplického 384, příspěvková organizace,
Základní škola Tanvald, Sportovní 576, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, Školní 2520, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, Šluknovská 2904, příspěvková organizace,
Základní škola T. G. Masaryka Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace,
Základní škola Košťálov, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pivovarská, příspěvková organizace,
Mateřská škola Turnov 28. října 757, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, U Školy 222/6, příspěvková organizace,
Mateřská škola "Klíček", Svojsíkova 754, Nový Bor, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, Broumovská 847/7, příspěvková organizace.

Za dobu využívání rozvojových programů na podporu vzdělávání žáků-cizinců, lze zobecnit tyto zkušenosti – nejprve ty pozitivní:

- rozvojové programy jsou v současnosti jediným dostupným zdrojem financování vzdělávání žáků-cizinců v běžných školách,
- vytvořila se síť škol, které umějí pro vzdělávání dětí a žáků-cizinců získat finanční prostředky z rozvojového programu,
- školy, které opakovaně získávají z rozvojového programu prostředky, si vytvořily inventář učebnic a učebních pomůcek, zajistily vzdělávání pedagogických pracovníků a hlavně „vědí jak“ vzdělávat žáky-cizince, což jim mnohdy vůči ostatním školám poskytuje konkurenční výhodu.

Negativní zkušenosti:

- vyhlásování rozvojových programů se nepřekrývá se školním rokem,
- vzdělávání žáků-cizinců prostřednictvím rozvojových programů je nesystémový způsob financování,
- proces přiznání finančních prostředků je zdoluhavý a administrativně poměrně náročný proces, přitom školy nemají jistotu, že náklady spojené se vzděláváním žáků-cizinců budou uhrazeny,
- do uzavřeného rozvojového programu nelze vstoupit, když dojde ke změně v průběhu školního roku – příchod žáka-cizince.

Podpora vzdělávání žáků-cizinců s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona

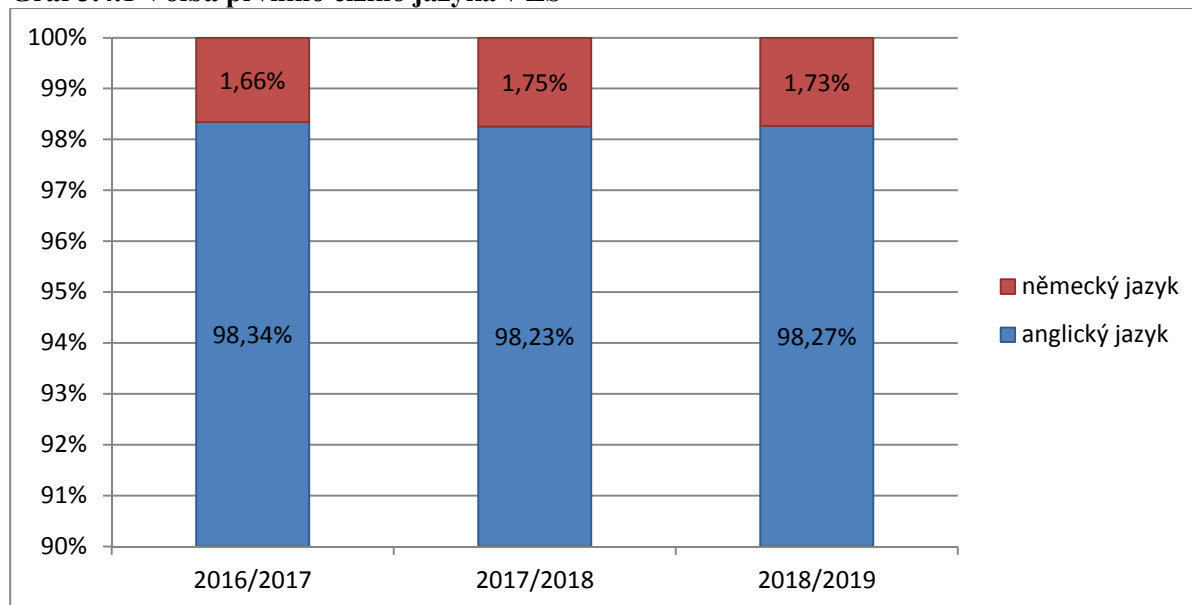
Podpora vzdělávání žáků-cizinců s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona je možná, pokud mají tito žáci-cizinci vedle neznalosti českého jazyka jako vyučovacího jazyka další speciální vzdělávací potřeby, které vyplývají z jejich zdravotního stavu, z příslušnosti k jinému kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám, z nadání nebo mimořádného nadání, a to pouze na základě doporučení školského poradenského zařízení, které vychází z charakteru obtíží dítěte nebo žáka, které mají dopad na jeho vzdělávání podle školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Pouze jiná státní příslušnost než česká, není důvodem pro přiznání podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

3.4 Vzdělávání v cizích jazycích

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání doporučuje školám zařadit jako první cizí jazyk anglický, a to zejména kvůli návaznosti vzdělávacích programů při přechodu žáka na jinou základní či střední školu. Jako další cizí jazyk musí škola nabídnout angličtinu těm žákům, kteří si ji nezvolili jako první cizí jazyk.

Z výše popsanych důvodů je angličtina prvním cizím jazykem v základních školách v naprosté většině případů, a to ve více než 98 procentech. Německý jazyk jako první cizí jazyk v základní škole nedosahuje dlouhodobě ani dvou procent. Volba ostatních cizích jazyků je zcela ojedinělá (například ve školním roce 2017/2018 si 0,02 % žáků základních škol zvolilo ruský jazyk jako první cizí jazyk). Stálost podílu anglického a německého jazyka coby prvního cizího jazyka v základních školách znázorňuje graf 3.4.1 a předpokládáme, že trend nebude jiný ani v příštích letech.

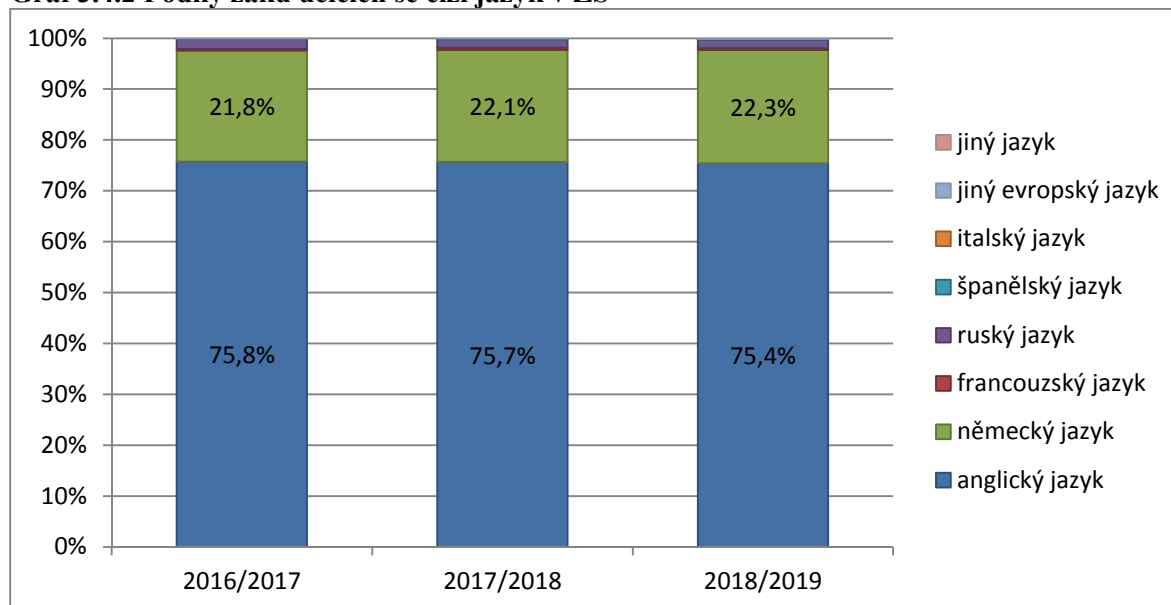
Graf 3.4.1 Volba prvního cizího jazyka v ZŠ

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Také v kombinaci s dalším cizím jazykem zaujímá největší část anglický a německý jazyk, a to v součtu téměř 98 % studujících (každý žák je započten tolikrát, kolika cizím jazykům se učí). Zbýlý podíl tvoří jazyky francouzský, ruský a španělský. Z grafu číslo 3.4.2 je patrná neměnnost podílu cizích jazyků ve výuce v základních školách.

Graf 3.4.2 Podíly žáků učících se cizí jazyk v ZŠ

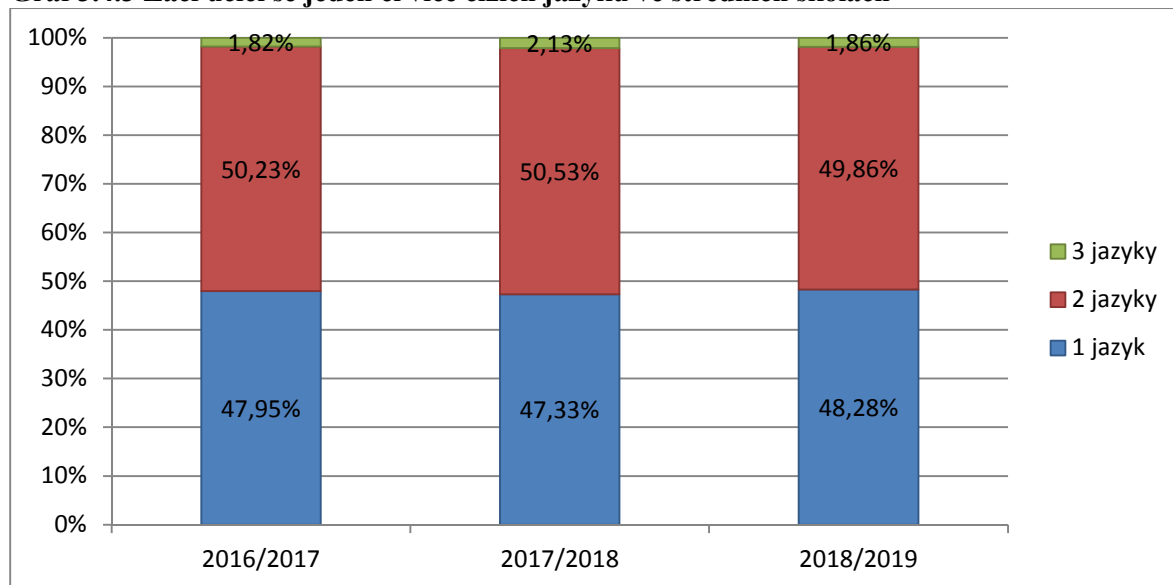

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Střední školy vyučují podle oboru vzdělání jeden, dva a v malé míře i tři cizí jazyky. Převládá výuka dvou cizích jazyků, i když došlo k meziročnímu snížení ve prospěch výuky pouze jednoho cizího jazyka. Nejmenší podíl tvoří s necelými dvěma procenty výuka tří cizích jazyků, jak ukazuje graf číslo 3.4.3.

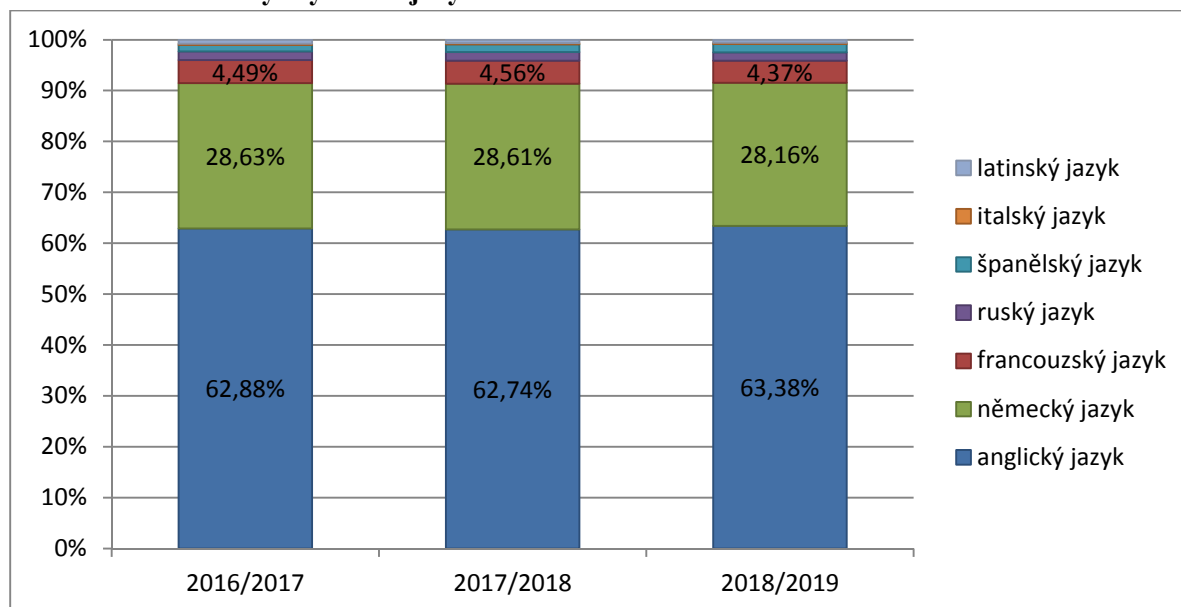
Graf 3.4.3 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. v daném školním roce.

Z pohledu četnosti převládá anglický jazyk následovaný jazykem německým, dále jsou zastoupeny jazyky francouzský, německý, ruský, španělský, italský a latinský. Z grafu 3.4.4 je dobře patrné, že poměr zastoupení cizích jazyků zůstává stabilní, meziroční posuny jsou zanedbatelné v řádu desetin procent. Meziročně se mírně zvýšil podíl výuky anglického jazyka na úkor jazyka německého.

Graf 3.4.4 Četnost výuky cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Jak již bylo zmíněno výše, zastoupení anglického a německého jazyka ve výuce v základních i středních školách zůstává stabilní a nelze očekávat výrazný posun ani v příštích letech. Kromě kompatibility vzdělávacích programů zde hraje důležitou roli také personální zajištění výuky cizích jazyků.

V Libereckém kraji působí dvě jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Liberecký kraj zřizuje Obchodní akademii a Jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvkovou organizaci. Druhou jazykovou školu Pražské vzdělávací středisko - jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, s.r.o. zřizuje soukromý subjekt.

Národní institut pro další vzdělávání – krajské pracoviště Liberec realizovalo ve školním roce 2018/2019 celkem 23 vzdělávacích programů zaměřených na výuku cizích jazyků. Osm vzdělávacích programů bylo připraveno pro konkrétní školy (základní školy nebo střední školy) a rozsahem se jednalo o vzdělávací programy dlouhodobého charakteru v rozsahu 80 hodin s cílem zlepšit jazykovou úroveň absolventa. Patnáct jazykových vzdělávacích programů bylo zaměřeno na didaktiku, reálie, rozvoj řečových dovedností a metodické náměty pro výuku. V roce 2018 se zvýšil zájem o výuku dalších jazyků mimo angličtinu. I když největší podíl v realizaci představovala výuka angličtiny, proběhly také čtyři programy zaměřené na němčinu a jeden vzdělávací program se zaměřením na ruštinu.

Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, mělo v nabídce devět vzdělávacích programů, které se tematicky týkaly jazykového vzdělávání, a další čtyři vzdělávací programy byly realizovány na klíč. Celkem se kurzů zúčastnilo 50 osob.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 stanoví pro oblast jazykového vzdělávání indikátor „Zvýšení podílu žáků učících se německý jazyk o 5 %“. Tento podíl v základním i středním vzdělávání spíše stagnuje a trend ukazuje na podobný vývoj i v příštích letech. O důvodech jsme se již zmínili v předchozím textu.

3.5 Informační a komunikační technologie

Dostupnost a kvalita výpočetní techniky je jedním z klíčových parametrů v rozvoji digitálních kompetencí dětí, žáků a studentů. Fungující digitální infrastruktura by měla být přístupná nejen ve specializovaných učebnách, ale i v učebnách běžných. Údržba této infrastruktury by měla být průběžná a obnova prostředků ICT pravidelná.

Stárnutí počítačů ve školách v Libereckém kraji se projevuje cyklicky. Z tabulky 3.5.1 je zřejmé, že stárnutí se týká všech typů zařízení, ale z pohledu agregovaných údajů není nikterak dramatické. Podíl počítačů starších 10 let, tak jak je rozlišuje statistický výkaz o ředitelství škol, roste pouze u stolních PC.

Tabulka 3.5.1 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji (v %)

Typ počítače		2016/2017			2017/2018			2018/2019		
		Stolní	Přenosný	Ostatní	Stolní	Přenosný	Ostatní	Stolní	Přenosný	Ostatní
Počítače přístupné dětem, žákům a studentům ve stáří	do 2 let	13,1	20,6	56,9	12,9	13,0	42,6	12,9	17,6	40,0
	3 - 9 let	81,3	79,2	43,1	80,1	81,8	57,4	78,0	78,4	60,0
	10 a více	5,6	0,3	0,0	7,1	5,2	0,0	9,1	4,0	0,0

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Zvyšují se i absolutní počty počítačů ve školách a zároveň podíl počítačů přístupných žákům a podíl počítačů s připojením na internet. Z hlediska typu zařízení převládá zastoupení stolních stanic (PC), které tvoří přibližně dvě třetiny všech počítačů ve školách. Počty počítačů, jejich přístupnost žákům a rozlišení podle typu ukazují tabulky 3.5.2 a 3.5.3.

Tabulka 3.5.2 Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Zařízení celkem	17537	17865	18509
z toho přístupné dětem/žákům/studentům (v %)	54,6	55,9	56,4
přístupné dětem/žákům/stud. a s připojením na internet (v %)	53,7	54,9	55,5

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

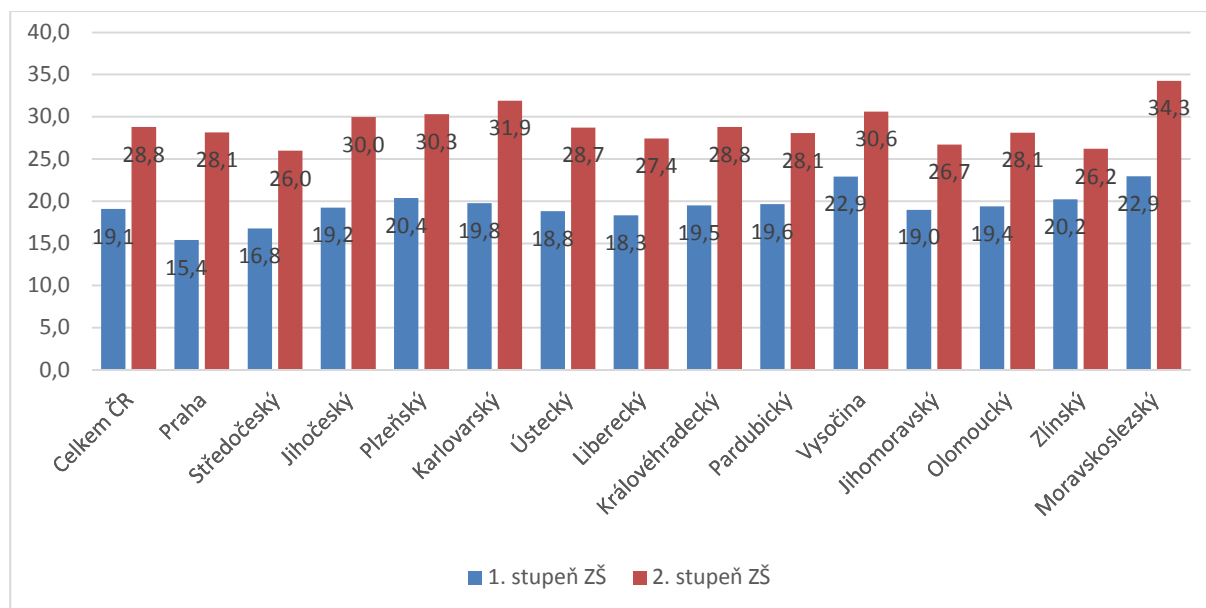
Tabulka 3.5.3 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji (v %)

Typ zařízení	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Stolní (PC)	66,0%	65,7%	64,6%
Přenosný (notebook, netbook)	25,4%	25,7%	26,4%
Ostatní (tablet, phablet)	8,5%	8,6%	9,1%

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Pro porovnání dostupnosti počítačů ve školách v jednotlivých krajích může sloužit indikátor „počet počítačů na 100 žáků“. Z grafů 3.5.4 a 3.5.5 je patrná vyrovnanost mezi kraji v základních a středních školách. Z grafu 3.5.5 lze vyčíst zvýšení dostupnosti počítačů pro žáky středních škol mezi školními roky 2015/2016 a 2018/2019 ve všech krajích. Míra zvýšení tohoto indikátoru se liší podle krajů, v Libereckém kraji je obdobná průměru za Českou republiku

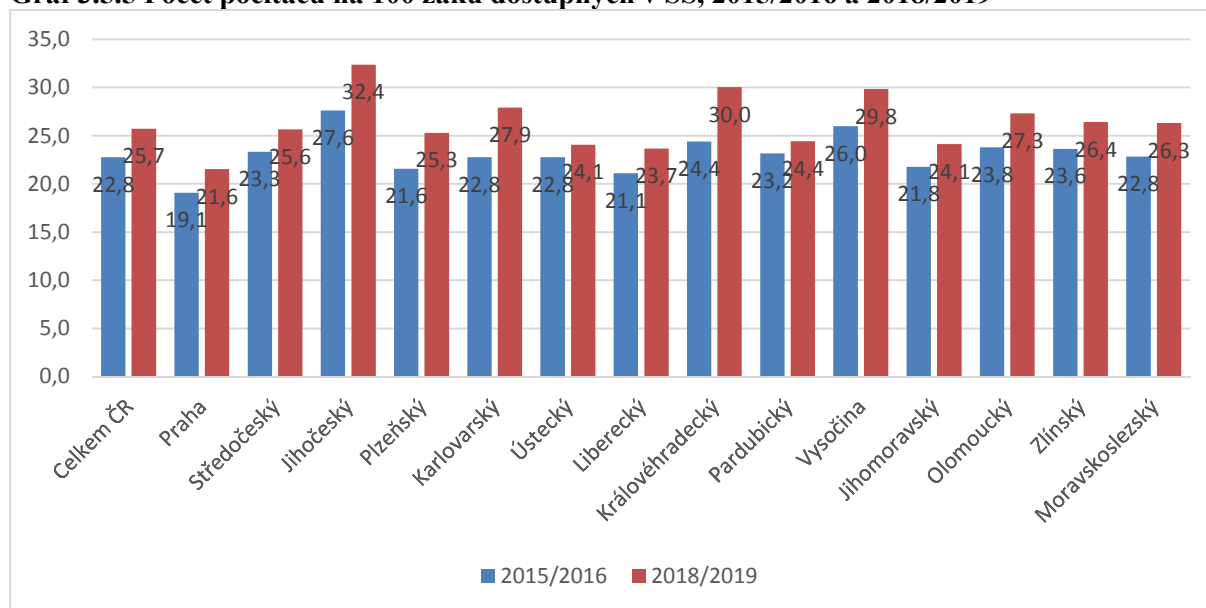
Graf 3.5.4 Počet počítačů na 100 žáků v základních školách podle krajů, 2018/2019

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-I3 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Graf 3.5.5 Počet počítačů na 100 žáků dostupných v SŠ, 2015/2016 a 2018/2019

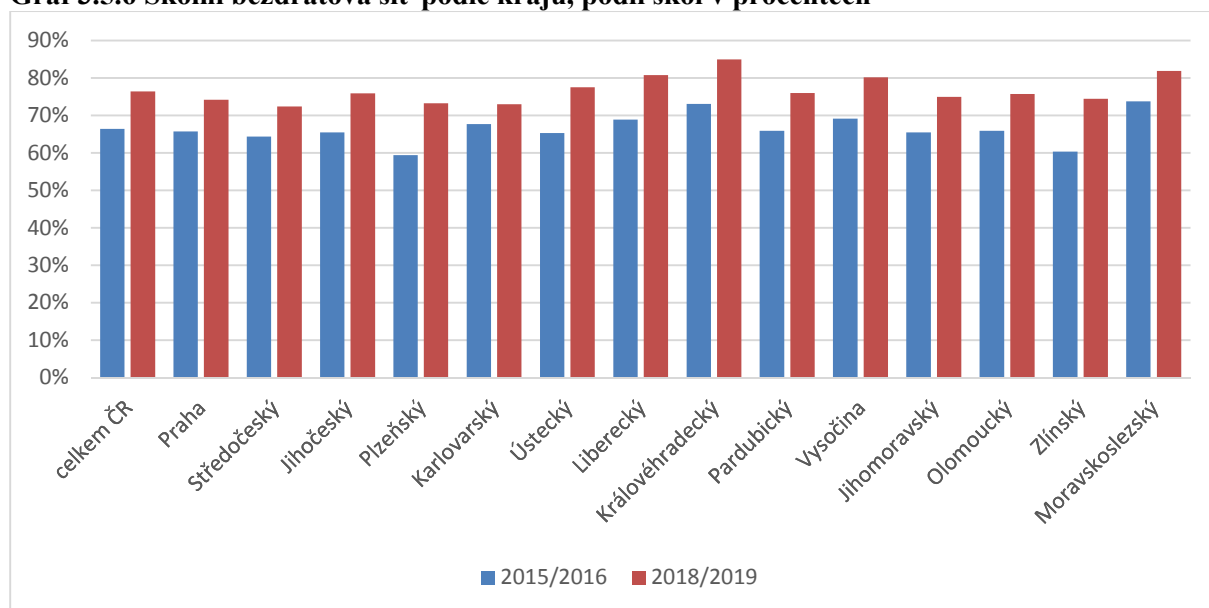
Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-I3 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Pozitivní je srovnání údajů školního roku 2015/2016 a 2018/2019 o vybavenosti škol bezdrátovými technologiemi, a to školními bezdrátovými sítěmi a školním intranetem. Dostupnost školní bezdrátové sítě se ve školách v Libereckém kraji pohybuje nad průměrem za celou Českou republiku. Stav ukazuje graf 3.5.6. Do celkového počtu škol jsou započteny i mateřské školy.

Z grafu 3.5.7 je patrné, že přibývá škol s vlastním intranetem, který rozšiřuje možnosti využívání informačních technologií. Zde je průměr za Liberecký kraj mírně pod úrovní ČR.

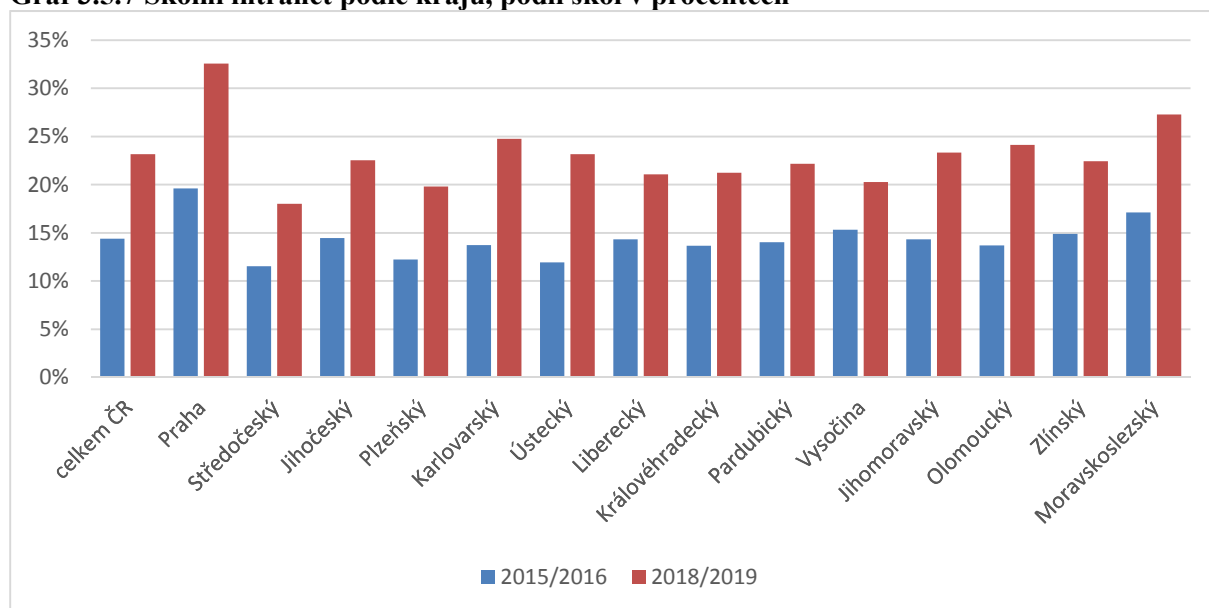
Graf 3.5.6 Školní bezdrátová síť podle krajů, podíl škol v procentech

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Graf 3.5.7 Školní intranet podle krajů, podíl škol v procentech

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2018“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Kurzy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků jsou zaměřeny na znalosti využívání počítačů a komunikačních technologií ve školách, a to v rámci samotné výuky i organizace a vedení agend školy.

Národní institut pro další vzdělávání – krajské pracoviště Liberec realizovalo v oblasti informační a komunikační technologie ve školním roce 2018/2019 devět vzdělávacích programů, přičemž 5 vzdělávacích programů bylo připraveno pro konkrétní školy, ostatní vzdělávací programy byly realizovány v rámci programové nabídky. Celkem se těchto programů zúčastnilo 98 pedagogických pracovníků. Tématy vzdělávacích programů byly

moderní technologie ve výuce matematiky, moderní technologie jako nástroj rozvoje matematické gramotnosti, využití ICT ve výuce, počítač jako pomocník při výuce matematiky.

Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, nabídla v oblasti informační a komunikační technologie dva kurzy ve stálé nabídce a dále realizovala tři kurzy na klíč, celkem pro 26 účastníků.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 stanoví indikátory „Zvýšení dostupnosti informačních a komunikačních technologií pro žáky“ a „Realizované kurzy DVPP v oblasti praktického využití informačních a komunikačních technologií v řízení školy i ve výuce“. První ze sledovaných indikátorů se v hodnoceném školním roce dařil naplňovat, kurzy DVPP jsou ve velké míře závislé na poptávce vedení škol a pedagogů.

4. Účast škol v rozvojových a mezinárodních programech

4.1 Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu

K podpoře prioritních oblastí ve školství jsou MŠMT vypisovány dotační a rozvojové programy. Vybrané oblasti jsou tímto způsobem podporovány již několik let, jiné odpovídají aktuálním potřebám a změnám ve školství. Organizace sběru žádostí vyhlášených programů je realizována buď přímo MŠMT (dotační programy) nebo prostřednictvím krajského úřadu (rozvojové programy). Většina programů je, s ohledem na zúčtování rozpočtového roku, vyhlašována dvakrát za školní rok.

Rozvojový program MŠMT Hodnocení žáků a škol podle úspěchů v soutěžích v roce 2018/2019

Na podporu, zvyšování kvality a rozšiřování péče o talentované žáky vyhlásilo MŠMT dne 8. 10. 2018 dva rozvojové programy: Excellence základních škol a Excellence středních škol zaměřené na hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích ve školním roce 2018/2019. Program pro základní školy, který zohledňoval výsledky žáků 8. a 9. ročníků základní školy a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v krajských a celostátních kolech soutěží, byl vyhodnocen v listopadu 2019. Žádost o dotaci ze státního rozpočtu doručilo na krajský úřad 43 ze 49 možných žadatelů, z toho 10 víceletých gymnázií zřizovaných Libereckým krajem, 32 základních škol zřizovaných obcí a jedno soukromé víceleté gymnázium. Na platy pedagogických pracovníků bylo rozděleno 506.320 Kč. V porovnání s rokem 2018 to bylo o 50.456 Kč více. V konkurenci víceletých gymnázií v rámci kraje bylo nejúspěšnější Gymnázium Dr. Antona Randy v Jablonci nad Nisou. Mezi základními školami byla nejúspěšnější Základní škola Chrastava. Nově jsou v programu hodnoceny školní sportovní soutěže realizované ve spolupráci s Asociací školních sportovních klubů. Program určený pro střední školy byl uzavřený v září 2019. O dotaci požádalo 22 středních škol, tedy 100 % možných žadatelů. Celkem bude v březnu 2020 mezi tyto školy rozděleno 1.723.545 Kč na odměny pedagogů, kteří se podíleli na přípravě žáků na jednotlivé soutěže vyhlašované MŠMT.

Rozvojový program Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji v roce 2019

Školská poradenská zařízení poskytují odborné poradenství dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. S tím souvisí i diagnostika každého dítěte. Z tohoto rozvojového programu bylo zakoupeno 21 diagnostických nástrojů, které se zaměřují na intelektové schopnosti, nadání, diagnostiku specifických poruch učení, jazykové dovednosti, diagnostiku poruch autistického spektra nebo diagnostiku porozumění mluvenému slovu. Celková výše poskytnutých finančních prostředků je 337.500 Kč a obdrželo je sedm poradenských zařízení.

Program k naplňování Koncepce podpory mládeže na krajské úrovni

Rozhodnutím MŠMT č. 0006/11KRA/2019 byla Libereckému kraji poskytnuta dotace v rámci programu „Podpora mládeže na krajské úrovni“ ve výši 7.031.293 Kč (z toho 6.000.000 Kč určeno na Olympiádu dětí a mládeže). Finanční prostředky, poskytnuté v rámci tohoto programu, mají tradičně podpořit zdravý životní styl, zapojování dětí a mládeže s omezenými příležitostmi do pravidelných volnočasových aktivit, participaci mládeže na veřejném dění a tvořivost dětí v oblasti rukodělných a řemeslných aktivit. Nově byla zařazena podpora činnosti informačních center pro mládež. Usnesením č. 466/19/RK ze dne 12. 3. 2019 byly schváleny podmínky a vyhlášení programu Podpora mládeže na krajské úrovni 2019 a 13. 3. 2019 bylo vyhlášení zveřejněno na webových stránkách Libereckého kraje i na úřední desce. Žádosti o podporu projektů s termínem realizace od 12. 2. do 30. 11. 2019 byly

přijímány od 12. do 24. 4. 2019. Předložena mohla být pouze jedna žádost o neinvestiční dotaci, a to ze strany podnikajících právnických či fyzických osob, které mají ve svých stanovách zakotvenu práci s dětmi a mládeží.

Usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 257/19/ZK ze dne 25. 6. 2019 bylo rozhodnuto o podpoře sedmnácti nejlépe hodnocených projektů ve výši 80 % z požadované celkové výše dotace.

Rozvojový program Podpora odborného vzdělávání

Cílem programu, který vyhlásilo MŠMT, bylo zajistit zlepšení kvality vzdělávání ve středních školách v oborech vzdělání, které jsou považovány z pohledu trhu práce či unikátnosti a tradice v daném kraji za potřebné nebo nenahraditelné. V těchto oborech, a to z důvodu nízkého zájmu žáků o vzdělávání i nižší potřeby budoucích absolventů, bylo nutné vzdělávat žáky v tzv. víceoborových třídách. Rozvojovým programem byly podpořeny víceoborové třídy zahrnující žáky oborů kategorie dosaženého vzdělání H a oborů kategorie L0. Celkově bylo podpořeno 12 středních škol, a to částkou 5.790.800 Kč.

Rozvojový program Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem vzdělání gymnázium se sportovní přípravou

Účelem dotace je podpora přípravy sportovně talentovaných žáků ve vybraných, zejména olympijských sportech v uzavřeném systému gymnázií se sportovní přípravou. Dotace je poskytována na úhradu diferencovaných vícenákladů na sportovní přípravu. Jedná se o podporu nad rozsah standardního normativního zajištění gymnaziálního vzdělávání. Z dotace jsou hrazeny například sportovní příprava sportovců, včetně zahraničních soustředění, zabezpečení trenérů, pedagogických pracovníků a další. V roce 2018 bylo do škol zřízovaných Libereckým krajem v rámci tohoto programu poskytnuto celkem 9.865.880 Kč.

Rozvojový program Bezpečné klima ve školách

V roce 2019 byl zrealizován krajský projekt „Bezpečné klima ve školách v Libereckém kraji“ s evidenčním číslem: PRCH-KP-0002/2019. Na tento krajský projekt poskytlo MŠMT dotaci ve výši 300.000 Kč, Liberecký kraj jej spolufinancoval ve výši 30.000 Kč. V projektu bylo pět níže uvedených podporovaných aktivit:

- Vzdělávání – aktivita se týkala vzdělávání všech cílových skupin pedagogických pracovníků včetně oblastních metodiků prevence z pedagogicko-psychologických poraden. V rámci této aktivity bylo zrealizováno jedenáct vzdělávacích jednodenních kurzů s akreditací MŠMT, každý v rozsahu osmi vyučovacích hodin. Všichni účastníci kurzů obdrželi osvědčení. Osm seminářů bylo uskutečněno v NIDV p.o. a zbývající tři v subjektu Maják o.p.s..
- Metodické vedení – obsahem této aktivity byla odborná konference. V programu odborné konference byly kromě přednášek odborníků i dva odborné semináře na dané téma.
- Předávání odborných informací – v této aktivitě došlo k publikování informací na internetových stránkách kraje a na internetových stránkách PPP. Informace se týkaly úpravy tématu "Podpora bezpečného klima ve školách" v preventivních programech škol, příkladů dobré praxe a informací o dotačních programech kraje.

- Evaluace – aktivita, jejímž cílem bylo shromáždit statistická data, o problematice vyhlášeného tématu, ze škol. Jednalo se o realizaci šetření ve školním prostředí na dané téma. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na zjišťování pocitu bezpečí ve školách z pohledu školních metodiků prevence.
- Úpravy ve školním prostředí – aktivita, která podporovala úpravu tématu "Podpora bezpečného klima ve školách" v preventivních programech škol. Metodici prevence PPP a krajský školský koordinátor prevence navrhli grafický návrh poznatků ze všech uskutečněných vzdělávacích aktivit do ucelené informace, která bude sloužit jako návod na to, jak má postupovat škola, aby v ní bylo vytvářeno bezpečné klima pro žáky i pedagogické pracovníky školy.

Podpora vzdělávání cizinců ve školách

Na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, částečnou úhradu zvýšených nároků na práci s žáky-cizinci při jejich výuce a další aktivity škol při integraci těchto žáků vyhlásilo MŠMT dva na sebe navazující rozvojové programy.

V období od září do prosince 2018 dobíhal rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT-24277/2017) určený na podporu dětí a žáků-cizinců v povinném předškolním a základní vzdělávání. Do rozvojového programu se zapojilo 13 mateřských a základních škol, převážně šlo o školy z Českolipska a Novoborska.

Pro období od 1. ledna do 31. prosince 2019 navazoval rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT- 28 283/2018) vyhlášený v říjnu 2018 a dotace byla školám převedena prostřednictvím krajského úřadu v dubnu 2019. Rozvojový program byl určen na podporu dětí a žáků-cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání, včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

Podrobnější informace jsou uvedeny v kapitole 3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova.

Podpora výuky plavání žáků prvního stupně základních škol

Na podporu výuky plavání žáků v základních školách byl zaměřen rozvojový program „Podpora výuky plavání v základních školách v roce 2018 - III. etapa“ (č. j. MSMT-10011/2018-1) na období od 1. září 2018 do 31. prosince 2018. Pro navazující období od 1. ledna 2019 do 30. června 2019 byl vyhlášen stejně zaměřený rozvojový program (č. j. MSMT-27859/2018-1). Dotace byla určena na pokrytí ostatních souvisejících nákladů, a to na dopravu žáků 1. stupně základní školy z místa poskytování vzdělávání do místa výuky plavání a zpět, včetně přistavných kilometrů a čekací doby.

Do rozvojového programu se základní školy přihlašovaly zasláním podkladů pro žádost prostřednictvím webové aplikace na stránkách MŠMT. Ministerstvo následně zaslalo krajskému úřadu souhrnný seznam podpořených škol, včetně přidělené částky, a krajský úřad odeslal souhrnnou žádost na MŠMT. Ve III. etapě bylo podpořeno 45 základních škol (celková částka 898.491 Kč) a ve IV. etapě 74 základních škol (částka 1.792.354 Kč).

Vzdělávací programy pamět'ových institucí do škol

MŠMT vyhlásilo na období od 1. září 2018 do 31. prosince 2018 1. etapu pokusného ověřování programu „Vzdělávací programy pamět'ových institucí do škol“ (č. j.: MSMT-12591/2018-1). Účelem pokusného ověřování bylo ověřit ve vybraných školách vliv zážitkové pedagogiky na zvýšení kvality výuky společenskovedních, ale i přírodovědných předmětů ve vzdělávacích oblastech Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda a Umění a kultura.

Zážitková pedagogika se uskutečňuje návštěvou vybraných a spolupracujících „paměťových institucí, což jsou převážně muzea a památníky (např.: Národní muzeum v Praze, Památník Terezín). Zapojené školy byly do projektu vybrány Českou školní inspekcí. Školám byly v rámci projektu hrazeny náklady přímo související s návštěvou paměťových institucí v České republice, a to včetně nákladů souvisejících s dopravou, se zajištěním vstupného a se zajištěním stravy, v případě dvou a vícedenních zájezdů též náklady spojené s ubytováním a další náklady (služby) související s realizací pokusného ověřování a s vyhodnocením. V Libereckém kraji byly do projektu zapojeny Základní škola Velké Hamry, Školní 541 – příspěvková organizace a Základní škola a Mateřská škola Bohumila Hynka Cvikov, příspěvková organizace. Na období od 1. ledna 2019 do 31. srpna 2019 vyhlásilo ministerstvo pokračování projektu. Zapojeny byly stejné základní školy.

4.2 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje

4.2.1 Oblast podpory školství a mládež

V souladu s Dlouhodobým záměrem rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje byly ve školním roce 2018/2019 finančně podpořeny projekty obsahově zaměřené na technické a přírodovědné vzdělávání, realizované různými subjekty pro žáky základních a středních škol:

- Dětská univerzita při TUL (Technická univerzita v Liberci) částkou 500.000 Kč.
- Podpora vzdělávání mládeže (IQLANDIA, o.p.s. Liberec) částkou 500.000 Kč.
- Semináře pro řešitele Matematické olympiády (Jednota českých matematiků a fyziků ČR) částkou 30.000 Kč.
- Festival vědy a techniky pro děti a mládež v LK (Asociace pro mládež, vědu a techniku AMAVET, Praha) částkou 150.000 Kč.

Usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 513/18/ZK ze dne 18. 12. 2018 bylo schváleno Vyhlášení programů k předkládání žádostí o dotaci z Dotačního fondu Libereckého kraje pro programy 4.1, 4.3 a 4.4. Vyhlášení programu 4.7 pro rok 2019 bylo schváleno usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 128/19/ZK ze dne 26. 3. 2019:

- 4.1 Program volnočasových aktivit (alokace 3.100.000 Kč, resp. 3.292.047 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let a navýšení alokace finančních prostředků z nerozepsané rezervy programu 4.4).
- 4.3 Specifická primární prevence rizikového chování (alokace 300.000 Kč, resp. 905.992 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let).
- 4.4 Soutěže a podpora talentovaných dětí a mládeže (alokace 250.000 Kč, resp. 375.225 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let).
- 4.7 Podpora kompenzačních pomůcek pro žáky s podpůrnými opatřeními 500.000, resp. 444.055 Kč v důsledku nižších požadavků v žádostech.

Vyhlášení shora uvedených programů k předkládání žádostí o dotaci bylo zveřejněno 19. 12. 2018 na webových stránkách Libereckého kraje a na úřední desce. Žádosti o podporu projektů s termínem realizace od 1. 1. do 31. 12. 2019 byly přijímány od 21. 1. do 4. 2. 2019. Předložena mohla být vždy pouze jedna žádost o neinvestiční dotaci v každém programu. Vyhlášení programu 4.7 bylo zveřejněno 27. 3. 2019 na webových stránkách Libereckého kraje a zároveň na úřední desce. Žádosti o podporu projektů s termínem realizace od 1. 9. do

31. 12. 2019 byly přijímány od 29. 4. do 13. 5. 2019. Předložena mohla být vždy pouze jedna žádost o neinvestiční dotaci.

V programech 4.1 a 4.4 mohly žádat právnické a podnikající fyzické osoby (v programu 4.1 se sídlem na území Libereckého kraje, v programu 4.4 musí být projekt zacílen na žáky základních a středních škol Libereckého kraje) vyjma příspěvkových organizací zřizovaných Libereckým krajem a organizací, které mají ve veřejném rejstříku jako jeden z účelů uveden sport na jiné než rekreační úrovni. V programu volnočasových aktivit bylo rozpětí minimální a maximální výše dotace stanoveno od 20.000 Kč do 50.000 Kč, pro program soutěží a podpory talentovaných dětí a mládeže byla minimální hranice stanovena ještě o deset tisíc nižší, tedy na 10.000 Kč a horní hranice byla stanovena na 30.000 Kč.

Programy 4.3 a 4.7 byly určeny pro všechny mateřské, základní, střední a vyšší odborné školy na území Libereckého kraje, s výjimkou příspěvkových organizací zřizovaných Libereckým krajem. Oblast primární prevence mohla být podpořena částkou 15.000 Kč až 50.000 Kč, kompenzační pomůcky v rozpětí 10.000 Kč až 90.000 Kč.

Usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 134/19/ZK ze dne 26. 3. 2019 bylo rozhodnuto o podpoře 78 projektů v programu 4.1, které prošly kontrolou administrativního souladu (15 projektů bylo vyřazeno), a které dosáhly minimální bodové hranice 9,6 bodů. Projekty byly podpořeny částkou, která představovala 100 % požadované výše dotace.

V programu 4.4 bylo obdobně podpořeno 15 projektů (100 % požadované výše dotace). Čtyři projekty nesplnily administrativní soulad a byly vyřazeny z dalšího hodnocení.

O finanční prostředky v programu 4.3 žádalo 33 žadatelů, tři projekty byly kvůli neoprávněnému žadateli vyřazeny, a bylo tedy podpořeno 30 projektů částkou, která opět představovala 100 % požadované výše dotace, a to konkrétně 905.992 Kč.

Usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 259/19/ZK ze dne 25. 6. 2019 bylo rozhodnuto o podpoře 10 projektů (z celkového počtu 12) v programu 4.7 ve 100% výši požadované dotace, a to konkrétně celkovou částkou 444.055 Kč. Dva projekty byly z důvodu chybného termínu realizace vyřazeny.

Tabulka 4.2.1 Sumární přehled jednotlivých programů v oblasti podpory školství a mládež

	Počet přijatých žádostí	Počet podpořených projektů	Celková alokace FP pro program	Skutečný rozsah výše podpory ze strany kraje v tis. Kč
Program 4.1	116	78	3.292.047	20-50
Program 4.3	33	30	905.992	15-50
Program 4.4	19	15	375.225	10-30
Program 4.7	12	10	444.055	10-90

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

V roce 2019 Liberecký kraj také podpořil sedm poradenských zařízení na dvě akce: „Poradenství v Libereckém kraji“ částkou 210.310 Kč a na akci „Diagnostické nástroje pro školská poradenská zařízení“, v celkové výši 240.961 Kč, jako příspěvek k rozvojovému programu MŠMT.

4.2.2 Oblast podpory sport a tělovýchova

V souladu s Plánem rozvoje sportu Libereckého kraje na roky 2018-2021 jsou v rámci tohoto období na každý rok vyčleněny v rozpočtu Libereckého kraje finanční prostředky v minimální výši 30 mil. Kč. Z této částky je minimálně 18 mil. Kč určeno na podporu sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích, 5,5 mil. Kč na podporu celoroční činnosti dětí a mládeže, 2 mil. Kč na dotační program sportovní akce, 2 mil. Kč na sportovní infrastrukturu a 2,5 mil. Kč na zajištění účasti Libereckého kraje na hrách olympiád dětí a mládeže.

V rámci Dotačního fondu Libereckého kraje, oblast podpory Tělovýchova a sport byly v roce 2019 vyhlášeny výzvy k podávání žádostí o dotaci v programech 4.26 Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2019 a 4.23 Sportovní akce. Pro žadatele o dotaci byl v únoru 2019 uspořádán seminář, který potvrdil, že o dotace z oblasti tělovýchovy a sportu zájem každoročně stoupá.

- 4.23 Sportovní akce – přijato 141 žádostí, z toho 76 projektů bylo podpořeno, 41 nepodpořeno a 24 vyřazeno. Rozděleno bylo celkem 4.047.780 Kč.
- 4.26 Podpora sportovních činností dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2019 – přijato 235 žádostí, z toho 231 projektů bylo podpořeno a 4 vyřazeny. Rozděleno bylo celkem 26.685.188 Kč.

Vedle dotačních programů je sport v Libereckém kraji financován formou přímé podpory z rozpočtu kraje. Touto formou byla podpořena např. celoroční sportovní činnost dětí a mládeže částkou 26.745.000 Kč, tradiční sportovní akce částkou 4.680.000 Kč (z toho např. Jizerská 50 částkou 1.000.000 Kč), Hry olympiád dětí a mládeže částkou 2.500.000 Kč, Jizerská magistrála částkou 1.000.000 Kč, Lužickohorská magistrála 300.000 Kč, Krkonošská magistrála částkou 500.000 Kč, sportovní reprezentace Libereckého kraje částkou 11.380.000 Kč, organizace sportovního prostředí částkou 850.000 Kč, sportovně společenské aktivity částkou 550.000 Kč, sportovní infrastruktura částkou 5.250.000 Kč a zasněžování běžeckých tratí v okolí Bedřichova částkou 5.000.000 Kč.

4.3 Projekty spolufinancované Evropskou unií

4.3.1 Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje

Realizace projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK), reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002 pokračovala i ve školním roce 2018/2019.

V tomto školním roce byla zahájena tvorba Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II. (KAP LK II.) Byla provedena analýza potřeb v území a definovány nové cíle v oblasti vzdělávání. Analýza vychází z vyhodnocení naplnění cílů Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I. a analýzy strategických dokumentů. Podílelo se na ní 101 odborníků v 10ti odborných minitýmech, které odpovídaly 10ti klíčovým tématům projektu KAP LK. Tvorba KAP LK II. vychází také z analýzy potřeb škol, která byla provedena v říjnu a listopadu 2018 Národním ústavem pro vzdělávání. Prioritizace jednotlivých cílů a finální zpracování KAP LK II. následovalo v červenci a srpnu 2019 a bude dokončeno ve školním roce 2019/2020.

V rámci aktivit projektu se i nadále setkávalo 5 odborných platforem pro diskuzi důležitých témat v oblasti vzdělávání. Tyto platformy jsou otevřené všem relevantním aktérům a v současné chvíli se projektový tým KAP může pochlubit spoluprací s již cca 470 účastníky.

Dne 26. září 2018 se ve spolupráci s firmou Salmondo CZ, s.r.o. uskutečnil workshop s názvem „Kariérní plánování a osobní rozvoj“. První část workshopu byla zaměřena na představení základního procesu rozhodování studenta a jeho potřeb. Následovala praktická ukázka samotného webového nástroje Salmondo. Druhá část workshopu pak byla věnována představení konkrétních možností využití Salmonda z pohledu výchovného/kariérového poradce a představení dosavadních zkušeností s možnostmi financování licence Salmonda pro školy.

Dne 25. října 2018 se uskutečnila konference s názvem „Vzdělávejme se v každém věku“. Konference byla zaměřená na podporu vzdělávacího tématu Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání. Dopolední částí konference posluchače provedla PhDr. Lucie Smékalová, Ph.D. et Ph.D. z Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze, věnovala se problematice vzdělávání starších dospělých a využití škol jako center dalšího profesního vzdělávání. Poté přednášel PhDr. Michal Šerák, Ph.D. z katedry andragogiky a personálního řízení Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, jehož vstup byl zaměřen na přiblížení problematiky mezigeneračního vzdělávání. PhDr. Jiřina Novotná z Národního ústavu pro vzdělávání se zaměřila na představení praktických příkladů z oblasti vzdělávání dospělých a specifických příkladů z oblasti vzdělávání seniorů a to nejen na středních školách.

14. listopadu 2018 se v rámci projektu KAP LK uskutečnila přednáška „Světlo a jeho dopady na člověka a živočichy“. Přednáška byla určena zástupcům z řad vedení škol a pedagogů přírodovědných a technických předmětů, přilákala však také pozornost zájemců o životní prostředí z jiných než pedagogických profesí. Přednášku vedl zkušený lektor Hynek Medřický, který kromě samotných realizací osvětlení pracuje také pro Ministerstvo životního prostředí ČR jako konzultant v oblastech osvětlování a zmenšování světelného znečištění.

V rámci projektu KAP LK se dne 5. prosince 2018 uskutečnila odborná konference platform „Rozvoj osobnosti“ a „Vzdělávání pro všechny“ s názvem „Stages – Nová metoda vzdělávání“. Součástí byl vstup ředitele Libereckého podnikatelského inkubátoru Philippa Rodena a následoval výstup izraelského pedagoga a experta na rozvoj talentu Ophera Brayera, který shrnul současné trendy ve vzdělávání s návazností na metodu Stages. Učitelé z Ústeckého a Středočeského kraje následně prezentovali principy vzdělávací metody Stages a zkušenosti z praxe. Stages pomocí krátkých úkolů na začátku hodiny propojuje více moderních výukových metod do uceleného systému her a cvičení, který rozvíjí dětskou kreativitu, analytické myšlení a matematické dovednosti.

Vzápětí se dne 7. prosince 2018 uskutečnil workshop k tématu rozvoj čtenářské gramotnosti s názvem „Čtením a psaním ke kritickému myšlení“ pod vedením zkušené pedagožky a autorky odborných monografií Mgr. Petry Bubeníčkové, Ph.D. z Univerzity Hradec Králové. Workshop byl zaměřen na podporu čtenářské gramotnosti pomocí komplexního vzdělávacího programu RWCT (Reading and Writing for Critical Thinking - Čtením a psaním ke kritickému myšlení), který prostřednictvím praktických technik a metod pomáhá rozvíjet tvořivé, intuitivní a nezávislé myšlení. Nechybělo téma problematiky fake news, vyhledávání

informací v souvislosti s podporou kritického myšlení a propojování literatury a ostatních předmětů pomocí literárně kulturní mapy.

Realizační tým projektu KAP LK připravil na úterý 24. dubna 2019 již 3. ročník odborné konference s doprovodnou výstavou Technologie do škol. V rámci konference byly prostřednictvím zástupců Centra digitálních technologií Elixíru do škol představeny možnosti inovací pro školy a pravidelné aktivity libereckého centra. Dále byly představeny připravované prostory nejen pro Centrum digitálních technologií ve science centru iQLANDIA. Účastníci se také dozvěděli o aktuálních výstupech projektů Technické univerzity v Liberci a metodických kabinetech ICT.

Poté program pokračoval praktickými ukázkami v menších skupinách. První byla zaměřená na učitele všech předmětů a vystoupili např. zástupci Vzdělávacího centra Microsoft pro Liberecký kraj, Googlu, Nakladatelství Fraus a Khanovy školy. Druhá skupina se zabývala softwarem a hardwarem, např. využitím polytechnických stavebnic, vývojem softwaru pro digitální tabule, využitím 3D modelů ve výuce či zapojením studentů mj. do vývoje elektronické stavebnice BigClown. V programu nechyběla témata zaměřená na robotiku i humanoidního robota Matyldu, měřicí senzory i prvky rozšířené a virtuální reality.

Po celou dobu konání konference byla v oddělené části multimediálního sálu a v přilehlých prostorách instalována interaktivní doprovodná výstava více než 20ti vystavujících, kde si účastníci mohli prohlédnout novinky z HW i SW oblasti.

V neposlední řadě byla prostřednictvím projektu KAP LK poskytována podpora ředitelům a dalším klíčovým pracovníkům středních a vyšších odborných škol bez ohledu na zřizovatele, a to formou vzdělávání a výměny zkušeností v oblastech řízení škol, hodnocení kvality vzdělávání a strategického plánování. V této souvislosti jsou i nadále pořádány jednodenní či dvoudenní workshopy.

4.3.2 Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I (projekt NAKAP LK I)

Ve školním roce 2018/2019 začala realizace projektu Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I (reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_034/0008498). V prvních měsících projektu se musel nově vzniklý realizační tým seznámit s žádostí o podporu včetně všech povinných příloh, se všemi pravidly a příručkami závaznými dle Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Zároveň bylo nutné nastavit si procesy spojené s administrací projektu. Vzhledem k velkému počtu partnerů se musel nastavit především proces finanční kontroly.

Na začátku října 2018 proběhla Úvodní konference, v rámci které byl projekt představen veřejnosti. V průběhu školního roku pak byl projekt prezentován ještě na několika akcích, např. na Workshopech pro ředitele SŠ, na konferenci SRP či na jednání pracovní skupiny Vzdělávání.

V oblasti polytechniky uspořádalo během školního roku 24 středních škol celkem 249 projektových dnů pro žáky ZŠ. Z toho 14 SŠ během roku pořádalo 32 různých Volnočasových aktivit pro své žáky. Dvě střední školy dělaly mimoškolní aktivity i pro žáky ZŠ.

Partner iQLANDIA, o. p. s. organizačně zajistil ve školním roce 2018/2019 celkem 83 dnů pro žáky SŠ v návaznosti na RVP a ŠVP. Školy si mohly vybírat ze sedmi nově vytvořených vzdělávacích programů na téma Jaderný program, Biologie Mix, Planeta Země a Vesmír, Anorganická chemie a Biochemie, GIS a mapy, Nanoden a Energie.

Dne 26. 9. 2018 založila iQLANDIA platformu Metodické centrum pro pedagogy ZŠ na podporu badatelsky orientované výuky, kde byli učitelé uvedeni do problematiky badatelsky orientovaného vyučování. Metodické centrum pak proběhlo v iQLANDII ještě v prosinci a v květnu. V červnu uspořádala iQLANDIA výjezdní metodické centrum v ZŠ Partyzánská v České Lípě.

Další klíčovou aktivitou projektu je zkvalitnění péče o nadané žáky. Dne 12. 9. 2018 došlo k založení platformy Metodické centrum na podporu nadaných, na kterém se sešli pedagogičtí pracovníci ZŠ a SŠ, zástupkyně PPP a odborné veřejnosti a diskutovali na téma nadání. Na další metodická setkání, která se konala v prosinci, květnu a červnu, byli pozváni zajímaví lektori, kteří se této problematice věnují.

V rámci projektu vznikly při Pedagogicko-psychologických poradnách v kraji dvě nové pracovní pozice - konzultant PPP a metodik PPP, které školám pomáhaly s identifikací nadaných a mimořádně nadaných žáků, s nastavením vhodného individuálního přístupu k nadanému a mimořádně nadanému žákovi, s tvorbou individuálního vzdělávacího plánu, s doporučením výukových a dalších materiálů pro práci. Vznikl rovněž „zásobník materiálů“ pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

V rámci aktivity Čtenářská a matematická gramotnost proběhlo výběrové řízení na dodavatele služby v oblasti rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti žáků 2. stupně základních škol a žáků středních škol v oborech středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem. Služba je založena na testování žáků 6. tříd ZŠ a 1. ročníků SOŠ a SOU a následné metodické podpoře pedagogů v těchto třídách. Vítězem se stala společnost BDO Advisory s. r. o., která službu poskytuje na 25 ZŠ a 10 SOŠ a SOU, z nichž na pěti ZŠ a třech SŠ je poskytován vyšší stupeň podpory. Ve školním roce 2018/2019 proběhlo 1. kolo testování.

Dalším krokem k naplnění této aktivity bylo založení platformy Metodické centrum pro podporu matematické gramotnosti 18. 10. 2018. Během školního roku se konalo dalších šest metodických center, včetně tří denní letní školy pro učitele matematiky. Účastníci byli seznámeni s novými metodami a nástroji, které lze využít ve výuce matematiky. Z některých setkání si odnesli i zajímavé materiály vhodné k využití při práci s žáky a studenty.

Krajská vědecká knihovna v Liberci založila 31. 10. 2018 Metodické centrum pro podporu čtenářské gramotnosti, které se pořádá čtyřikrát ročně. V rámci tohoto metodického centra došlo k realizaci průběžných workshopů a odborných přednášek.

Povinnou aktivitou v rámci projektu je vytvoření Školské inkluzivní koncepce kraje. Pro tvorbu koncepce je nezbytná spolupráce odborníků na tuto tematiku. Z tohoto důvodu byla 5. 9. 2018 založena platforma, v rámci níž probíhaly diskuse a kulaté stoly. Platforma se sešla ve školním roce 2018/2019 celkem pětkrát, z toho jednou v rámci Diskuzního fóra, kde byl rovněž představen Dlouhodobý záměr vzdělávání ČR 2019 – 2023.

4.3.3 Globální granty Libereckého kraje

Liberecký kraj v předchozích letech realizoval v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost tyto globální granty:

- Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji I a II (oblast podpory 1.1).
- Rovné příležitosti dětí a žáků v Libereckém kraji I a II (oblast podpory 1.2).
- Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji I a II (oblast podpory 1.3).
- Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Libereckém kraji (oblast podpory 3.2).

Ve školním roce 2018/2019 je již ukončena udržitelnost projektů u všech grantových projektů i udržitelnost globálního grantu oblastí podpory 1.1 – 1.3. V udržitelnosti zůstává jen globální grant oblast podpory 3.2.

4.3.4 Centra odborného vzdělávání Libereckého kraje

Liberecký kraj obdržel v rámci výzvy č. 33 Infrastruktura středních škol a vyšších odborných škol Integrovaného regionálního operačního programu dotaci na 8 projektů center odborného vzdělávání. Cílem je vytvořit zázemí pro komplexní rozvoj odborností žáků středních škol v oblasti automobilového průmyslu, řemesel, služeb, strojírenství a informatiky, strojírenství a elektrotechniky, zemědělství, techniky a uměleckého průmyslu.

Podpora je použita na cílené investice směřující do vybraných škol nabízejících vertikálně i horizontálně postupnou skladbu oborů od oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem přes obory s maturitní zkouškou po obory vyššího odborného vzdělávání často propojené na vysokoškolské studium. Jedná se o investice do vybavení dílen, odborných učeben, laboratoří, včetně nezbytného zázemí a potřebných stavebních úprav.

Ve školním roce 2018/2019 úspěšně pokračovaly projekty center odborného vzdělávání za více jak 593 mil. Kč a u sedmi z nich došlo v průběhu roku k ukončení jejich realizace a předání školám do užívání.

Tabulka 4.3.1 Přehled center odborného vzdělávání

Název projektu	Místo realizace	Finanční velikost projektu (Kč)
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje pro zemědělství	Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace	75.020.324,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a informatiky	Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426, příspěvková organizace	60.010.644,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje technické	Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace	54.969.234,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje automobilového průmyslu	Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace	47.367.615,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje řemesel	Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace	104.000.000,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje služeb	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707, příspěvková organizace	78.808.132,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a elektrotechniky	Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace	84.835.586,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje uměleckoprůmyslové	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, příspěvková organizace	90.760.000,-

Zdroj: OŠMTS KÚ LK.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje pro zemědělství

Jednalo se o výstavbu dvoupodlažní budovy provedenou tak, aby vhodně doplňovala vzhled a dispozice stávajících budov v areálu Střední školy hospodářské a lesnické ve Frýdlantu. V prvním podlaží budovy dílen došlo k vybudování kompresovny, skladu kovárny, kovárny, strojírenské dílny, opravárenských dílen, sociálního zázemí, šaten apod. V druhém nadzemním podlaží jsou vybudovány další čtyři odborné učebny, kabinet pro učitele, šatny a sociální zázemí. Byla také vybudována zpevněná odstavná plocha pro parkování zemědělské techniky. V rámci projektu byly vybaveny nově vybudované prostory včetně pořízení zemědělské a lesnické techniky.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a informatiky

Předmětem projektu byla modernizace, částečná rekonstrukce a zásadní inovace vybavení stávajících dílenských prostor pro odbornou výuku školy, především v oboru strojírenství. Realizace projektu se týkala dílenské části areálu Střední průmyslové školy v České Lípě, přičemž areálu dominuje uzavřený, atriově koncipovaný komplex vzájemně propojených budov. Zrekonstruovány byly následující dílny: soustružna, nástrojárna, kovárny, montovna s jeřábovou dráhou, CNC dílna (místo truhlárny), strojní truhlárna a frézárna. Uvedené dílny jsou dále vybaveny nejnovějšími technologiemi a dílenským zařízením. Dále došlo k rekonstrukci potřebného zázemí u odborných učeben a dílen (sociální zařízení, šatny, kabinety).

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje technické

Realizací projektu v Obchodní akademii, Hotelové škole a Střední odborné škole, Turnov, Zborovská 519 došlo k rekonstrukci stávajících prostor bývalé kotelny na lehké topné oleje a jejich přeměně na prostory určené pro odbornou výuku žáků pro technické obory školy. Objekt obsahuje zázemí pro studijní čtyřletý obor Strojírenství zakončený maturitní zkouškou, pro tříleté obory Nástrojař, Obráběč kovů a Strojní mechanik. Součástí projektu bylo také elektronické zabezpečení vstupu do budovy bývalé kotelny a sadové úpravy v okolí objektu. Součástí projektu bylo dále pořízení vybavení nově vybudovaných dílen včetně jejich nezbytného zázemí.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje automobilového průmyslu

Předmětem projektu bylo vybudování nového stavebního objektu o půdorysu cca 14 x 52 m a o výšce cca 7 m. Stavba je vybudována v areálu Integrované střední školy Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvkové organizace tak, aby vzhledově i provozně navazovala na stávající objekt přilehlé autolakovny a stávajících dílen pro odborný výcvik. Nová hala obsahuje nové dílenské prostory – čtyři samostatné specializované dílny, učebnu odborného výcviku, šatny a sociální zařízení pro žáky, kompresovnu a lokální plynovou kotelnu. Součástí projektu bylo jak vybavení nově postavené haly, tak i dovybavení dvou stávajících dílen odborného výcviku.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje služeb

Předmětem projektu ve Střední průmyslové škole, Havlíčkova 426, Česká Lípa byly stavební úpravy a rekonstrukce prostor ve stávajících budovách vytvářejících společný, vzájemně navazující a komunikačně propojený areál. Došlo k rekonstrukci odborných učeben a sociálního zařízení, k rekonstrukci skladovací učební haly, novostavbě dvou dvougaráží a vybudování zpevněné plochy. V rámci projektu vznikly nové jazykové, počítačové a odborné učebny. Součástí projektu bylo též pořízení vybavení do nově zrekonstruovaných učeben odborného výcviku.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a elektrotechniky

Předmětem projektu ve Střední průmyslové škole strojní a elektrotechnické a VOŠ, Liberec 1, Masarykova 3 byla modernizace odborné výuky prostřednictvím vybudování nástavby budovy „B“, čímž došlo k navýšení počtu odborných učeben o čtyři, s možností rozšíření na

pět a o jednu prezentační aulu se stupňovitým auditoriem přes 2. a 3. nadzemní podlaží, která je vybavena multimediální technikou. Půdorys nástavby je cca 44 x 16 m. Součástí projektu byla také demolice střechy, přístavba venkovního schodiště a vestavba vnitřního výtahu.

V rámci projektu byly zřízeny nové učebny pro tyto obory: automatizace a mechatronika, učebna MIT, učebna FESTO, učebna Elektro, nezbytné zázemí pro žáky i vyučující. Dále bylo v rámci projektu pořízeno vybavení do nově zbudovaných odborných učeben a stávajících učeben – strojní laboratoře, laboratoř mechatroniky a automatizace, elektro laboratoř automatizace, laserová laboratoř, laboratoř plastů a odborná učebna počítačových sítí.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje uměleckoprůmyslové

V rámci projektu došlo k rekonstrukci a stavebním úpravám části stávajících prostor – odborné učebny v 1NP budovy č. 57 a 1PP, 1NP, 2NP a 3NP budovy č. 56. Dále byla realizována dostavba formou zastavění současného atria budovy č. 56, které bylo dosud nevyužité. Došlo též k pořízení vybavení nově rekonstruovaných učeben a dílen a jejich nezbytného zázemí. Součástí projektu bylo také vybavení odborných dílen a uměleckých ateliérů.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje řemesel

Toto jediné centrum odborného vzdělávání je teprve v procesu realizace, a to z důvodu havárie stěn v 1.NP a 2.NP. Předmětem projektu je kompletní rekonstrukce 2NP a 3NP budovy dílen odborného výcviku Střední školy řemesel a služeb v Podhorské ulici č. 54, Jablonec nad Nisou. Rekonstrukce bude zahrnovat kromě úpravy stávajících dispozic také výměny rozvodů (vody, elektro, topení, přívod kyslíku a plynu, apod.) a kompletní rekonstrukci stropů a podlah mezi 1NP a 2NP, resp. mezi 2NP a 3NP, dále instalaci rekuperační jednotky ve 4NP a zajištění rozvodů obou mycích linek v 1NP a jejich ustavení na místo. V rámci projektu budou rekonstruovány dílny pro zpracování drahých kovů, výrobu kovové bižuterie, smaltovna, dílny pro sklářské obory, dále sklady, kabinety a sociální zařízení pro žáky a učitele. Součástí projektu bude také pořízení vybavení do rekonstruovaných dílen, konkrétně dílen zlatník/klenotník, sklář – výrobce a zušlechťovatel skla, výrobce bižuterie a dekorativních předmětů, apod.

4.3.5 Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji

Liberecký kraj podal v květnu 2018 již čtvrtou projektovou žádost projektu „Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji 4“ do výzvy Operačního programu Potravinové a materiální pomoci, kterou vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV). V projektu bylo zapojeno celkem 62 příspěvkových organizací z celého Libereckého kraje a bezplatné stravování bylo poskytnuto celkem 1288 dětem, žákům.

Hlavním smyslem projektu je zabezpečení školního stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol (případně žákům víceletých gymnázií odpovídajících ročníků – nižší stupeň gymnázia) ze sociálně slabých rodin ve věku 3 – 15 let, které se jako společně posuzované osoby z hlediska nároku na příspěvek na živobytí nacházely v hmotné nouzi, a to již bez ohledu na délku rozhodného období. Stravné je hrazeno formou úhrady jednotkových nákladů (ceny stravného hrazeného zákonnými zástupci) stanovených na základě platné právní úpravy ve vnitřních dokumentech školy.

4.4 Mezinárodní programy ve školách zřizovaných Libereckým krajem, uznávání zahraničního vzdělání

Ve školním roce 2018/2019 se mezinárodních programů zúčastnila většina středních škol zřizovaných Libereckým krajem. Školy byly nejvíce zapojeny do programů Erasmus+. Střední školy spolupracovaly se zahraničními školami, především se školami ze Spolkové republiky Německo a Polska. Školy spolupracovaly také se školami ze Slovenska, Švýcarska, Belgie, Francie, Itálie, Nizozemí a Velké Británie. Většinou se jednalo o studentské výměnné pobyty.

5. Aktivity Libereckého kraje

5.1 Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje

Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje je strategickým partnerstvím subjektů (Liberecký kraj, Krajská hospodářská komora Libereckého kraje, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Liberci, Regionální rada odborových svazů ČMKOS) v oblasti trhu práce a zaměstnanosti.

Členové paktu chtějí společně přispět k rozumnému využití evropských peněz v programovacím období let 2014 - 2020. Hlavním cílem je nabídnout nezaměstnaným kvalifikaci a vzdělání, které jim skutečně pomůže při hledání nového zaměstnání. Pakt zaměstnanosti je jedinečnou platformou, jejímž prostřednictvím se lze postarat o vytváření vhodného společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Celková koncepce je založena na spolupráci veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru. Jedině efektivní spolupráce všech činitelů trhu práce může pomoci lidem k co nejrychlejšímu návratu do práce. Myšlenka společné platformy pro řešení problémů v oblasti zaměstnanosti je neustále funkční a životaschopná.

V současné době je Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje zapojen do dvou projektů podpořených z ESF v rámci Operačního programu Zaměstnanost.

Prvním z těchto projektů je projekt s názvem „Nová práce s Paktem zaměstnanosti Libereckého kraje“. Projekt je zaměřen na zvýšení zaměstnanosti osob bez práce v Libereckém kraji. Aktivizuje ekonomicky neaktivní osoby, které jsou nezaměstnané déle než 5 měsíců ve věku nad 55 let a uchazeče nebo zájemce o zaměstnání se zdravotním postižením. Soustředí se na individuální práci s klienty a pomocí specialisty trhu práce jim pomůže s vyhledáváním práce. Inovativním prvkem je specialista pro cílovou skupinu osob se zdravotním postižením, který bude s touto ohroženou skupinou aktivně pracovat. V současné době je do projektu zapojeno 140 účastníků, z toho rekvalifikačními kurzy prošlo 40 účastníků. Největší zájem je stále o počítačové kurzy, jak pro začátečníky, tak pro pokročilé. Období realizace projektu je od 1. 8. 2018 do 30. 7. 2020.

Druhým projektem je Predikce trhu práce – KOMPAS. Jedná se o celostátní projekt, jehož realizátorem je MPSV. Dalšími zapojenými partnery jsou: Úřad práce ČR, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí (VÚPSV), Národní vzdělávací fond (NVF), krajské platformy (kraje, hospodářské komory, nositelé paktů zaměstnanosti, apod.). Předmětem projektu je vytvoření udržitelného systému spolehlivých predikcí a monitoringu trhu práce, který bude propojovat národní a regionální úroveň. Výstupy, které projekt poskytne všem zainteresovaným subjektům, by měly pomoci zkvalitnit proces plánování a rozhodování v oblasti trhu práce tak, aby co nejvíce odpovídal reálné situaci. Zároveň tyto výstupy umožní s dostatečným předstihem reagovat na očekávané změny na trhu práce a na jejich základě přijmout taková opatření, která zaručí jeho optimální fungování na národní i regionální úrovni. Období realizace projektu je od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2020.

Na náklady spojené s Paktem zaměstnanosti, který se aktivně účastní ve výše zmíněných projektech obdrželo Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje, z.s. z rozpočtu Libereckého kraje účelovou dotaci ve výši 200.000 Kč.

5.2 Educa My Job Liberec

Ve dnech 11. až 13. října 2018 uspořádal Liberecký kraj ve spolupráci s Úřadem práce České republiky – krajskou pobočkou v Liberci, agenturou EURES ČR a společností S GROUP SPORT FACILITY MANAGEMENT 12. ročník veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí EDUCA MY JOB LIBEREC 2018.

Veletrh proběhl tradičně v prostorech liberecké Home Credit Areny. Letošního ročníku se zúčastnilo více než 70 škol a dalších vzdělávacích zařízení a bezmála 60 zaměstnavatelů. Educa se rozsahem řadí k největším veletrhům svého druhu v České republice. Z celkového počtu 37 středních škol zřizovaných Libereckým krajem se zde prezentovalo 28 subjektů. V průběhu tří dnů navštívilo veletrh na 18 tis. osob.

Cílovou skupinou veletrhu jsou především žáci posledních a předposledních ročníků základních škol, kteří aktuálně volí směr své další vzdělávací dráhy, a veletrh jim má poskytnout dostatek relevantních informací k učinění zodpovědné volby. Je proto žádoucí umožnit jeho návštěvu co možná největšímu počtu žáků z této kategorie. Z tohoto důvodu i tentokrát vyčlenil Liberecký kraj ve svém rozpočtu finanční prostředky na zajištění dopravy žáků mimolibereckých základních škol. Díky tomu se podařilo na veletrh dopravit 1685 žáků z 34 základních škol ze vzdálenějších měst a obcí kraje.

Součástí doprovodného programu veletrhu byla kromě odborných konferencí, vystoupení na hlavním pódiu a prezentací v přílehlých prostorech, i výstava výtvarných prací vytvořených při příležitosti 100. výročí vzniku republiky s názvem „Má vlast v proměnách jednoho století“. Šlo o společný projekt žáků středních škol Libereckého kraje, kteří ztvárnili jeden každý rok uplynulého století jako samostatný plakát. Instalaci výstavy zajistil odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu. Vedle veletrhu EDUCA MY JOB LIBEREC 2018 proběhly i tradiční regionální přehlídky škol, tzv. burzy středních škol v Turnově a České Lípě.

5.3 Stipendijní program Libereckého kraje

Stipendijní programy pro žáky středních škol jsou realizovány napříč celou Českou republikou. Tato skutečnost je dána situací, která dlouhodobě panuje na trhu práce. Stipendijní program pro žáky středních škol v Libereckém kraji je realizován od roku 2010. Stipendia jsou vyplácena žákům středních škol těch oborů vzdělání, jejichž absolventi jsou neúspěšně poptáváni trhem práce nebo kterým pro dlouhodobý nezájem ze strany žáků reálně hrozí zánik.

Ve školním roce 2018/2019 se začalo vzdělávat v prvních ročnících podporovaných oborů 396 žáků. Zároveň bylo možné v tomto roce nastoupit do jednoho ze čtyř podporovaných oborů, kde se na podpoře žáků spolupodílí Liberecký kraj společně se zaměstnavateli. Z oblasti zemědělství se jedná o obory Zemědělec – farmář a Agropodnikání, kde se na podpoře těchto oborů společně s Libereckým krajem podílí společnost ZOD Brniště a.s. Dalším oborem, do jehož podpory je zapojen soukromý subjekt, je Technologie silikátů, kde byla navázána spolupráce s předním světovým výrobcem skla firmou Preciosa a.s. Posledním takto podporovaným oborem, který byl do Stipendijního programu zařazen v předcházejícím školním roce, je Strojník silničních strojů podporovaný Silnicemi LK, a.s. Zvyšování podílu zaměstnavatelů na finančním zajištění Stipendijního programu je jedním z opatření navrhovaných pro oblast středního vzdělávání v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje. I nadále je prioritou Libereckého kraje zvyšovat počet zaměstnavatelů zapojených do stipendijního programu, a tím dále snižovat finanční zátěž krajského rozpočtu při současném navyšování počtů podporovaných oborů.

Finanční spoluúčast shora uvedených soukromých subjektů je smluvně garantována až do června 2020. V průběhu roku 2018 byla zahájena jednání s Regionální agrární radou Libereckého kraje, která by měla převzít závazky za ZOD Brniště a rozšířit podporu u zemědělských oborů zahrnutých do Stipendijního programu.

V současné době je do programu zahrnuto celkem 17 oborů, z toho 15 tříletých řemeslných učebních a dva čtyřleté maturitní obory z oblasti strojírenství, stavebnictví, technické chemie (konkrétně sklářství), potravinářství, elektrotechniky, zemědělství a zdravotnictví. Ve školním roce 2018/2019 bylo v Libereckém kraji do Stipendijního programu 2019 zapojeno deset středních škol.

Z hlediska četnosti podpory jednotlivých oborů napříč všemi kraji lze za zcela jedinečné považovat zařazení oboru Agropodnikání, tento obor je podporován pouze v Libereckém kraji. Dalším takto výjimečným oborem je Technologie silikátů, která je podporována ve dvou krajích. Naopak oborem, ve kterém je možné získat středoškolské stipendium ve všech krajích, je obor Řezník – uzenář.

Tabulka 5.3.1 Počet žáků vzdělávajících se v prvních ročnících ve stipendijně podporovaných oborech dle školních roků

Školní rok								
2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
191	350	372	383	368	376	398	381	396

Zdroj: OŠMTS KÚ LK.

Tabulka 5.3.2 Přehled podporovaných oborů vzdělávání

p.č.	Poskytováno od šk. roku	Kód KKO V	Název oboru vzdělání	Spolufinancování	Pozn.
1.	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik		
2.	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař		
3.	2010/2011	36-64-H/01	Tesař		
4.	2010/2011	36-67-H/01	Zedník		
5.	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář		
6.	2010/2011	28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla		
7.	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř		
8.	2011/2012	39-41-H/01	Malíř a lakýrník		

9.	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér		
10.	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud		
11.	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář (slaboproud)		
12.	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik		
13.	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů		
14.	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	ZOD Brniště, a.s.	¹
15.	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	ZOD Brniště, a.s.	¹
16.	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	Preciosa, a.s.	²
17.	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	Silnice LK a.s.	³
18.	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel		

¹ podpora u těchto oborů je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole hospodářské a lesnické, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace

² podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské, Železný Brod, Smetanovo zátiší 470, příspěvková organizace

³ podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace

Na středních školách zřizovaných Libereckým krajem mohou žáci v podporovaných oborech v případě splnění podmínek získat dva druhy stipendií, motivační a prospěchové.

Motivační stipendium je vypláceno na základě splnění těchto podmínek: nulová neomluvená absence, maximální míra absence 25 %, žák nesmí opakovat ročník, věk do 26 let. Při splnění těchto podmínek je žákům vypláceno měsíčně motivační stipendium ve výši 250 Kč pro 1. ročníky, 300 Kč pro 2. ročníky, 500 Kč pro 3. ročníky a pro 4. ročníky maturitních oborů 300 Kč. Na motivační stipendium dosáhne průměrně 62 % žáků všech podporovaných oborů.

Prospěchové stipendium je vypláceno pololetně, jeho výše činí 1000 Kč. K dosažení na toto stipendium musí žák splnit následující podmínky: bezproblémové chování, klasifikace ze všech předmětů, studijní výsledky. V případě studijních výsledků je nutno pro obdržení částky dosáhnout v pololetí průměru známek 2,2 v 1. ročníku a 2,0 v ročnících následujících. Toto stipendium získá průměrně 17 % žáků.

Tabulka 5.3.3 Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Název položky/ rok	2010 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alokováno	1 067	1 250	1 800	2 000	2 300	2 500	2 800	3 000
Skutečně využito	476,4	900,3	1 466,3	1 883,9	2 041,6	2 287,6	2 637,3	2 447

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

V rozpočtu Libereckého kraje byly v roce 2018 alokovány 3 mil. Kč, vyplaceno bylo 2.637.325 Kč. Finanční prostředky vynakládané na stipendia průběžně narůstají v závislosti na zvyšujícím se počtu podporovaných oborů. Rovněž dochází ke zvyšování procenta žáků, kteří dosahují zejména na motivační stipendium.

5.4 Podpora nadaných a talentovaných žáků, soutěže

Ve spolupráci se školami a školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání bylo uspořádáno ve školním roce 2018/2019 celkem 36 okresních a 51 krajských kol vědomostních soutěží a uměleckých přehlídek, které vyhlašuje MŠMT a současně jejich zabezpečení garantuje OŠMTS KÚ LK.

Školním kolem těchto soutěží prošlo více než 17 tisíc žáků, do okresního kola se nominovalo téměř 3 tis. žáků a do kola krajského 1,3 tis. žáků, z krajských kol postoupilo do celostátního finále 120 žáků. Na realizaci postupových kol soutěží obdržel Liberecký kraj z rozvojového programu MŠMT „Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání pro školní rok 2018/2019“ neinvestiční dotaci ve stejné výši jako v letech 2013 až 2018, a to celkem 1.095.000 Kč. Obdobně jako v předchozích letech bylo zabezpečení okresních a krajských kol soutěží finančně podpořeno z rozpočtu kraje částkou přesahující 200 tis. Kč.

Za vynikající reprezentaci kraje, konkrétně umístění v celostátních kolech soutěží do třetího místa a účast v mezinárodních soutěžích, bylo v sídle Libereckého kraje dne 3. 12. 2019 oceněno 22 žáků středních škol finančním darem v hodnotě od 1.500 do 8.000 Kč z rukou Petra Tulpy, náměstka hejtmána pověřeného řízením resortu školství a vedoucí odboru školství, Jiřiny Princové. Celkem bylo na darech rozděleno 64.500 Kč. Kompletní seznam oceněných je obsažen v tabulce.

Tabulka 1.4.1 Seznam oceněných žáků za úspěchy ve školním roce 2018/2019

jméno a příjmení	škola	umístění v celostátním/mezinárodním kole soutěže:
Jakub Strašlipka	Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci	1. místo Zeměpisná olympiáda, kategorie D; Mezinárodní olympiáda věd o Zemi, Jižní Korea
Kateřina Bezányiová	Gymnázium U Balvanu, Jablonec nad Nisou	2. místo Biologická olympiáda, kategorie A; Mezinárodní Biologická olympiáda, Maďarsko
Jaroslav Urban	Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola v Liberci	3. místo Soutěž vědeckých a technických projektů EXPO SCIENCE AMAVET; Mezinárodní Intel ISEF (AMAVET)

jméno a příjmení	škola	umístění v celostátním/mezinárodním kole soutěže:
Filip Čacký	Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola v Liberci	2. místo Středoškolská odborná činnost, obor Informatika
Richard Ulman	Integrovaná střední škola ve Vysokém nad Jizerou	2. místo Autoopravář Junior 2019 - Autolakýrník
Jan Dubický	Gymnázium v Turnově	2. místo Soutěž v ruském jazyce, kategorie SŠ II
Martin Kaplánek	Gymnázium v České Lípě	1. místo Eurorebus, kategorie 13 - 14
Jan Moravík	Gymnázium v České Lípě	1. místo Eurorebus, kategorie 13 - 14 let
Tomáš Vomlela	Gymnázium v České Lípě	1. místo Eurorebus, kategorie 13 - 14 let
Vojtěch Kašpar	Gymnázium v České Lípě	1. místo ChemQuest - kategorie ZŠ
Lenka Machová	Gymnázium v České Lípě	1. místo ChemQuest - kategorie ZŠ
Jan Měrka	Gymnázium v České Lípě	1. místo ChemQuest - kategorie ZŠ
Anna Mašínová	Gymnázium u Balvanu v Jablonci nad Nisou	2. místo Soutěž ve francouzském jazyce, kategorie B2
Kateřina Ptáčková	Gymnázium a SOŠ Pedagogická v Liberci	3. místo Středoškolská odborná činnost, obor Zdravotnictví
Jan Kučera	Integrovaná střední škola ve Vysokém nad Jizerou	3. místo Autoopravář Junior 2019 - Autotronik
Věra Polášková	Základní škola a mateřská škola v Chrastavě	3. místo Dějepisná olympiáda žáků ZŠ
Matěj Dvořák	Gymnázium v České Lípě	2. místo ChemQuest - kategorie SŠ
Kateřina Kolčová	Gymnázium v České Lípě	2. místo ChemQuest - kategorie SŠ
Natálie Stránská	Gymnázium v České Lípě	2. místo ChemQuest - kategorie SŠ
Barbora Ježková	Gymnázium Dr. Antona Randy z Jablonce nad Nisou	3. místo Soutěž ve francouzském jazyce, kategorie A2
David Pelikovský	Střední škola Kateřinky v Liberci	3. místo Soutěžní přehlídka stavebních řemesel (SUSO) - obor truhlář
Karel Daneš	Střední škola Kateřinky v Liberci	3. místo Soutěžní přehlídka stavebních řemesel (SUSO) - obor truhlář

Zdroj: OŠMTS KU LK

5.5 Olympiáda dětí a mládeže

Olympiáda dětí a mládeže 23. 6. – 28. 6. 2019

Hry IX. letní olympiády dětí a mládeže České republiky se uskutečnily od neděle 23. do pátku 28. června 2019 v Liberci, Jablonci nad Nisou a Bedřichově. Celkem se uskutečnilo 18 sportů, 197 závodů v 65 disciplínách. Vedle tradičních sportů, jako je atletika, plavání, volejbal či fotbal, vypsal pořadatelé také soutěž v letním biatlonu nebo uměleckou soutěž v graffiti. Rozdáno bylo 1 163 medailí. Slavnostní zahájení i zakončení se uskutečnilo v liberecké Home Credit aréně. Her se zúčastnilo více než 4 000 sportovců a trenérů. Pomáhalo 498 dobrovolníků.

Liberecký kraj obsadil v pořadí krajů vynikající 5. místo a dosáhl v domácím prostředí na historicky nejlepší umístění v letní variantě her. Sportovní výprava získala celkem 37 cenných kovů, z nich je 11 zlatých, 16 stříbrných a 10 bronzových medailí.

Liberecký kraj se pořadatelství Her ujal v jejich historii již podruhé, když navázal na úspěšně realizované Hry IV. zimní Olympiády dětí a mládeže ČR v roce 2010. Oproti zimním Hráům v roce 2010 se však jednalo o akci co do počtu účastníků čtyřikrát větší. I to prověřilo, zda má Liberecký kraj potenciál uspořádat akci, která se i postupem let stala nejen největší, nýbrž i nejvýznamnější multisportovní akcí pro děti a mládež nejen v České republice.

Sportovci si v Libereckém kraji mohli užít nezapomenutelnou olympijskou atmosféru. Bylo pro ně připraveno slavnostní zahájení s nástupem krajských výprav a symbolickým zapalováním olympijského ohně, jehož se zhostila výtečná sportovkyně Eva Samková. Dále nechyběly medailové a květinové ceremoniály, při kterých vítěze oceňovaly jejich sportovní vzory, a v neposlední řadě slavnostní zakončení. Během Her bylo možné zatancovat si na koncertech kapel Perutě či Poetika, vyzkoušet si různé sporty v olympijských domech na Technické univerzitě v Liberci a v liberecké Home Credit Areně.

Organizace sportovních soutěží se ujaly regionální sportovní kluby a národní svazy, které dětem připravily vysoce kvalitní sportovní zážitky.

Reprezentace Libereckého kraje se v domácím prostředí umístila na 5. místě, a dosáhla tak historicky největšího úspěchu na letních Hrách.

Libereckému kraji se společně s Českým olympijským výborem podařilo uspořádat Hry na nejvyšší možné úrovni, a to i díky strategickým partnerstvím uzavřeným se Statutárním městem Liberec, Statutárním městem Jablonec nad Nisou, obcí Bedřichov, Jizerskou o.p.s. a Technickou univerzitou v Liberci. Dalšími subjekty, jejichž pomoc byla neméně významnou, jsou 31. pluk RCHBO, Policie ČR – Krajské ředitelství policie Libereckého kraje a další regionální firmy.

Celkové náklady na realizaci Her na straně pořadatele činily 28.753.223 Kč, z rozpočtu Libereckého kraje bylo čerpáno 9.788.623 Kč, příjmy od ostatních krajů byly 9.924.000 Kč, ze strany MŠMT došlo k podpoře Her 6.000.000 Kč, statutární město Liberec se zapojilo částkou 2.140.600 Kč, Český olympijský výbor pořadateli poskytl 900.000 Kč. Město Jablonec uhradilo náklady spojené s využitím sportovišť v jeho vlastnictví. Obec Bedřichov poskytla zdarma sportoviště pro realizaci soutěže horských kol.

5.6 Den učitelů

Liberecký kraj pořádá u příležitosti 28. března, výročí dne narození Jana Ámose Komenského, slavnostní setkání spojené s oceněním vybraných pedagogických pracovníků ze škol a školských zařízení působících na území Libereckého kraje. XVII. ročník této společenské akce proběhl 27. března 2019 v prostorách Krajského úřadu Libereckého kraje.

Navrhovateli jsou ředitelé škol a školských zařízení, pedagogické kolektivy, odborná a profesní sdružení a školské asociace, odborové organizace, zřizovatelé škol a školských zařízení, školské rady, ČŠI, představitelé samosprávných orgánů Libereckého kraje, výslovně je jmenován Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Libereckého kraje. K 329 pedagogickým pracovníkům, kteří byli od prvního „Dne učitelů“ v roce 2003 oceněni, přibýlo ve třech kategoriích dalších 21 pedagogů ze všech typů a stupňů škol a oblastí Libereckého kraje.

První kategorie „Výrazný přínos pro rozvoj školství v Libereckém kraji“ zahrnuje mimořádnou pedagogickou práci, činnosti a aktivity zviditelňující školu nebo školské zařízení na krajské, republikové a mezinárodní úrovni, jakožto i aktivity směřující k naplňování cílů stanovených v DZ LK. Aktivity a činnosti by se měly vázat k uplynulému školnímu roku.

V první kategorii byli oceněni tyto pedagogové:

Mgr. Jana Triguinho, učitelka z Gymnázia v České Lípě,

Mgr. Alena Lišková, učitelka ze Střední uměleckoprůmyslové školy sklářské v Kamenickém Šenově.

Druhá kategorie „Ocenění za dlouhodobou pedagogickou činnost“ je určena pedagogickým pracovníkům, kteří se věnovali školství, vzdělávání a práci s dětmi a mládeží celý život a jsou zpravidla oceňováni v souvislosti s ukončením profesního působení ve školství. Ocenění byli tyto pedagogové:

Mgr. Alena Zdražilová, učitelka Waldorfská základní a Střední školy v Semilech,

Jindřiška Veselá, ředitelka Mateřské školy Klíček v Liberci,

Mgr. Jana Vaňková, učitelka Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci,

Mgr. Dagmar Trnková, učitelka Základní školy, Kamenná v Jablonci nad Nisou,

Roman Stehlík, učitel odborného výcviku ve Střední škole gastronomie a služeb v Liberci,

Mgr. Dagmar Rakoušová, ředitelka Mateřské školy speciální a ZŠ speciální v Turnově,

PaedDr. Jan Prchal, zástupce ředitele Základní školy a Základní umělecké školy, Jablonoňová v Liberci,

Mgr. Helena Podzimková, učitelka Základní školy Žižková v Turnově,

Věra Podrazilová, učitelka Mateřské školy Klíček v Novém Boru,

Mgr. Jana Lövenhöferová, učitelka Základní školy Partyzánská v České Lípě,

Mgr. Jaroslav Kodejš, učitel odborných předmětů ve Střední škole řemesel a služeb v Jablonci nad Nisou,

Mgr. Eva Junková, učitelka Základní umělecké školy v České Lípě,

Věra Honysová, učitelka Základní školy v Novém Městě pod Smrkem,

Mgr. Petr Hlaváček, učitel Základní školy Liberecká v Jablonci nad Nisou,

Vladimír Hanák, učitel Základní školy Šluknovská v České Lípě,

Mgr. Petr Gašpar, učitel Střední odborné školy Jablonecká v Liberci,

Bc. Eva Cvrčková, ředitelka Mateřské školy Hvězdička v Liberci,

Mgr. František Brus, ředitel Gymnázia a Obchodní akademie v Tanvaldu,

Mgr. Josef Brunclík, učitel Základní škola F. L. Riegra v Semilech.

Součástí společenské akce je slavnostní setkání oceněných, navrhovatelů a zástupců samospráv jako navrhovatelů a zřizovatelů škol a školských zařízení. Zhruba čtyřhodinová akce je provázána kulturním programem, který tradičně zajišťují žáci některé základní umělecké školy z Libereckého kraje.

5.7 Žákovský parlament

Konzultační centrum pro žákovské parlamenty při Základní škole, Základní umělecké škole a Mateřské škole, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace ve spolupráci se Základní školou a Mateřskou školou Zákupy organizuje pravidelně v sídle Libereckého kraje setkání zástupců školních parlamentů základních škol. Setkání se uskutečňují dvakrát ročně a zájem potvrzuje účast přes 150 žáků a pedagogů na každém setkání.

Žáci si mezi sebou vyměňují zkušenosti z práce v žákovských parlamentech, zároveň si odnesli řadu poznatků, například s organizací jednotlivých projektů realizovaných žákovskými parlamenty ve školách.

6. Ekonomická část

Tato část výroční zprávy obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení vztahující se ke kalendářnímu roku 2018. Zásadní zdroje jsou dva, a to státní rozpočet, a rozpočet zřizovatele.

6.1 Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem

6.1.1 Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů

Rozpis rozpočtu přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované krajem provedl Krajský úřad Libereckého kraje v souladu s § 161 školského zákona, vyhláškou MŠMT č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů, a Směrnicí MŠMT č. j. 28 768/2005-45 ze dne 12. prosince 2005, kterou se stanoví závazné zásady rozpisu finančních prostředků státního rozpočtu, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2018 bylo přímými výdaji ze státního rozpočtu financováno 57 právních subjektů zřizovaných Libereckým krajem.

Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem na rok 2018 je uveden v **tabulce 6.1.1. v příloze**.

Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.2 v příloze**.

Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.3 v příloze**. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

6.1.2 Provozní výdaje

Školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem je podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, poskytován příspěvek na neinvestiční výdaje v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. U příspěvkových organizací jsou uplatňovány odvody do rozpočtu Libereckého kraje přidělených finančních prostředků na odpisy nemovitého majetku. Na odpisy svěřeného movitého a nemovitého majetku byl poskytnut účelový příspěvek, který byl součástí příspěvku na provoz od zřizovatele.

V **tabulce 6.1.4 v příloze** je uveden objem poskytnutých finančních prostředků z rozpočtu zřizovatele na výdaje související s provozem škol a školských zařízení v roce 2018. Poskytnuté prostředky obsahují i prostředky určené na opravu a údržbu objektů škol, které nejsou poskytovány samostatně.

Školám a školským zařízením byly v roce 2018 zřizovatelem poskytnuty příspěvky ve výši 265.620.757,10 Kč (v tom na čistý provoz 209.767.857,00 Kč, na odpisy 32.230.182,10 Kč a účelově určený provozní příspěvek ve výši 23.622.718,00 Kč).

Z celkového počtu organizací jich hospodařilo se ziskem 50, vyrovnaně čtyři a se ztrátou tři. Organizace dosáhly celkový výsledek hospodaření před zdaněním ve výši 15.991.483,86 Kč.

Z toho v hlavní činnosti 7.023.872,18 Kč a v doplňkové činnosti 8.967.611,68 Kč. Předpokládané zdanění činilo 1.559.374,00 Kč a výsledek hospodaření po zdanění 14.432.109,86 Kč.

Významným zdrojem finančních prostředků u některých organizací je povolená doplňková činnost a vlastní výnosy v rámci hlavní činnosti. K povoleným doplňkovým činnostem patří například pořádání odborných kurzů, školení, lektorské činnosti, kroužků, výroba, obchod, různý typ služeb, hostinská činnost, autoškola, provozování tělovýchovných zařízení, mnohé další činnosti navazující na odborné zaměření školy a v neposlední řadě pronájem bytových a nebytových prostor. Příspěvkové organizace jsou také zapojeny do projektů, kde mohou čerpat prostředky z Evropských strukturálních fondů.

6.1.3 Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Zdrojem financování investičních akcí organizací resortu školství, mládeže a zaměstnanosti v roce 2018 byly prostředky poskytnuté z rozpočtu Libereckého kraje a prostředky vlastních fondů investic škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Společně jsou také hledány další zdroje finančních prostředků pro obnovu svěřeného movitého a nemovitého majetku.

Za rok 2018 je přehled vybraných akcí uveden v **tabulce 6.1.5 v příloze**, která obsahuje finanční prostředky vynaložené nejen na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení, ale také na opravu a údržbu svěřeného majetku. V celkovém součtu se jednalo o více než 25 investičních akcí za téměř 90 mil. Kč. V roce 2018 proběhla například modernizace fasády objektu školy u Střední odborné školy Liberec za 12 mil. Kč. Další významnou akcí byla výměna zdroje vytápění u objektu školy a domova mládeže za téměř 6 mil. Kč u Střední zdravotnické školy v Turnově.

6.1.4 Výdaje na rozvojové programy

Kromě přímých výdajů na vzdělávání byly školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem v roce 2018 poskytnuty finanční prostředky na rozvojové programy v celkové výši 25.251.518 Kč, což je oproti předchozímu roku pokles.

Dvěma objemově zásadními programy byly rozvojový program určený pro Gymnázia se sportovní přípravou (9.865.880 Kč) a pro Navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních (7.581.753 Kč), který se významně podílí na financování kvantitativní sítě školských poradenských zařízení v kraji.

Podrobný rozpis všech rozvojových programů je uveden v **příloze v tabulce 6.1.6**. Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem 2018.

6.2 Neinvestiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí

Krajský úřad v přenesené působnosti v roce 2018 rozepisoval a poskytoval přímo právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizují obce Libereckého kraje, finanční prostředky na přímé výdaje na vzdělávání (§ 160 odst. 1 písm. c). Při rozpisu byla použita stejná metodika jako při rozpisu rozpočtu pro právní subjekty zřizované krajem (viz kapitola 6.1.1).

V působnosti Libereckého kraje bylo od 1. 1. 2018 financováno 349 právních subjektů zřizovaných obcemi. Svazkem obcí není v Libereckém kraji zřizován žádný školský subjekt.

Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi na rok 2018 je uveden v **tabulce 6.2.1 v příloze**.

Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.2 v příloze**.

Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.3 v příloze**. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

Výdaje přidělené na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje jsou uvedeny v **tabulce 6.2.4 v příloze**. Tabulka je přehledem přidělených dotací v rámci všech rozvojových programů. Vratky činily tři procenta z uvedené celkové částky.

6.3 Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem

Ke dni 31. 12. 2018 bylo v působnosti Libereckého kraje zapsáno do školského rejstříku celkem 33 právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které nejsou zřizovány státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen „svazek obcí“), nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „soukromé školy a školská zařízení“).

Soukromým školám a školským zařízením jsou dotace poskytovány podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2018 byly z MŠMT pro soukromé školství poskytnuty finanční prostředky v celkové výši 178.539.455 Kč.

V roce 2018 byly soukromým školám a školským zařízením zaslány v souladu se zákonem finanční prostředky na dotace v celkové výši 178.447.684 Kč, které byly v rámci finančního vypořádání vyúčtovány dle podmínek stanovených ministerstvem.

Součástí poskytnuté dotace jsou také finanční prostředky ve výši 3.870.482 Kč na podpůrná opatření určená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), která byla zavedena s platností od 1. září 2016 novelou zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 6.3.1 Výše dotací roku 2018 podle jednotlivých druhů škol a školských zařízení

v Kč

Druh školy	Poskytnuté dotace v roce 2018
Mateřské školy	18 233 817
Základní školy	34 148 423
Gymnázium, střední školy	96 564 156
Školní stravování	29 501 288
Celkem	178 447 684

Zdroj: OŠMTS KÚLK.

Kromě výše uvedených dotací byly soukromým školám a školským zařízením zaslány ze státního rozpočtu další účelové dotace v celkové výši 514.297 Kč, které byly také v rámci finančního vypořádání vyúčtovány. Dotace byly poskytnuty například na asistenty pedagoga ve speciálních školách, podporu odborného vzdělávání, ukončování vzdělávání maturitní zkouškou v podzimním zkušebním období a v rámci rozvojových programů Excellence základních a středních škol.

6.4 Přímé výdaje na vzdělávání

Největší objem finančních prostředků ze státního rozpočtu spravovaných MŠMT směřuje do oblasti regionálního školství. Ve vztahu ke krajům jsou tímto resortem poskytovány finanční prostředky na tzv. přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a svazky obcí a kraji, neinvestiční dotace soukromému a církevnímu školství. Přímé náklady jsou rozepisovány prostřednictvím republikových normativů krajským úřadům, tyto je dále rozepisují na základě svých krajských normativů školám a školským zařízením zřizovaným krajem a obcemi. Pokud se školy zapojí do vyhlašovaných programů a grantů, mohou získat další finanční prostředky z účelových dotací MŠMT, z rozpočtu Libereckého kraje, z jiných ministerstev a v neposlední řadě i z Evropské unie.

V roce 2018 poskytoval Krajský úřad Libereckého kraje finanční prostředky na:

- přímé výdaje v souladu s § 160 a § 161 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů (ze státního rozpočtu pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky),
- dotace pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost v souladu s § 162 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, a se zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů,

- účelové dotace a rozvojové programy v souladu s § 163 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů (účelově určené ze státního rozpočtu pro výše uvedené příjemce),
- provozní prostředky (z rozpočtu zřizovatele) pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem.

Prostředky státního rozpočtu poskytované prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje školám a školským zařízením lze dle účelu použití rozdělit na:

- přímé výdaje pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky,
- výdaje pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost (soukromé školy),
- účelové dotace pro školy a školská zařízení všech zřizovatelů.

Normativní rozpis přímých výdajů se odvíjí od počtu dětí, žáků a studentů příslušné věkové kategorie, který vstupuje do vzdělávací soustavy v daném kraji. Oproti roku 2017 zaznamenal Liberecký kraj meziroční nárůst výkonů o 0,63 %, tj. o 427 výkonů. K nárůstu došlo ve věkové kategorii 6 - 14 let, a to o 1,89 %, tedy o 764 výkonů, a ve věkové kategorii 19 – 21 let o 6,44 %, tj. o 15 výkonů. Ostatní věkové kategorie zaznamenaly meziroční úbytek. Ve věkové kategorii 15 – 18 let došlo k poklesu o 0,92 % (-115 výkonů), o 1,60 % poklesla i věková kategorie 3 – 5 let (-237 výkonů). Tato skutečnost ovlivňuje možnosti rozpisu přímých výdajů zejména v těch oblastech, které nejsou „nositel“ výkonu, zejména tedy školské služby, poradenské služby, základní umělecké vzdělávání, zájmové vzdělávání, jiné než denní formy středního vzdělávání. Tyto aktivity musí být financovány z částky určené pro děti, žáky a studenty příslušné věkové kategorie.

Libereckému kraji byly z úrovně MŠMT na rok 2018 rozepsány závazné a orientační ukazatele na financování přímých nákladů v následujících objemech:

Tabulka 6.4.1 Rozpočet přímých výdajů na rok 2018

Závazné ukazatele v tis. Kč			Orientační ukazatele v tis. Kč		
NIV celkem	z toho:		z toho:		
	platy	OON	odvody pojistné	odvody FKSP	ONIV
4 552 608 073	3 273 142 276	26 916 570	1 122 020 007	65 462 846	65 066 374

Zdroj: OŠMTS KU LK, rozpis rozpočtu NIV 2018.

Do tohoto rozpisu rozpočtu byly započteny i finanční prostředky na financování podpůrných opatření, která školská poradenská zařízení vykazala od září do prosince 2017, a nároky z nich vyplývající mají dopad do rozpočtu roku 2018.

V porovnání s rokem 2017 je ze strany MŠMT navýšen Libereckému kraji rozpočet přímých NIV o 612.117.578 Kč, z toho prostředky na platy o 450.620.172 Kč.

Prostředky na ONIV jsou nižší o 506.774 Kč. Důvodem je snížení republikových normativů ve všech věkových kategoriích kromě kategorie KZÚV a kategorie 18 – 21 let a to z titulu převodu plošné podpory společného vzdělávání na individuální podporu pomocí podpůrných opatření.

Limit počtu zaměstnanců byl navýšen o 89,33 úvazků na 9 274,23 úvazků.

V přidělených finančních prostředcích MŠMT zohlednilo:

- plné pokrytí nárůstu počtu dětí, žáků, studentů ve školním roce 2018/2019 oproti roku 2017/2018,
- zvýšení platů pedagogických pracovníků o 14 % od 1. 1. 2019, z toho zvýšení platových tarifů o 10 %,
- zvýšení platů pro nepedagogické zaměstnance o 10 % od 1. 1. 2019, z toho zvýšení platových tarifů o 5 %,
- zvýšení finančních prostředků pro školy a třídy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, a to jak v oblasti mzdových prostředků, tak i v oblasti ostatních neinvestičních výdajů.

Pro celkovou krajskou bilanci bylo třeba vzít v úvahu dva důležité faktory: jednak rozhodnutí MŠMT nehradit od 1. 9. 2017 podpůrná opatření s normovanou finanční náročností (dále „NFN“) ve školách a třídách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona (avšak krajský úřad je povinen uhradit všechna vykázaná podpůrná opatření s NFN bez ohledu na typ školy), jednak od 1. 9. 2018 nehradit podpůrná opatření vůbec.

Bylo proto nutno provést opatření vedoucí k úspoře úvazků a k vytvoření dostatečně velké rezervy finančních prostředků. Proto OŠMTS přistoupil k řadě restriktivních opatření:

1. Příplatky pro děti, žáky, studenty se speciálními vzdělávacími potřebami ve skupinové integraci (školy a třídy) se snížily o 10 % oproti roku 2017. Násobky základní částky pro individuální integraci zůstaly na úrovni roku 2017.
2. V rozpisu rozpočtu k 20. dubnu 2018 rozepsal OŠMTS finanční prostředky (na platy, odvody, FKSP, ev. ONIV) na podpůrná opatření vykázaná před 31. 12. 2017, která mají dopad do roku 2018, avšak nerozepsal úvazky.
3. Nenároková složka platu pedagoga byla oproti roku 2017 snížena o 10 %, celkový stanovený průměrný krajský plat nepedagoga byl ve výsledku snížen o 1 %.

V průběhu roku došlo z úrovně MŠMT k dofinancování rozpočtu regionálního školství a v rámci úpravy rozpočtu v září bylo provedeno navýšení limitu počtu zaměstnanců na podpůrná opatření personálního charakteru.

Ukazateli vypovídajícími o meziročním vývoji rozpočtu je vedle úrovně průměrného měsíčního platu na 1 zaměstnance i objem ONIV na 1 financovaný výkon.

Názorně je v tabulce 6.4.2 zachycen trend vývoje průměrného měsíčního platu na 1 zaměstnance ve školství. Výše průměrného platu je zkreslená jednoduchostí použitého výpočtu, který zahrnuje pouze prostředky přímých výdajů. Vývoj dlouhodobě vykazuje rostoucí tendenci.

Tabulka 6.4.2 Meziroční vývoj průměrného platu na 1 zaměstnance – přímé výdaje

Rok	2016	2017	2018
Mzdové prostředky celkem v Kč	2 630 893 000	2 884 858 636	3 300 058 846
Limit počtu zaměstnanců	9 139,50	9 184,90	9 274,23
Průměrný měsíční plat na 1 zaměstnance	23 988	26 174	29 653

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2018.

Rozpočet ostatních neinvestičních výdajů na rok 2018 byl z úrovně MŠMT rozepsán podle republikových normativů, které vycházejí z výše stanovené v roce předchozím. Výše ukazatelů ONIV v jednotlivých segmentech zůstala zachována na úrovni roku 2017 kromě normativů ONIV v základních školách. Tyto normativy byly navýšeny o poměrnou část, která byla v přechodných letech poskytována účelově na výuku plavání žáků 2. a 3. tříd základních škol. Normativ ONIV pro základní školy úplně byl zvýšen o 20 Kč na 1 žáka, pro základní školy pouze s 1. stupněm o 70 Kč na 1 žáka a pro základní školy speciální o 50 Kč na 1 žáka.

V závěru roku byly pro posílení ONIV využity i nevyčerpané zákonné odvody a FKSP v rámci možnosti převodu mezi orientačními ukazateli rozpočtu NIV.

Tabulka 6.4.3 Meziroční vývoj objemu ONIV přidělených na 1 financovaný výkon

Rok	2016	2017	2018
ONIV přímé včetně náhrad za nemoc	65 937 000	69 533 979	67 388 204
Počet výkonů financovaných rep. norm.	67 793,25	68 287,75	68 714,85
Průměrné ONIV na 1 výkon	973	1 018	981

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2018.

Rozpočet přímých výdajů pro školy a školská zařízení bez ohledu na zřizovatele byl rozepsán pomocí údajů ze statistických výkonových výkazů na školní rok 2017/2018 a krajských normativů, které byly stanoveny tak, aby pokryly veškeré aktivity škol a školských zařízení související s výchovou a vzděláváním. Následně byly zohledněny oprávněné nadnormativní potřeby škol a školských zařízení – např. výrazné zvýšení výkonů proti statistickým výkazům, přidělení finančních prostředků na odstupné, na nepedagogické zaměstnance ve školních sklářských hutích a v samostatných školních jídelnách, atd.

Právníkové osoby, které považovaly rozpis rozpočtu za nepostačující, projednaly své připomínky a návrhy na odstranění disproporcí s příslušnou obcí s rozšířenou působností nebo přímo s krajským úřadem (podle zřizovatele). Dohodovacích řízení se zúčastnilo 18 právnických osob zřízených obcemi a 7 právnických osob zřízených Libereckým krajem, tedy 6,16 % škol a školských zařízení v Libereckém kraji. Uspokojeno, alespoň částečně, bylo více než 80 % požadavků. Nejčastějším požadavkem na dokrytí mzdových prostředků a limitu počtu zaměstnanců byl deficit způsobený snížením násobků na skupinovou integraci ve školách zřízených podle § 16 odst. 9, špatnou personální politikou ředitele, nízkou naplněností školy s počty žáků, které neodpovídají minimálním hodnotám uvedeným ve vyhlášce č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, a dalšími specifickými problémy škol (dělení jednooborových tříd podle zaměření, atd.).

Legislativní změna, která vstoupila v platnost v roce 2016 a která zásadním způsobem zasáhla do financování v oblasti přímých výdajů i v roce 2017, plyne z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Vyhláška upravuje zařazení dítěte, žáka, studenta se speciálními vzdělávacími potřebami do příslušného stupně podpůrného opatření (1. – 5. st.). V příloze vyhlášky je stanovena normovaná finanční náročnost konkrétních podpůrných opatření ve 2. – 5. stupni. Tím došlo ke sjednocení

financování speciálních vzdělávacích potřeb v oblasti mzdové i v oblasti speciálních učebních a kompenzačních pomůcek napříč všemi kraji.

V průběhu celého roku 2018, tak jako v roce předchozím, docházelo v měsíčních intervalech ke snížení normativního rozpisu promítnutím počtu rediagnostikovaných dětí, žáků a studentů a k následnému zvýšení normativního rozpisu rozpočtu promítnutím vykázaných podpůrných opatření. Z důvodu rediagnostiky dětí, žáků a studentů se normativní rozpis snižoval o součet součinů průměrné výše příplatku na postižení dle druhu a stupně postižení a odpovídajícího počtu jednotek výkonu. Na druhé straně se vlivem skutečně vykázaných podpůrných opatření rozpočet zvyšoval o součet součinů normované finanční náročnosti podpůrných opatření. Z následující tabulky je zřejmé promítnutí těchto kroků do rozpočtu přiděleného našemu kraji.

Tabulka 6.4.4 Úpravy rozpisu rozpočtu 2018

Úpravy	NIV	Platy	OON	ONIV	Kč/úvazky	
					Úvazky	Poznámky
1	4 553 835 508	3 273 893 835	26 916 570	65 271 689	9 276,67	PO leden
2	4 559 731 418	3 278 149 986	26 916 570	65 379 233	9 291,63	PO únor
3	4 562 703 977	3 280 258 666	26 916 570	65 483 987	9 298,69	PO březen
4	4 564 816 414	3 281 716 795	26 916 570	65 613 368	9 303,65	PO duben
5	4 565 529 810	3 282 170 197	26 916 570	65 710 137	9 305,30	PO květen
6	4 596 516 735	3 304 712 685	26 916 570	66 039 279	9 381,69	PO červen
7	4 596 516 735	3 304 712 685	26 916 570	66 039 279	9 446,69	Navýšení limitu zaměstnanců
8	4 596 516 735	3 300 729 255	30 900 000	66 118 948	9 446,69	Přesuny mezi platy, OON a ONIV
9	4 595 199 396	3 299 760 623	30 900 000	66 118 948	9 443,54	PO červenec
10	4 607 109 894	3 307 873 890	30 900 000	66 995 403	9 473,71	PO srpen
11	4 610 680 166	3 310 223 501	30 900 000	67 370 204	9 482,41	PO září
12	4 610 680 166	3 309 323 501	31 800 000	67 388 204	9 482,41	Přesuny mezi platy, OON a ONIV

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2018.

Celkový přehled přímých výdajů (podle § 161 školského zákona) a účelových dotací (podle § 163 školského zákona) poskytnutých ze státního rozpočtu školám a školským zařízením prostřednictvím Libereckého kraje v roce 2018 je uveden **v příloze v tabulce 6.4.5**. Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2018 školám a školským zařízením všech zřizovatelů.

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
CNC	číslicové řízení počítačem
ČMKOS	Českomoravský odborový svaz
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DDÚ	dětský diagnostický ústav
DM	domov mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ LK	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje z roku 2012
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky z roku 2011
ECVET	Evropský systém pro přenos kreditů v odborném vzdělávání
EDUCA	veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí
EQAVET	národní referenční body pro zajišťování kvality
EQF	Evropský rámec kvalifikací
ESF	Evropský sociální fond
EURES	mezinárodní síť pro mobilitu pracovních sil
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FI LK	Fond investic Libereckého kraje
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
GIS	geografický informační systém
HW	hardware
ICT	informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	informační technologie
IVP	individuální vzdělávací plán
KAP	krajský akční plán
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
KON	konzervatoř
KSPN	krajská síť podpory nadání
KŠKP	krajský školský koordinátor prevence
KZÚV	krajská zařízení ústavní výchovy
LMP	lehké mentální postižení
MC	metodické centrum
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	neinvestiční výdaje
NP	nadzemní podlaží
NT	náhradní termín
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OMP	okresní metodik prevence
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OON	ostatní osobní náklady

OPPP	ostatní platby za provedenou práci
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠMTS KÚ LK	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
P-KAP	projekt Podpora krajského akčního plánování
PO	podpůrná opatření
PP	první podlaží
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	přípravný stupeň
PT	přípravná třída
RgŠ	regionální školství
RCHBO	radiační, chemická a biologická ochrana
RVP ZV	rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŘT	řádný termín
SOU	střední odborné učiliště
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPV	středisko praktického vyučování
SRP	projekt Strategické řízení a plánování ve školách a územích
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SPU	specifické poruchy učení
SW	software
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠMP	školní metodik prevence
ŠVP	školní vzdělávací program
ŠZ	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
učebna FESTO	učebna elektropneumatiky
učebna MIT	učebna mikroprocesorové techniky
VOŠ	vyšší odborná škola
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
ZP	zdravotní postižení
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Seznam tabulek a grafů v příloze

Tabulka 2.1.2	Věkové složení dětí v mateřských školách ve školním roce 2018/2019
Tabulka 2.2.2	Počty tříd a žáků v základních školách členění podle obcí s rozšířenou působností
Tabulka 2.2.5	Počty tříd a žáků v základních školách v jednotlivých ročnících školní docházky podle ORP
Tabulka 2.6.1	Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť
Tabulka 2.6.2	Počty zapsaných účastníků a kapacity základních uměleckých škol
Tabulka 2.7.1	Přehled středisek volného času
Tabulka 2.7.4	Počty účastníků a oddělení zájmového vzdělávání a v členění podle ORP
Tabulka 6.1.1	Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
Tabulka 6.1.2	Počty zaměstnanců a rozpočtované mzdové prostředky za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
Tabulka 6.1.3	Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem
Tabulka 6.1.4	Příspěvek na provozní neinvestiční výdaje poskytovaný školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem 2018
Tabulka 6.1.5	Přehled vybraných akcí financovaných z rozpočtu Libereckého kraje 2018
Tabulka 6.1.6	Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem 2018
Tabulka 6.2.1	Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.2	Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.3	Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.4	Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje
Tabulka 6.4.5	Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2018 školám a školským zařízením všech zřizovatelů